

ATP Koncernen Årsrapport 2017

atp=

Indholdsfortegnelse

Ledelsens beretning

- 3 Kort fortalt
- 4 Direktørens forord
- 5 ATP's forretningsmodel på få minutter
- 6 Vision og værdier
- 8 Året der gik
- 10 Femårsoversigt for ATP Koncernen
- 11 Ledelsens beretning

Pension

- 20 Forudsigelig pension - hele livet
- 22 ATP's pensionsprodukt
- 23 Resultat af Pension
- 24 ATP anvender sin egen levetidsmodel
- 25 Pensionsordning for fortidspensionister

Afdækning

- 27 Stærkt værn mod renteudsving

Investering

- 31 Positive afkast drevet af unoterede aktier og kreditinvesteringer
- 37 Den faktorbaserede investeringstilgang

Nøgletal

- 43 Finanstilsynets afkastnøgletal
- 44 Lave omkostninger

Risiko

- 47 Risici og risikostyring

Samfundsansvar

- 51 Samfundsansvar i investeringer
- 53 Skat i ATP Koncernen
- 54 Ressourcer, medarbejdere og mangfoldighed i ATP Koncernen

Administration

- 59 Administration for eksterne parter

Regnskab

- 64 Oversigt over ATP Koncernen
- 65 Ledelsens regnskabspåtegning
- 66 Intern revisions revisionspåtegning
- 67 Den uafhængige revisors revisionspåtegning
- 70 Resultatopgørelse
- 71 Totalindkomstopgørelse
- 72 Balance
- 73 Pengestrømsopgørelse
- 74 Noter
- 120 Specifikationer

ATP's ledelse

- 121 Bestyrelse
- 122 Repræsentantskab
- 123 Forretningsudvalg, revisionsudvalg, ORSA-udvalg, daglig ledelse og ankenævn
- 124 Bestyrelsens øvrige ledelseshverv og øvrige kompetencer
- 127 ATP's overordnede ledelse
- 128 Regnskabsafslæggelsesprocessen

Supplerende oplysninger

- 129 Supplerende oplysninger til ATP Koncernens årsrapport på www.atp.dk

Kort fortalt

Resultat	Afkast og omkostninger	Formue og pensionsydelse
24,7 mia. kr. årets resultat før opdatering af levetid og forhøjelse af pensioner	29,5 pct. afkast (før skat og omk.) fra Investering ift. bonuspotential ¹	118 mia. kr. bonuspotential
-7,4 mia. kr. opdatering af levetid og forhøjelse af pensioner	8,1 pct. gennemsnitligt årligt afkast de seneste 20 år "N1"	769 mia. kr. medlemmernes formue
17,3 mia. kr. årets resultat	0,33 pct. årlige omkostninger (ÅOP)	23.500 kr. fuld ATP-pension for en 65-årig

Akkumuleret resultat 2013 - 2017

65,5 mia. kr. resultat før opdatering af levetid og bonustilskrivning	-31,7 mia. kr. opdatering af levetid og bonustilskrivning	33,8 mia. kr. resultat

¹ Investeringsporteføljen følger en risikobaseret investeringstilgang, hvor fokus er på risiko, frem for hvor mange kroner der investeres. Investeringsporteføljen består som udgangspunkt af midler fra bonuspotential. De midler, der som følge af anvendelse af afledte finansielle instrumenter ikke bindes i afdækningsporteføljen, er til rådighed for investeringsporteføljen på markedsbetingelser. Det betyder i praksis, at investeringsporteføljen kan operere med en større balance (markedsværdi ultimo 2017 på 267 mia. kr.) end bonuspotential, men indenfor det samme risikobudget.

2017 var et exceptionelt godt år for ATP

” Et samlet investeringsafkast på 29,7 mia. kr. gør, at vi kan se tilbage på 2017 som et meget tilfredsstillende år.

Lidt under halvdelen af landets folkepensionister har ingen anden pensionsindtægt end folkepensionen og ATP Livslang Pension. Kravene til os i ATP er derfor høje, når vi søger at sikre danskernes økonomiske grundtryghed ved at investere formuen på over 750 mia. kr. bedst muligt. Et samlet investeringsafkast i forhold til bonuspotentialet på 29,5 pct. og årlige omkostninger på 0,33 pct. i forhold til formuen gør, at vi kan se tilbage på 2017 som et meget tilfredsstillende år.

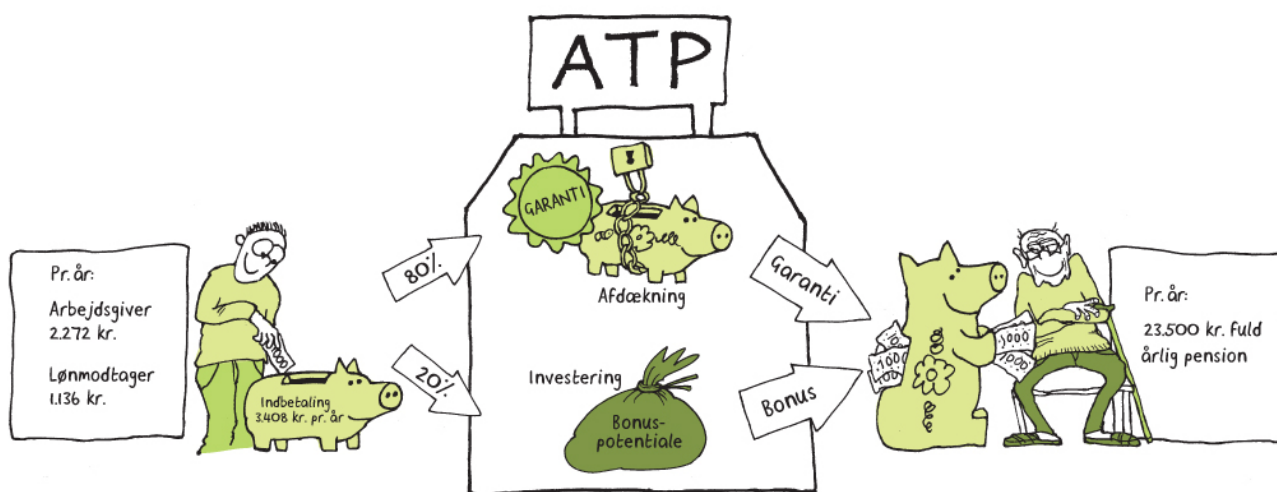
Vi har igen i år haft et særligt fokus på, hvordan der skabes fornuftige afkast i det nuværende investeringsmiljø præget af lave renter. I år kom en stor del af det høje afkast fra både børsnoterede og unoterede aktier – danske såvel som udenlandske. Bestyrelsens beslutning om at hæve pensionen for alle ATP's medlemmer med 1 pct. svarende til 6,4 mia. kr. indebærer, at de gode resultater kommer både nuværende og fremtidige pensionister til gavn. Med vores langsigtede investeringshorisont og tilgang til robust porteføljekonstruktion har vi et godt grundlag for at realværdisikre medlemmernes pensioner, om end vi forventer, at afkastene bliver mere moderate de kommende år.

I 2017 har vi haft et stærkt fokus på at agere som den rollemodel, ATP's store samfundsansvar forpligter til. Vi har taget skridt til at være mere transparente, hvilket vil forsætte i 2018. Via vores indsats med aktivt ejerskab forsøger vi at skabe gode langsigtede afkast samtidig med, at vi påvirker andre virksomheder til at bidrage til en bæredygtig samfundsudvikling. For os går ansvarlighed og høje afkast hånd i hånd.

ATP's Administrationsforretning, der administrerer opgaver for staten, kommunerne og arbejdsmarkedets parter, har også haft et vellykket år. Udover et kontinuerligt arbejde med at forenkle og forbedre de enkelte forretningsområder, har vi haft særligt fokus på at konsolidere de senest tilkomne opgaver. Dette har involveret integrationen af de nye opgaver til Udbetaling Danmark fra Statens Administration, som blev overtaget i 2016, samt det videre arbejde med at sikre stabil og sikker drift i Arbejdsmarkedets Erhvervssikring. Igen i år har vi sikret gode og enkle kundeoplevelser ved hjælp af effektiv administration og nye IT-løsninger.

Forvaltningen af over 5 millioner danskeres ATP-pension og udbetalingen af godt 250 mia. kr. til lovregulerede velfærdsydelse og arbejdsmarkedsordninger er komplekse opgaver, der kræver, at vi hver dag yder vores bedste. De gode resultater i 2017 vidner om en dedikeret og kompetent indsats fra alle vores medarbejdere. Danskernes tillid bevarer vi kun ved at fortsætte ad samme målrettede vej.

ATP's forretningsmodel på få minutter

SÅDAN VIRKER ATP LIVSLANG PENSION

Indbetalinger

I år er der indbetalt 9,7 mia. kr. for ATP's medlemmer. For en typisk lønmodtager blev der indbetalt 3.408 kr. til ATP, hvoraf 2/3 betales af arbejdsgiveren.

I ATP

Den største del af bidragsindbetalingerne - 80 pct. - anvendes til garanterede pensioner, som afdækkes, så ATP altid kan leve op til de pensioner, der er lovet medlemmerne.

Den resterende del af bidragsindbetalingerne - 20 pct. - indgår i bonuspotentialet og investeres bredt i aktier, ejendomme mv. Målet med investeringsporteføljen er at skabe et afkast, der dels giver mulighed for at forlænge de garanterede pensioner ved stigende levetid, dels giver mulighed for at forhøje de garanterede pensioner til sikring af pensionernes købekraft. Afkastet fra investeringsporteføljen (før skat og omkostninger) i forhold til bonuspotentialet blev i år på 29,5 pct.

Investeringsporteføljen følger en risikobaseret investeringstilgang, hvor fokus er på risiko, frem for hvor mange kroner der investeres. Det betyder for eksempel, at der for den samme risiko kan købes en større beholdning obligationer end aktier, som traditionelt er mere risikofyldte aktiver. Investeringsporteføljen består som udgangspunkt af midler fra bonuspotentialet. De midler, der som følge af anvendelse af afledte finansielle instrumenter ikke bindes i afdækningsporteføljen, er til rådighed for investeringsporteføljen på markedsbetingelser. Det betyder i praksis, at investeringsporteføljen kan operere med en større balance end bonuspotentialet, men indenfor det samme risikobudget.

Udbetalinger

Når lønmodtageren bliver folkepensionist, kommer ATP Livslang Pension til udbetaling. Pensionisterne har fået udbetalt i alt 16,1 mia. kr. i år. Udbetalingen består af de garanterede pensioner reguleret for de bonustilskrivninger, der løbende er foretaget. En fuld årlig pension for en 65-årig, der har indbetalt i et helt arbejdsliv, udgør 23.500 kr. (den årlige ATP-pension udgjorde i gennemsnit 14.900 kr. i 2017).

Vision og værdier

ATP's vision og værdier blev opdateret i 2017. Arbejdet foregik i samarbejde med medarbejderrepræsentanter fra alle dele af ATP Koncernen.

Visionen er et udtryk for vores ambitionsniveau. Værdierne er med til at sætte rammerne for vores daglige arbejde og måden, vi samarbejder på både internt og eksternt – og dermed også fundamentet for, at vi når vores forretningsmæssige mål.

ATP's VISION

Vi er sat i verden for at sikre økonomisk grundtryghed i Danmark – enkelt og effektivt.

Vi stræber efter altid at være en betroet og relevant virksomhed, som danskerne har tillid til.

ATP's GRUNDFORTÆLLING

Historien om ATP er historien om at tage ansvar – og lykkes sammen.

Om en kompetent og effektiv virksomhed, der bidrager til det

pensions- og velfærdssystem, som har gjort Danmark til et internationalt forbillede.

Om en dynamisk organisation, der måler sig med de bedste fra investering til administration og konsekvent kigger fremad for at gøre det endnu bedre. Både for samfundet og for den enkelte.

For ATP er sat i verden for at sikre økonomisk grundtryghed i Danmark. For alle danskere, hele livet.

Vi er her for at sikre, at pension og velfærdsydelser bliver forvaltet ansvarligt i en verden, der forandrer sig, og hvor konkurrencen skærpes.

Det er en opgave, vi er blevet betroet, fordi vi har vist, at vi kan løfte den. Og med fagligt udsyn og professionel dedikation beviser vi det hver eneste dag, når vi møder vores omgivelser med troværdighed og kompetence.

Vi gør pension og velfærd enkelt og effektivt til gavn for hele samfundet.

ATP's VÆRDIER

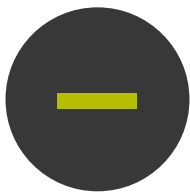
VI TAGER ANSVAR

ATP har en særlig rolle i Danmarks pensions- og velfærdssystem, og vi er vores ansvar bevidst. Vi prioriterer ordentlighed, fordi vi ved, at danskernes tillid er noget, vi skal gøre os fortjent til hver dag.

VI TÆNKER NYT

Vi sikrer økonomisk grundtryghed i Danmark ved at være på forkant med forandringer i samfundet. Vi tager initiativ og kigger altid fremad for at gøre det bedre.

VI GØR DET ENKELT

Pension og velfærd er ikke simple størrelser. Men vi har fagligheden til at navigere i det komplekse samtidigt med, at vi fokuserer på omkostninger og effektivitet. Derfor kan vi levere høje afkast og enkle løsninger til danskerne.

VI LYKKES SAMMEN

Vi kan løfte vores opgave i samfundet, fordi vi gør det sammen. Fordi vi ved, at stærke resultater kommer af målrettet indsats, arbejdsglæde og samarbejde på tværs af fagligheder.

Året der gik

Den 1. januar 2017 tiltræder Christian Hyldahl som ny direktør.

januar

ATP Ejendomme fortsætter strategien om direkte køb af større udenlandske ejendomme med en lav risikoprofil og investerer i et hotelprojekt i Amsterdam.

marts

ATP udvider sine investeringer i infrastruktur og køber blandt andet andel af et gasselskab i Spanien.

maj

februar

april

juni

Som ansvarlig investor udøver ATP aktivt ejerskab overfor de virksomheder, der investeres i. Et af ATP's fokusområder er øget åbenhed om direktørlønninger og bonusprogrammer.

ATP implementerer nye fagsystemer for Barsel- og Familieydelse i Udbetaling Danmark.

ATP investerer næsten 7 mia. kr. i 16 danske shoppingcentre landet over.

I Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, som ATP overtog i juli 2016, er det lykkedes at afvikle de 5.000 ældste sager på ét år.

juli

september

november

august

oktober

december

En investering på knap 10 mia. kr. i Københavns Lufthavne er den største enkeltinvestering i ATP's historie.

Efter næsten et års forberedelse vedtager ATP's bestyrelse en ny skattepolitik for illikvide investeringer – og gør det dermed tydeligt, hvilke krav ATP stiller til sine investeringer og samarbejdspartnere.

ATP's bestyrelse beslutter at forhøje pensionerne med 1 pct. for alle medlemmer fra 1. januar 2018.

Femårsoversigt for ATP Koncernen

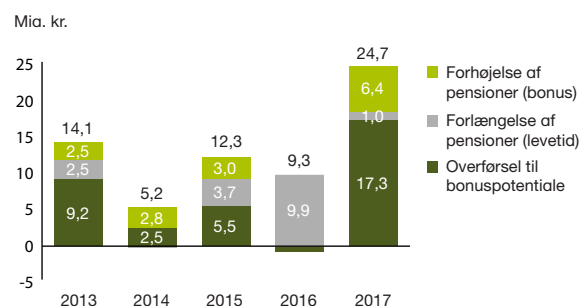
Mio. kr.	2017	2016	2015	2014	2013
Investering					
Investeringsafkast	29.737	15.340	16.548	6.097	15.121
Omkostninger	-858	-823	-837	-720	-668
Pensionsafkastskat og selskabsskat	-4.399	-1.989	-2.259	-579	-2.249
Øvrige poster	0	0	0	0	-13
Resultat af Investering	24.480	12.528	13.452	4.798	12.191
Afdækning					
Ændring i garanterede pensioner som følge af rente og løbetidsforkortelse ¹	10.032	-47.816	7.628	-111.601	41.601
Afkast af afdækningsporteføljen	-10.089	56.371	-7.992	132.221	-49.975
Pensionsafkastskat	1.544	-8.625	1.223	-20.230	7.646
Resultat af afdækning af garanterede pensioner¹	1.487	-70	859	390	-728
Ændring i garanterede pensioner som følge af rentekurveknæk ²	-2.993	-4.064	-3.130	-1.142	411
Resultat af Afdækning	-1.506	-4.134	-2.271	-752	-317
Resultat af Investering og Afdækning	22.974	8.394	11.181	4.046	11.874
Pension					
Bidrag	9.703	9.572	9.055	9.049	11.587
Pensionsydelser	-16.075	-15.454	-14.566	-13.661	-12.741
Ændring i garanterede pensioner som følge af bidrag og udbetalinger	8.289	6.956	6.688	6.043	3.665
Administrationsomkostninger	-191	-239	-283	-300	-310
Øvrige poster	8	8	155	10	10
Resultat af Pension før opdatering af levetid	1.734	843	1.049	1.141	2.211
Administration for eksterne parter					
Indtægter	2.042	1.545	1.251	1.450	1.531
Omkostninger	-2.033	-1.529	-1.229	-1.426	-1.508
Selskabsskat	0	-1	-1	8	-3
Resultat af Administration for eksterne parter	9	15	21	32	20
Resultat før bonustilskrivning og opdatering af levetid	24.717	9.252	12.251	5.219	14.105
Opdatering af levetid	-1.006	-9.901	-3.723	96	-2.465
Årets tilskrevne bonus	-6.406	-	-3.017	-2.772	-2.472
Årets resultat	17.305	-649	5.511	2.543	9.168
Garanterede pensioner	650.881	658.797	603.972	608.592	499.222
Bonuspotentiale	117.695	100.454	101.242	95.831	93.344
Formue i alt	768.576	759.251	705.214	704.423	592.566
Alle tal i pct.	2017	2016	2015	2014	2013
Administrationsomkostninger ift. formue	0,02	0,03	0,04	0,04	0,05
Direkte og indirekte investeringsomkostninger ift. formue	0,31	0,28	0,38	0,35	0,35
Samlede omkostninger ift. formue	0,33	0,31	0,42	0,39	0,40
Bonusgrad	18,1	15,2	16,8	15,8	18,7
Afkastnøgletal					
Afkast fra Investering før omkostninger og skat ift. bonuspotentiale	29,5	15,0	17,3	6,5	18,0
Afkast fra Investering efter omkostninger og skat ift. bonuspotentiale	24,3	12,2	14,0	5,1	14,5

¹ Før effekt af rentekurveknæk

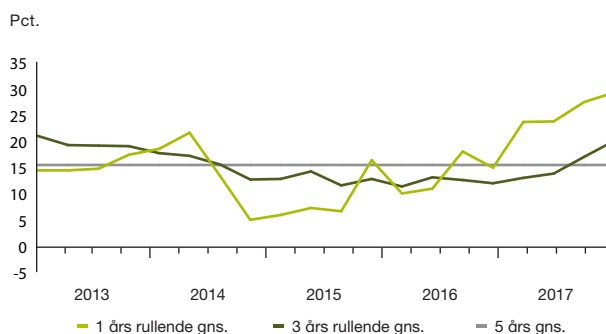
² Ved "rentekurveknæk" forstås det punkt på rentekurven ved 40 år, hvor de garanterede pensioner går fra at blive diskonteret med en fast rente til en markedsrente.

Ledelsens beretning

De seneste 5 års resultater før levetid og bonus

Rullende årsafkast af investeringsporteføljen før omkostninger og skat i forhold til bonuspotentialet

ÅRET I HOVEDTRÆK

ATP Koncernen opnåede i 2017 et resultat på 24,7 mia. kr. før opdatering af levetid og forhøjelse af pensionerne. Resultatet var drevet af positive afkast bredt funderet i hele porteføljen, men især investeringer i aktier gav store positive afkast. De seneste 5 år er der opnået et gennemsnitligt årsafkast af investeringsporteføljen på 16,6 pct., og der har været positive afkast af investeringsporteføljen i 18 ud af de seneste 20 kvartaler.

ATP har justeret sin langsigtsprogno for levetidsudviklingen og hensat yderligere 1,0 mia. kr. til forbedret levetid, hvilket betyder, at beløbet overføres fra bonuspotentialet til de garanterede pensioner. I dag forventes 65-årige medlemmer i gennemsnit at blive 86 år.

Med baggrund i bonusgraden og en samlet vurdering af det gode investeringsresultat, inflationen og udgifter til forøgelse af levetid har bestyrelsen besluttet at tilskrive bonus til alle medlemmerne i år. Det betyder, at alle medlemmer får en forhøjelse af deres pension med 1 pct., hvilket svarer til en forøgelse af de garanterede pensioner med 6,4 mia. kr.

ATP's resultat for året blev på 17,3 mia. kr. efter opdatering af levetid og forhøjelse af pensionerne.

ATP's reserver - bonuspotentialet - var ved udgangen af 2017

på 117,7 mia. kr., svarende til en bonusgrad på 18,1 pct. De garanterede pensioner udgjorde ved udgangen af året 650,9 mia. kr., og den samlede formue var dermed på 768,6 mia. kr.

ATP har i 2017 afsat 2,9 mia. kr. til pensionsafkast- og selskabsskat.

INVESTERING OG AFDÆKNING

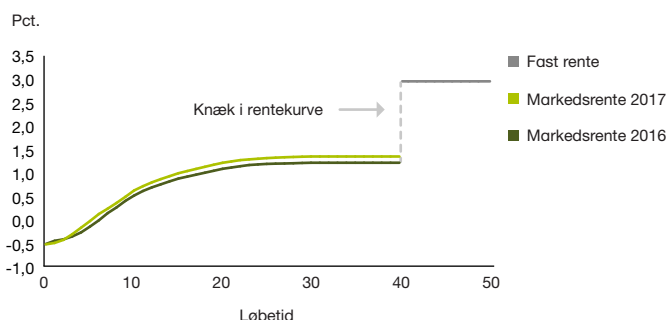
Det overordnede mål for ATP er at levere de bedst mulige pensioner i form af en livsvarig pension, således at ATP sammen med folkepensionen kan levere danskernes grundpension. Sammen med folkepensionen udgør ATP pensionssystemets søjle 1.

Der er to kilder til værdiskabelse i ATP: En afdæknings- og en investeringsportefølje.

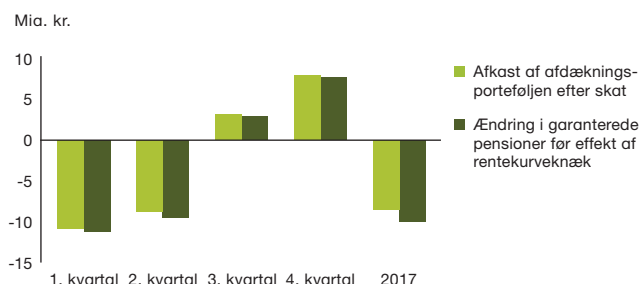
Den overordnede målsætning for afdækningsporteføljen er at sikre den garanterede forrentning, således at ATP til enhver tid kan leve op til garantiene. Afdækningen tilrettelægges, så markedsværdien af afdækningsporteføljen efter skat forventes at svinge i samme takt og omfang som de garanterede pensioner, når renten ændrer sig. Igen i år er dette mål opfyldt.

Den overordnede målsætning for investeringsporteføljen er at skabe et afkast, der giver mulighed for dels at forhøje de

ATP's rentekurve ultimo året

Afdækningen beskytter de garanterede pensioner

garanterede pensioner og dermed at sikre pensionernes købekraft, dels at opbygge reserver til dækning af uforudsete hændelser, eksempelvis finansiering af længere forventet levetid.

Med afsæt i ambitionen om at sikre pensionernes realværdi bedst muligt på sigt har bestyrelsen fastlagt en resultatmålsætning for Investering og Afdækning efter skat og omkostninger på 7 pct. i forhold til bonuspotentialen primo året, som forventes opfyldt på langt sigt. For 2017 svarer det til 7,0 mia. kr., og med et resultat af Investering og Afdækning på 23,0 mia. kr. blev resultatmålet mere end nået. Det samlede resultat af Investering og Afdækning på 23,0 mia. kr. sammensættes af et positivt resultat af Investering på 24,5 mia. kr. og et negativt resultat af Afdækning på 1,5 mia. kr.

Afdækning

Afdækningen gav samlet et negativt resultat på 1,5 mia. kr.

På grund af rentestigninger i 2017 er værdien af de garanterede pensioner faldet. Afdækningsporteføljen er designet til at beskytte pensionerne mod sådanne renteudsving, og afdækningen virkede også i 2017 efter hensigten. Resultatet af afdækningen inden rentekurveknæk udgjorde 1,5 mia. kr., hvilket svarer til mindre end 0,25 pct. af de garanterede pensioner.

Afdækningen af de garanterede pensioner kan for garantier, der ligger op til 40 år, ske til en markedsrente, som svarer til den rente, der anvendes til at værdiansætte de garanterede pensioner. Det betyder, at afdækningen kan ske effektivt. Garantier, der ligger ud over 40 år, værdiansættes med en fast rente på tre pct.

Garanterede pensioner, der i løbet af året går fra at være over 40 år til at være under 40 år, går fra at være værdiansat på en fast rente på 3 pct. til en markedsrente. Når markedsrenten er under den faste rente på 3 pct., vil det medføre et tab, mens en højere markedsrente end 3 pct. vil medføre en gevinst. Dette forhold betegner ATP som "rentekurveknæk".

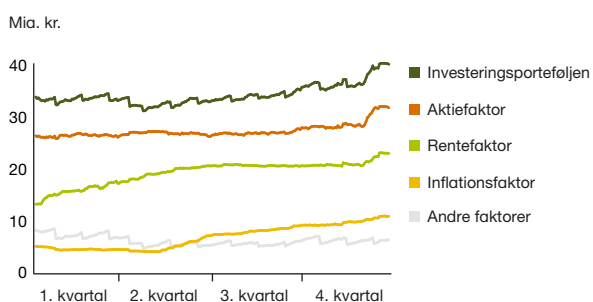
I 2017 var markedsrenten under 3 pct., og det har resulteret i et tab på 3,0 mia. kr. Tabet betyder, at der overføres midler fra bonuspotentialen til de garanterede pensioner. Dette påvirker således ikke ATP's samlede formue.

Investering

Investeringsafkastet før omkostninger og skat blev på 29,7 mia. kr., hvilket svarer til 29,5 pct. i forhold til bonuspotentialen. Resultatet efter omkostninger og skat blev på 24,5 mia. kr. i 2017.

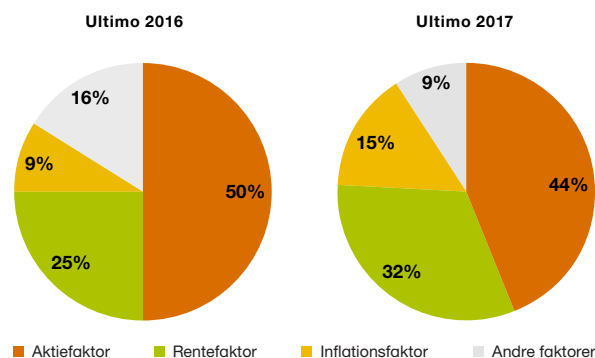
For at skabe et afkast, der giver mulighed for dels at sikre pensionernes realværdi, dels at opbygge reserver til dæk-

Udvikling i risikoen i investeringsporteføljen¹ i 2017

¹ Den absolutte risiko og risikofordelingen er eksklusive langsigtede strategier mod stigende inflation.

Risikofordeling i Investeringsporteføljen¹

ning af uforudsete hændelser, eksempelvis længere forventet levetid, investerer ATP sine midler og påtager sig derved risici i forbindelse med investering. De investeringsmæssige risici omfatter først og fremmest markedsrisici, som styres i investeringsporteføljen ud fra et risikobudget og rammer for risikospredning.

Investeringsporteføljen følger en risikobaseret investerings-tilgang, hvor fokus er på risiko, frem for hvor mange kroner der investeres. Det betyder for eksempel, at der for den samme risiko kan købes en større beholdning obligationer end aktier, som traditionelt er mere risikofyldte aktiver.

Investeringsporteføljen består som udgangspunkt af midler fra bonuspotentialet. De midler, der som følge af anvendelse af finansielle instrumenter ikke bindes i afdækningsporteføljen, er endvidere til rådighed for investeringsporteføljen på markedsbetingelser. Det betyder i praksis, at investeringsporteføljen kan operere med en større balance end bonuspotentialet, men indenfor det samme risikobudget. For det beløb, investeringsporteføljen anvender, betales en markedsrente til afdækningsporteføljen.

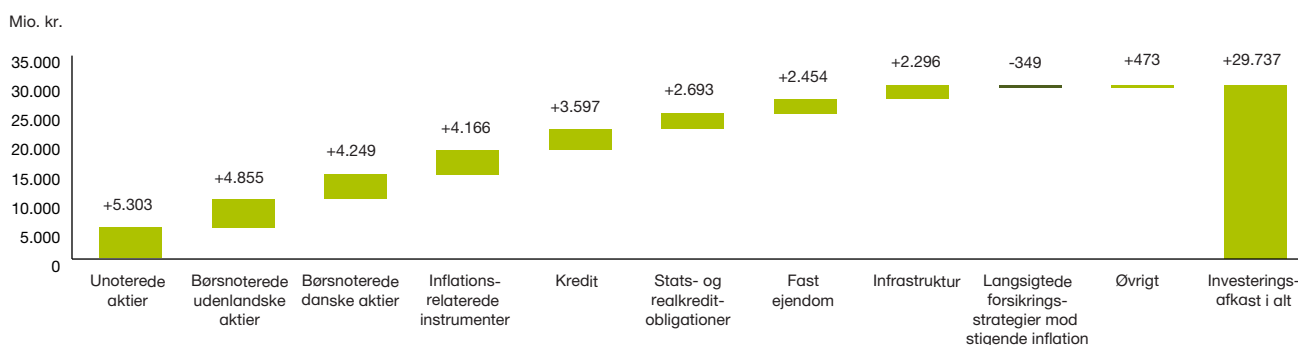
For at få en robust investeringsportefølje med et afkast, der er stabilt og så uafhængigt af konjunkturudviklingen som muligt, styres investeringsporteføljen ud fra en strategi om risi-

kospredning. ATP deler risikoen på hver enkelt investering op i fire forskellige risikofaktorer, alt efter hvilke typer risici den pågældende investering er eksponeret imod. Investeringerne sammensættes desuden, så der opnås den ønskede risikospredning. De fire risikofaktorer er: Aktiefaktor, Rentefaktor, Inflationsfaktor og Andre faktorer.

Det er et væsentligt element i ATP's investeringsstrategi, at ATP's bestyrelse fastlægger et pejlemærke for den langsigtede sammensætning af de fire risikofaktorer i ATP's investeringsportefølje. Det langsigtede pejlemærke er fastlagt til 35 pct. af risikoen allokeret til Aktiefaktoren, 35 pct. til Rentefaktoren, 15 pct. til Inflationsfaktoren og 15 pct. til Andre faktorer. Pejlemærket skal betragtes som et langsigtet anker for risikofordelingen. Den faktiske portefølje kan derfor på ethvert tidspunkt afvige fra pejlemærket på grund af markedsforhold og aktive investeringsvalg.

Som led i bestræbelserne på at opnå et højt forventet langsigtet afkast blev den samlede risiko i investeringsporteføljen forøget i 2017 især mod slutningen af året. Den absolutte risiko i Inflationsfaktoren og Rentefaktoren blev øget markant i løbet af året, mens der var en mere begrænset stigning i Aktiefaktoren. Dette betød, at den relative risikoallokering til Inflationsfaktoren og Rentefaktoren blev forøget i 2017, mens den relative risikoallokering til Aktiefaktoren og til Andre fak-

Sammensætning af investeringsafkastet

torer blev reduceret. Ændringerne i risikoallokeringen er foretaget for at opnå en mere balanceret portefølje. Ved udgangen af året var den relative risikoallokering således tættere på det langsigtede pejlemærke end ved årets start.

I 2017 var det risikojusterede afkast¹ 1,1, og set over de seneste 5 år var det 0,8.

Afkastet var bredt funderet med positive afkast i alle aktivtyper, men især investeringer i aktier gav store positive bidrag. Alene unoterede aktier bidrog med 5,3 mia. kr., men også børsnoterede danske og udenlandske aktier, inflationsrelaterede instrumenter og kredit bidrog markant.

Da ATP's investeringer i hovedreglen er valutaafdækket i danske kroner og euro, har globale valutaudsving ingen nævneværdig påvirkning haft på afkastet.

PENSION

Resultatet af Pension før opdatering af levetid og bonustilskrivning blev et overskud på 1,7 mia. kr.

De samlede pensionsudbetalinger udgjorde i alt 16,1 mia. kr.

ATP blev oprettet i 1964 som et tillæg til folkepensionen og er sammen med folkepensionen en del af den grundlæggende

¹ Risikojusteret afkast er et Sharpe ratio-lignende afkastmål, der udtrykker forholdet mellem det realiserede afkast og markedsrisikoen.

de pensionsdækning i Danmark (søjle 1 i pensionssystemet). Ved udgangen af 2017 modtog 1.032.600 pensionister ATP Livslang Pension. 44 pct. af landets folkepensionister har ingen anden pensionsindtægt end ATP og folkepensionen. Den fulde årlige ATP Pension for en 65-årig, der har indbetalt bidrag i et helt arbejdsliv, var 23.500 kr. i 2017, svarende til 32 pct. af folkepensionens grundbeløb.

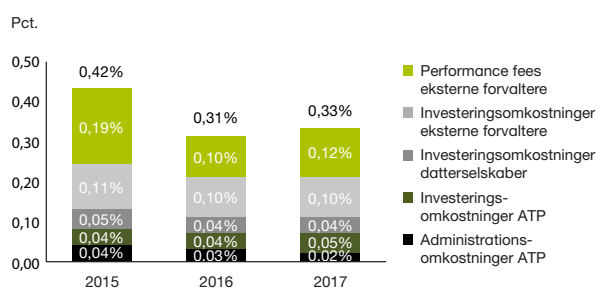
ATP's medlemmer opnår ret til en garanteret livsvarig pension ved indbetaling af bidrag. Der er en entydig sammenhæng mellem det indbetalte bidrag og den enkeltes ret til udbetalinger. Bidragsindbetalinger for året var 9,7 mia. kr.

ATP-bidraget er ikke blevet reguleret i 2017. Mens bidragsreguleringen kun har begrænset betydning for ATP's pensioner på kort sigt, er en kontinuerlig regulering afgørende for pensionerne på lang sigt. En manglende regulering af bidraget vil alt andet lige betyde en reduktion af købekraften for kommende pensionister.

ATP har som følge af stigninger i levetiden, både i Danmark og internationalt justeret sin langsigtsprognose for levetidsudviklingen og hensat yderligere 1,0 mia. kr. til forbedret levetid, hvilket betyder, at beløbet overføres fra bonuspotentialet til de garanterede pensioner. I dag forventes 65-årige medlemmer i gennemsnit at blive 86 år.

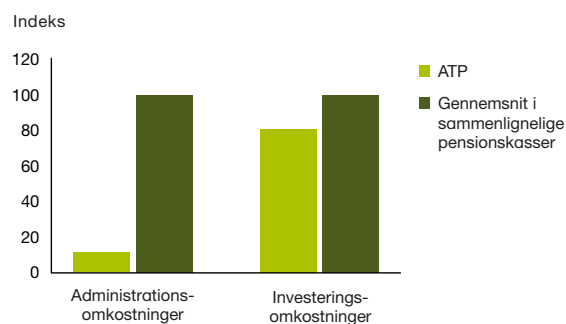
Med baggrund i bonusgraden og en samlet vurdering af det gode investeringsresultat, inflationen og udgifter til forøgelse

Samlede årlige omkostninger i pct.

Note: Omkostningerne er opgjort i henhold til branchestandarden

Administrations- og investeringsomkostninger

Note: CEM Benchmark

af levetid har bestyrelsen besluttet at tilskrive bonus til alle medlemmerne i år. Det betyder, at alle medlemmer får en forhøjelse af deres pension med 1 pct., hvilket svarer til en forøgelse af de garanterede pensioner med 6,4 mia. kr.

OMKOSTNINGER

Lave omkostninger kommer medlemmerne til gode

Lave omkostninger bidrager til større pensioner, og ATP fokuserer på at opnå de lavest mulige omkostninger, men samtidig med fokus på det afkastpotentiale en ekstra omkostningskrone kan give.

Investeringsomkostninger

ATP's direkte og indirekte investeringsomkostninger var på 2.326 mio. kr. i 2017, svarende til 0,31 pct. af den samlede formue, som ATP forvaltede ultimo året. Dette er en stigning i investeringsomkostningerne på 8 pct., som skal ses i sammenhæng med størrelsen af investeringsafkastet.

Der er i ATP fokus på at investere på den mest hensigtsmæssige og omkostningseffektive måde. Det vurderes løbende, om et givent afkastpotentiale enten skal forfølges ved at købe de pågældende aktiver direkte, via indgåelse af finansielle kontrakter eller ved brug af eksterne forvaltere.

I 2016 og 2017 er flere investeringer via eksterne forvaltere afhændet og istedet købt direkte og varetages internt, hvilket

har reduceret de indirekte omkostninger til management og performance fees. Reduktionen slår igennem i 2017 og fremadrettet.

Modsatrettet har særligt investeringer i private equity givet flotte afkast og dermed også performance fees til eksterne forvaltere.

Samtidig er hovedparten af den udenlandske aktieportefølje blevet omlagt fra afledte finansielle instrumenter til egentlige aktier for at styrke det aktive ejerskab. Udnyttelsen af risikobudgettet er øget, og der har været fokus på nye illikvide investeringer. Det er alle aktive beslutninger om øgede direkte investeringsomkostninger, som både har bidraget og fremadrettet forventes at bidrage til et merafkast.

Den seneste internationale sammenligning af omkostninger på investeringsområdet (CEM Benchmarking) viser, at ATP's samlede investeringsomkostninger er blandt de absolut laveste for globale pensionskasser og 19 pct. lavere end gennemsnittet af sammenlignelige selskaber. Gruppen af sammenlignelige globale pensionskasser består af selskaber med cirka samme formuestørrelse som ATP og omfatter 17 pensionskasser fra Sverige, Holland, England, Asien, Canada og USA.

Administrationsomkostninger

I 2017 var omkostningerne til administration af ATP 191 mio.

kr., svarende til 0,02 pct. i forhold til den samlede formue.

Omkostningerne blev i 2017 reduceret med 20 pct. i forhold til året før. Over de seneste fem år er administrationsomkostningerne reduceret med 41 pct. Det skyldes primært faldende afskrivninger, og at ATP høster fordelene ved en billigere og stabil it-understøttelse. Administrationsomkostningerne er reduceret til et niveau, hvorfra det ikke forventes, at omkostningerne vil falde yderligere i de kommende år. I takt med, at der i tråd med ATP's langsigtede udviklingsstrategi reinvesteres i it-plattformen, kan niveauet stige igen for at sikre, at platformen til stadighed er tidssvarende og understøtter en sikker og stabil drift.

Den seneste internationale sammenligning af administrationsomkostninger på pensionsområdet (CEM benchmarking) viser, at administrationsomkostningerne i ATP Livslang Pension er 1/10 af gennemsnittet for sammenlignelige globale pensionskasser. Gruppen af sammenlignelige pensionskasser består af selskaber af cirka samme størrelse som ATP og omfatter 13 pensionskasser fra Skandinavien, Holland, Canada og USA. Det lave omkostningsniveau hænger blandt andet sammen med, at ATP er en obligatorisk ordning med et enkelt produkt og et højt antal medlemmer, hvilket har gjort det muligt at realisere en række stordriftsfordele. Som obligatorisk ordning har ATP desuden ikke en egentlig salgsorganisation sammenholdt med, at store dele af kommunikationen med medlemmerne de seneste år er digitaliseret. Automatiserede ind- og udbetalingsprocesser og en stabil fuldt afskrevet it-plattform bidrager også markant til det lave omkostningsniveau pr. medlem.

ADMINISTRATION FOR EKSTERNE PARTER

Udover ATP Livslang Pension varetager ATP Koncernen administrationsopgaver for arbejdsmarkedets parter, staten og kommunerne. Opgaverne er placeret hos ATP på omkostningsdækket basis, hvilket vil sige uden avance og omkostningsmæssig risiko, og driftsomkostninger styres ud fra ambitiøse mål om effektiv og konkurrencedygtig drift. Der blev

afholdt omkostninger for 2,0 mia. kr. vedrørende administration for eksterne parter. Effektiv drift har absorberet øgede omkostninger til informationssikkerhed, øget digitalisering, implementering af persondataforordningen m.v., samtidig med at udviklingsaktiviteten med tilgang af nye administrationsopgaver de seneste år har været høj.

I 2017 er der implementeret nye fagsystemer for Familie- og Barslydelser indenfor Udbetaling Danmark. Endvidere er nye opgaver fra Statens Administration blevet implementeret i Udbetaling Danmark. I Arbejdsmarkedets Erhvervs sikring, som ATP overtog i juli 2016, var det et vigtigt mål at afvikle gamle sager. Og det er i 2017 lykkedes at afvikle de 5.000 ældste sager på blot ét år samtidig med, at der er sikret planmæssig udflytning af arbejdspladser.

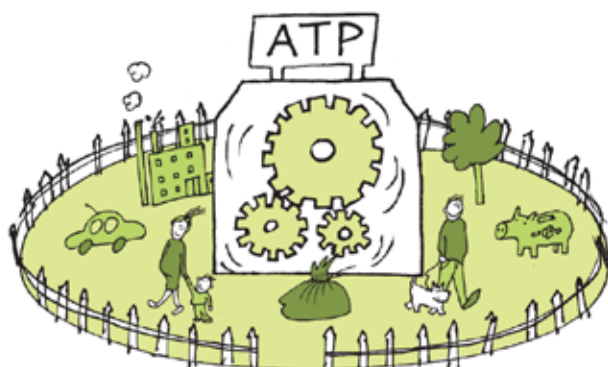
RISICI

ATP arbejder målrettet med at identificere og håndtere de væsentligste risici knyttet til ATP Livslang Pension og Koncernens øvrige aktiviteter.

ATP udbetaler en månedlig pension lige så længe medlemmerne lever. Derfor er udviklingen i levetid den største risiko, ATP har på pensionsområdet. ATP håndterer levetidsrisikoen via egen levetidsmodel, der bygger på data fra 18 sammenlignelige OECD-lande. Udover at indregne den udvikling i levetid, der allerede er konstateret, tager modellen højde for den forventede fremtidige forbedring af levetiden.

Risici i forbindelse med investering omfatter først og fremmest de markedsrisici, ATP påtager sig i forbindelse med investering og Afdækning. Disse markedsrisici er nøje afstemt med investeringsprincipperne, der indeholder fire hovedelementer: Afdækning af renterisikoen på pensionsforpligtelserne, hensigtsmæssigt niveau for risiko, spredning af risiko og køb af forsikring, som beskytter mod stigende inflation.

ATP er ikke omfattet af Solvens II-reguleringen, men i ATP-loven indgår der elementer fra Solvens II. ATP anvender en

egenudviklet model til opgørelse af risiko på tværs af alle risikoområder til overordnet styring af risici.

SAMFUNDSANSVAR

Gennem integration af samfundsansvar i sine investeringer handler ATP som ansvarlig investor indenfor rammerne af bestyrelsens tre politikker om samfundsansvar i investeringer, aktivt ejerskab og skattepolitik på investeringsområdet. De skal sikre, at ATP's arbejde med samfundsansvar i investeringer er forretningsdrevet, baseret på stringente kriterier og fremmer langsigtet og bæredygtig værdiskabelse.

ATP er oprettet ved lov og skal skabe stabile pensioner og økonomisk grundtryghed for sine medlemmer ved at investere pensionsmidlerne fornuftigt og ansvarligt. ATP-loven står ikke i vejen for, at ATP agerer som en ansvarlig investor. Tværtimod kan ansvarlighed og høje afkast gå hånd i hånd.

ESG-integration og dialog står centralt i ATP's tilgang til samfundsansvar. ATP's erfaring er, at der træffes bedre beslutninger ved at integrere information om samfundsansvar med viden om andre forretningsmæssige forhold i beslutningsgrundlaget for investeringerne.

Ved konstruktivt og tålmodigt at gå i dialog med selskaber, som der investeres i, kan der opbygges en forståelse af selskabernes udfordringer, som kan bruges til at træffe bedre og mere informerede investeringsbeslutninger. Gennem dia-

log kan selskaberne påvirkes til forandring og dermed minimere risici og fremme selskabernes langsigtede værdiskabelse. I valget mellem dialog og eksklusion vælger ATP altid dialogen, så længe der vurderes at være potentiale for forbedringer.

I 2017 har ATP taget skridt til at øge sin transparens blandt andet ved at offentliggøre, hvordan ATP har stemt på generalforsamlinger i børsnoterede selskaber på hjemmesiden atp.dk/voting.

ATP støtter op om anbefalinger til virksomheders rapportering af informationer om klimarelaterede finansielle risici og muligheder på flere fronter og har i ATP udnævnt en klimansvarlig for at tydeliggøre ledelsesmæssig forankring på tværs af investeringsteams.

Efter næsten et års forberedelse vedtog ATP's bestyrelse i 2017 en ny skattepolitik for illikvide investeringer, som gør det tydeligt, hvilke krav ATP stiller til sine investeringer og samarbejdspartnere. Politikken slår fast, at ATP tager afstand fra aggressiv skatteplanlægning, som udgør en investeringsrisiko, herunder omdømmerisiko. Det forventes ligeledes, at ATP's samarbejdspartnere og virksomheder, som ATP investerer i, udviser en tilsvarende hensigtsmæssig, forsvarlig og transparent adfærd på skatteområdet.

ATP bakker op om en bred vifte af nationale og internationale initiativer. Herunder følger ATP Komitéen for god Selskabs-

ledelsens anbefalinger om aktivt ejerskab, har tilsluttet sig de FN-støttede principper for ansvarlige investeringer, er medlem af FN's Global Compact og investerer med respekt for OECD Guidelines for Multinational Companies.

Yderligere information om ATP's arbejde med samfundsansvar kan findes på side 51. Herudover henvises til ATP Koncernens rapport om samfundsansvar 2017 på www.atp.dk (www.atp.dk/rapporter og [resultater/rapporter](http://www.atp.dk/resultater/rapporter) om samfundsansvar/2017), der både udgør den lovpligtige redegørelse og ATP's fremskridtsrapport til Global Compact.

LEDELSESFORHOLD

Rammerne for ATP's ledelsesforhold er fastlagt i ATP-loven. For yderligere information om ATP's ledelsesforhold, herunder hvordan ATP lever op til anbefalingerne for god selskabsledelse og lønpolitik, henvises til side 121-128 samt supplerende oplysninger på www.atp.dk.

ATP's øverste ledelse blev i løbet af året ændret ved, at koncernledelsen blev udvidet med kommunikationsdirektør Annette Moesgaard, juridisk direktør Dewi Dylander og HR-direktør Bård Grande.

I 2017 meddelte Jørgen Søndergaard, at han trækker sig fra posten som bestyrelsesformand. Bestyrelsen har indstillet Torben M. Andersen som ny bestyrelsesformand for ATP.

BEGIVENHEDER EFTER BALANCEDAGEN

Der er fra balancedagen, og frem til datoen for aflæggelsen af denne årsrapport, ikke indtrådt forhold, som væsentligt påvirker vurderingen af årsrapporten.

Jørgen Søndergaard
formand

FORVENTNINGER TIL 2018

ATP's investeringsstrategi skal sikre, at ATP skaber de bedst mulige afkast samtidig med, at ATP til enhver tid kan leve op til garantierne overfor medlemmerne.

Med afsæt i en ambition om at realværdisikre pensionerne bedst muligt har bestyrelsen fastlagt en langsigtet resultatmålsætning for Investering og Afdækning efter skat og omkostninger. Resultatmålet har i tidligere år været fastsat til 7 pct. i forhold til bonuspotentialet primo året, hvilket i 2017 svarede til 7,0 mia. kr.

ATP's bestyrelse har besluttet at sætte den langsigtede resultatmålsætning op fra 7 pct. til 11 pct. fra og med 2018 for at understøtte målsætningen om at realværdisikre pensionerne. Resultatmålet svarer i 2018 til 12,9 mia. kr. efter skat og omkostninger. Resultatmålsætningen er en absolut målsætning, som skal opnås på lang sigt, men som ikke nødvendigvis opnås hvert år.

Resultatmålsætningen hviler på grundlæggende principper om, at medlemmernes interesser skal være i centrum, at det skal tilstræbes, at pensionerne på sigt realværdisikres, og at målsætningen skal være ambitiøs. Den er samtidig afpasset til at være realistisk givet bonuspotentialet og risikobudgetets størrelse samt de langsigtede risikjusterede afkastforventninger.

ATP's bestyrelse forventer ikke, at det exceptionelt høje investeringsresultat i 2017 gentages i 2018 i lyset af blandt andet de risici, der er forbundet med opbremsningen af den mangeårige ekspansive pengepolitik.

Christian Hyldahl
direktør

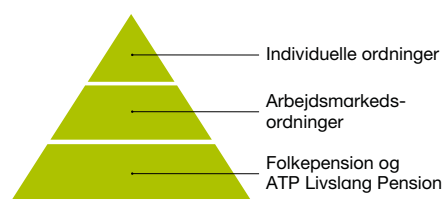
Pension

ATP's bestyrelse besluttede i 2017 at forhøje pensionerne med 1 pct. for alle medlemmer pr. 1. januar 2018.

Forudsigelig pension – hele livet

Alle medlemmers pensioner stiger med 1 pct. i 2018

Pensionspyramiden

ATP's medlemmer ultimo 2017

Medlemmer i alt	5.117.500
Medlemmer over pensionsalder	1.177.900
- med løbende pension	1.032.600
- med indbetalinger i 2017	107.300
Medlemmer under pensionsalder	3.939.600
- med indbetalinger i 2017	3.105.100

ATP blev oprettet og udformet ved lov i 1964 som et tillæg til folkepensionen og er i dag velintegreret som en del af den grundlæggende pensionsdækning i Danmark. Sammen med folkepensionen udgør ATP pensionssystemets søjle 1.

ATP er med til at sikre økonomisk grundtryghed for stort set alle landets pensionister. ATP medvirker til en høj mindstepension i Danmark og indgår samtidig i det fundament, som andre pensioner bygger ovenpå.

Med over 5 mio. medlemmer er ATP Danmarks største supplerende pensionsordning.

Ni ud af ti folkepensionister – 1.032.600 personer – modtog livsvarig pension fra ATP ved udgangen af 2017, og 44 pct. af landets folkepensionister har ingen anden pensionsindtægt end folkepensionen og ATP.

91 pct. af den danske befolkning mellem 25 og 60 år betalte i 2017 ATP-bidrag og optjente dermed ret til ATP-pension. ATP-ordningen er obligatorisk for alle lønmodtagere og langt de fleste modtagere af overførselsindkomster.

Enkelte grupper – herunder selvstændige, efterlønsmodtagere og modtagere af fleksydelse – er ikke automatisk med i ATP, men kan vælge at indbetale frivilligt. I 2017 var der 39.200, som frivilligt indbetalte til ATP. Heraf udgjorde efterlønsmodtagerne den største gruppe.

Udbetalingerne fra ATP har i de senere år været større end indbetalingerne. Forskellen mellem indbetalinger og udbetaling vil i de kommende årtier gradvist blive større.

15,0 mia. kr. udbetalt i løbende pensioner

Af de samlede udbetaling i 2017 på 16,1 mia. kr. gik 15,0 mia. kr. til løbende pensioner og de resterende til engangsudbetalinger.

I 2017 var den fulde årlige udbetaling for en 65-årig 23.500 kr., svarende til 32 pct. af folkepensionens grundbeløb. Beløbet bliver udbetalt til medlemmer, som har betalt fuldt bidrag fra 18-års alderen og frem til pensioneringen.

Pensionsudbetalingens størrelse afhænger af den enkeltes bidrag til ATP i løbet af arbejdslivet, og den enkeltes bidrag er uafhængigt af indkomst, men varierer med beskæftigelsesomfang.

Den årlige ATP-pension udgjorde i 2017 i gennemsnit 14.900 kr. For pensionister, der gik på pension som 65-årige i 2017, var den gennemsnitlige årlige pension på 15.700 kr.

Udbetalingernes størrelse præges af relativt store forskelle. ATP blev oprettet i 1964, hvor mange af de nuværende ældre pensionister allerede havde været på arbejdsmarkedet i adskillige år. Yngre pensionister får derfor generelt mere end ældre, fordi de har optjent ATP gennem en større del

Pensionsudbetalinger i 2017

	Antal	Mio. kr.
Løbende alderspensioner	1.066.700	15.045
- egenpension	1.062.600	15.031
- ægtefællepensioner	4.100	14
Engangsudbetalinger	28.400	1.030
- egenpension	5.500	118
- ægtefælle-/samleversummer	19.200	759
- børnesummer	2.500	128
- bosummer	1.200	25

Bidrag til ATP i 2017

	Mio. kr.
Samlet bidragssum	9.703
Heraf vedrørende	
- beskæftigede	7.584
- dagpenge	872
- førtidspension	515
- efterløn	76
- andre overførselsindkomster	656
Antal indbetalende arbejdsgivere	160.900

af deres arbejdsliv. Mænd får gennemsnitligt en højere årlig udbetaling end kvinder, fordi de typisk har haft en højere beskæftigelsesgrad.

Udbetaling fra ATP ved dødsfald

Hvis et medlem dør inden pensionsalderen, får dennes ægtefælle eller samlever og børn under 21 år som hovedregel hver udbetalt en engangssum på 50.000 kr. I 2017 var betalingen for dødsfaldsydelsen 58 kr. pr. medlem.

I 2017 modtog 19.200 ægtefæller og samlevere samt 2.500 børn under 21 år et engangsbeløb fra ATP. Antallet af udbetalinger har ligget på dette niveau i en årrække. Tilsammen fik ægtefæller og samlevere udbetalt 759 mio. kr., mens børn fik udbetalt 128 mio. kr.

ATP-bidrag

Over 3,2 mio. medlemmer betalte tilsammen 9,7 mia. kr. i bidrag til ATP i 2017 og optjente dermed livsvarig pension. 22 pct. af indbetalingerne kom fra modtagere af overførselsindkomster. ATP-bidraget er et fast kronebeløb, som fastsættes af ATP's bestyrelse efter anbefaling fra arbejdsmarkedets parter og godkendes af ATP's repræsentantskab. Det reguleres alene, hvis og når arbejdsmarkedets parter

på det private arbejdsmarked bliver enige herom. I den nye overenskomst, som blev indgået i foråret 2017, blev der ikke aftalt en regulering af ATP-bidraget. Da overenskomsten er tre-årig, vil det årlige ATP-bidrag være uændret 3.408 kr. i de kommende tre år.

En række offentlige overenskomster har haft bestemmelser om særligt lave ATP-bidrag. Siden 2008 har der kørt en proces, der skal sikre, at de offentligt ansatte med tiden kan få udbetalt samme ATP Livslang Pension som ansatte på det private arbejdsmarked.

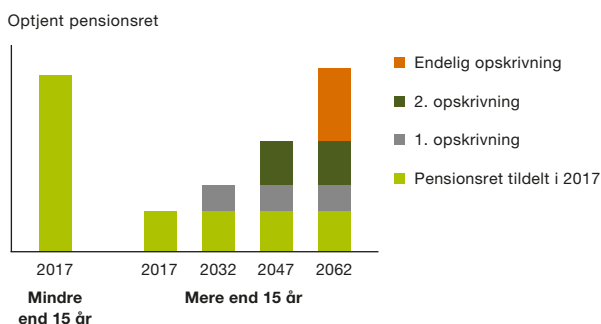
Bonus

I ATP betyder bonus en forhøjelse af medlemmernes pension. Bestyrelsen i ATP beslutter årligt, om pensionerne skal forhøjes. Beslutningen sker på baggrund af en samlet vurdering af bonusgradens størrelse, årets investeringsafkast, inflation, udgifter til længere levetid og bonushistorik. Bestyrelsen har i 2017 besluttet, at pensionerne for alle medlemmer pr. 1. januar 2018 forhøjes med 1 pct. Forhøjelsen medfører, at der alene i 2018 udbetales yderligere 170 mio. kr., mens forhøjelsen samlet set betyder en forøgelse af de garanterede pensioner på 6,4 mia. kr.

ATP's pensionsprodukt

Livsvarige pensionsgarantier

Illustration af optjeningen af rettigheder

Den garanterede pension i ATP udbetales fra pensionsalderen og resten af livet. Hvor meget garanteret pension, det enkelte medlem får for sine bidrag, afhænger af medlemmets alder, fremtidig forrentning af bidragene og forventet levetid.

Før den 1. januar 2015 blev den garanterede forrentning af ATP-indbetalinger fastsat på indbetalingstidspunktet og var gældende for resten af livet.

Fra den 1. januar 2015 beregner ATP den garanterede pension erhvervet for nye indbetalinger forskelligt, alt efter om medlemmet har mere eller mindre end 15 år tilbage til pensionsalderen.

For medlemmer med 15 år eller mindre til pensionsalderen er den fulde fremtidige livslange forrentning stadig indregnet i den garanterede pension.

For medlemmer med mere end 15 år til pensionsalderen

indregnes kun de næste 15 års forrentning i den livslange garanterede pension. Efterfølgende vil denne garanterede pension blive opskrevet hvert femtende år.

Eksempelvis vil den garanterede pension af en 20-årig indbetaling blive forhøjet flere gange inden pensionsalderen. På indbetalingstidspunktet garanterer ATP, på baggrund af markedsrenten, en forrentning de efterfølgende 15 år og en heraf følgende garanteret livslang pension. Når de 15 år er gået, og medlemmet er fyldt 35 år, fastsætter ATP en garanteret forrentning for de næste 15 år og en heraf følgende forhøjelse af den garanterede livslange pension. Sådan fortsættes, indtil der er mindre end 15 år til pensionsalderen, hvor der en sidste gang fastsættes en garanteret forrentning og heraf følgende forhøjelse af pensionen, denne gang for resten af livet. Samme forløb gælder for personens indbetalinger i alle de efterfølgende år, indtil der er mindre end 15 år til pensionsalderen.

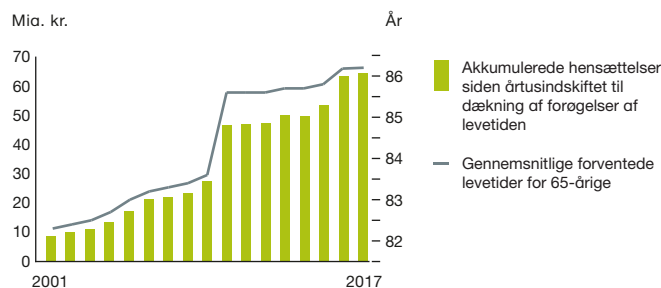
Resultat af Pension

Lavere administrationsomkostninger påvirker resultatet positivt

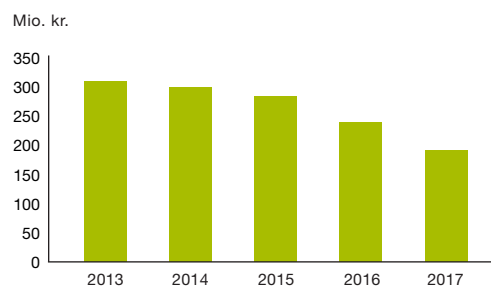
Resultat af Pension

Mio. kr.	2017	2016
Bidrag	9.703	9.572
Pensionsydelser	-16.075	-15.454
Ændring i garanterede pensioner som følge af bidrag og pensionsydelser i ATP mv.	8.289	6.956
Omkostninger	-191	-239
Øvrige poster	8	8
Resultat af Pension før opdatering af levetid	1.734	843
Opdatering af levetid	-1.006	-9.901

Ekstra hensættelser som følge af stigning i levetid

Administrationsomkostninger

Resultat af Pension før opdatering af levetid blev på 1,7 mia. kr. Der er en mindre stigning i de samlede bidragsindbetalinger. Stigningen kan overvejende tilskrives, at flere medlemmer har bidraget til ATP i 2017 end i 2016.

De samlede pensionsudbetalinger er steget med 621 mio. kr. i forhold til 2016. Stigningen kan forklares ved det voksende antal pensionister blandt ATP's medlemmer. I dag udbetaler ATP løbende pensioner til over 1 mio. medlemmer.

Værdien af de garanterede pensioner bliver reduceret, når ATP udbetaler pension og vokser, når ATP modtager bidrag. Da pensionsudbetalingerne overstiger bidragene, vil dette samlet set medføre et fald i værdien af de garanterede pensioner. Faldet i garanterede pensioner som følge af bidrag og pensionsydelse mv. på 8,3 mia. kr. påvirker resultatet af

Pension positivt.

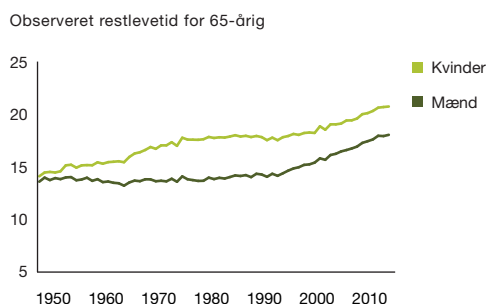
I forbindelse med halvårsregnskabet foretog ATP den årlige opdatering af sin levetidsmodel. Opdateringen medførte en ekstra hensættelse på 1,0 mia. kr. Den ekstra hensættelse betyder, at der overføres 1,0 mia. kr. fra bonuspotentialen til de garanterede pensioner, men påvirker ikke ATP's samlede formue. Den ekstra hensættelse til levetid var betydeligt mindre end i 2016, hvor den var på 9,9 mia. kr. Siden år 2000 er den forventede levetid for en 65-årig steget med ca. 4 år, og der er i samme periode hensat 64,3 mia. kr. til længere levetid.

ATP's administrationsomkostninger har i de seneste år været faldende, hvilket påvirker resultatet positivt.

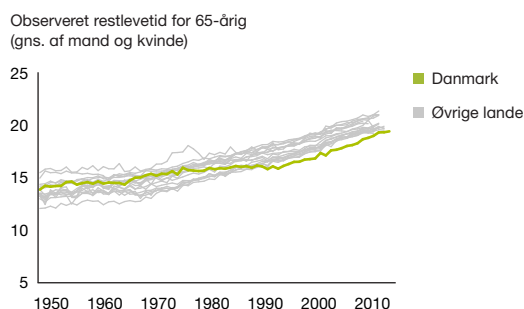
ATP anvender sin egen levetidsmodel

Modellen anvender data fra 18 sammenlignelige lande

Levetidsudvikling i Danmark

Levetidsudvikling internationalt

Udviklingen i levetid har væsentlig betydning for resultatet i et pensionselskab med livsvarige pensioner. I 2017 har ATP hensat 1,0 mia. kr. til længere levetid. Når ATP beregner, hvor meget der skal udbetales til nuværende og kommende pensionister, gøres det på baggrund af en levetidsmodel. I modellen gøres antagelser om, hvordan levetiden vil udvikle sig fremadrettet. Når der foretages ændringer i disse antagelser, f.eks. på baggrund af nye data, har det betydning for, hvor længe ATP forventer at skulle udbetale pensioner.

ATP's levetidsmodel

Levetiden i Danmark har gennem de sidste mange år været stigende. I 1950 var restlevetiden for en 65-årig i gennemsnit under 14 år, og i dag er den over 19 år. Forbedringerne i levetid har imidlertid ikke været de samme fra år til år. I nogle perioder har udviklingen i levetiden været næsten stagneret, mens der i andre perioder har været markante forbedringer. Denne variation i forbedringerne gør det vanskeligt at forudsige, hvordan levetiden vil udvikle sig i fremtiden.

Alder i 2017	Forventede levetider for en 65-årig ¹		
	Kvinde	Mand	Gennemsnit
65	87,8	84,5	86,2
60	88,4	85,1	86,8
50	89,7	86,3	88,0
40	90,8	87,4	89,1
30	92,0	88,4	90,2
20	93,0	89,5	91,2
0	95,0	91,5	93,2

¹ Levetiderne er betinget af, at personen når at blive 65 år

I andre lande, der er sammenlignelige med Danmark, har de også oplevet forbedringer i levetiden, men ikke altid i de samme perioder som i Danmark. At landene overordnet har gennemgået den samme levetidsudvikling, giver anledning til en tro på, at disse lande deler den samme langsigts-trend, hvorfra de enkelte lande kan afvige i kortere eller længere perioder. For at få en robust langsigts-trend anvender ATP's levetidsmodel data fra 18 industrialiserede OECD-lande med ca. 565 mio. indbyggere i perioden 1950-2013.

Hvilke data, der indgår i en levetidsmodel, er sammen med modellens øvrige karakteristika afgørende for, hvor store levetidsforbedringer modellen forudsiger. Finanstilsynet har en anden levetidsmodel med andre karakteristika end ATP's, og hvor der anvendes de seneste 30 års danske data. ATP anvender en estimationsperiode, der er mere end dobbelt så lang, og som i højere grad afspejler den lange periode på mere end 100 år, som levetidsforbedringerne bliver fremskrevet.

På trods af de betydelige forskelle mellem ATP's og Finanstilsynets model er der kun ret lille forskel på, om man anvender den ene eller den anden model ved opgørelsen af de garanterede pensioner. Med ATP's levetidsmodel opgøres værdien af de garanterede pensioner til 650,9 mia. kr., mens de ved Finanstilsynets levetidsmodel opgøres til 647,5 mia. kr. Finanstilsynet har tilkendegivet, at de overvejer at ændre estimationsperioden i deres levetidsmodel fra 30 år til 20 år. Med denne kortere estimationsperiode vil værdien af de garanterede pensioner opgjort med Finanstilsynets levetidsmodel være 666,4 mia. kr.

Pensionsordning for førtidspensionister

Fire ud af ti førtidspensionister betaler frivilligt til SUPP

SUPP's medlemmer ultimo 2017

Medlemmer i alt	127.000
Medlemmer under folkepensionsalderen	94.500
Medlemmer over folkepensionsalderen	32.500
Nye SUPP-medlemmer i 2017	4.800

Pensionsudbetalinger og bidrag i 2017

Udbetaling	Antal	Mio. kr.
Løbende pensioner	32.700	66
Udbetaling som engangssum	40	1
Udbetaling ved død	1.200	25
Indbetaling		
Medlemmer under folkepensionsalderen med indbetaling i 2017	96.700	
Bidrag til SUPP efter AMB		520

SUPP er en frivillig ordning, som giver førtidspensionister en fordelagtig mulighed for at spare op til livsvarig pension. Når førtidspensionisten i 2017 indbetalte 171 kr. om måneden til SUPP, bidrog staten til opsparingen med yderligere 342 kr. Staten bidrager dermed med det dobbelte af førtidspensionisten.

Flere end fire ud af ti førtidspensionister indbetaler til SUPP.

Siden 2013 har SUPP været en del af ATP. Indbetalingerne til SUPP forvaltes sammen med indbetalingerne til ATP. SUPP-medlemmerne optjener løbende garanteret livsvarig pension på samme måde som ATP-medlemmerne. SUPP-medlemmerne bidrager også på samme måde til bonuspotentialet og er tilsvarende omfattet af ATP's bonuspolitik.

Pensionsudbetalinger og bidrag

De samlede udbetalinger til løbende alderspensioner i 2017 udgjorde 66 mio. kr. Den udbetalte pension til SUPP-

medlemmerne udgjorde i 2017 i gennemsnit 2.200 kr. på årsbasis. For SUPP-medlemmer, der gik på pension som 65-årige i 2017, var den årlige pension i gennemsnit 3.000 kr. Der blev samlet udbetalt 1 mio. kr. i engangssummer.

Hvis et SUPP-medlem dør inden pensionsalderen, får boet udbetalt et beløb, der svarer til halvdelen af de forrentede indbetalte bidrag. Beløbet aftrappes efter pensionsalderen. I 2017 blev der udbetalt 25 mio. kr. fra SUPP ved dødsfald – i gennemsnit 20.400 kr. pr. afdød. Betalingen for dødsfaldsdækningen er i gennemsnit 9 pct. af de indbetalte bidrag.

Det fulde årsbidrag til SUPP var i 2017 på 6.156 kr., og SUPP-medlemmerne indbetalte tilsammen 520 mio. kr. SUPP-bidraget reguleres hvert år med satsreguleringsprocenten og er således 6.264 kr. i 2018.

Afdækning

ATP's afdækningsportefølje er designet til at beskytte pensionerne mod renteudsving, og afdækningen virkede igen efter hensigten i 2017.

Stærkt værn mod renteudsving

Afdækning sikrer, at ATP kan leve op til garantiene uanset renteændringer

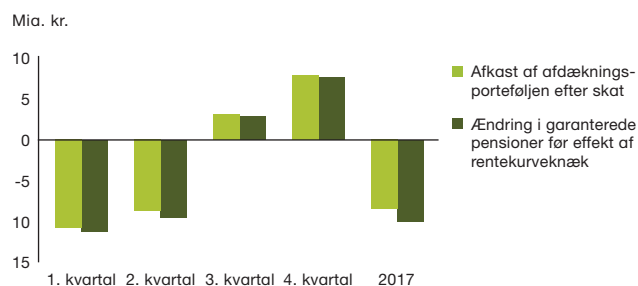
Resultat af Afdækning

Mio. kr.	2017	2016
Ændring i garanterede pensioner som følge af ændret opgørelsesrente ¹	18.014	-41.487
Ændring i garanterede pensioner som følge af løbetidsforkortelse	-7.982	-6.329
Ændring i garanterede pensioner¹	10.032	-47.816
Afkast af afdækningsporteføljen	-10.089	56.371
Pensionsafkastskat	1.544	-8.625
Afkast af afdækningsporteføljen efter skat	-8.545	47.746
Resultat af afdækning af de garanterede pensioner¹	1.487	-70
Ændring i garanterede pensioner som følge af rentekurveknæk ²	-2.993	-4.064
Resultat af Afdækning	-1.506	-4.134

¹Før effekt af "rentekurveknæk"

²Ved "rentekurveknæk" forstås det punkt på rentekurven ved 40 år, hvor de garanterede pensioner går fra at blive diskonteret med en fast rente til at blive diskonteret med en markedsrente.

Afdækning beskytter de garanterede pensioner

ATP Livslang Pension er et garantibaseret produkt, hvor garantien har betydelig værdi for medlemmerne, fordi den indeholder et løfte om en løbende forrentning. Afdækning har til formål at sikre den garanterede forrentning, så ATP til enhver tid kan leve op til garantiene. Afdækningen tilrettelægges, så markedsværdien af afdækningsporteføljen efter skat forventes at svinge i samme takt og omfang som pensionsforpligtelserne, når renten ændrer sig.

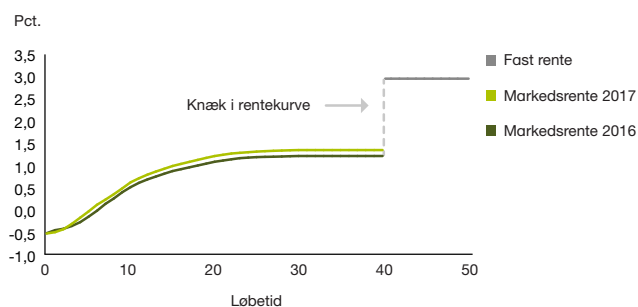
Værdien af de garanterede pensioner har svinget henover året som følge af årets renteudsving. Værdien af de garanterede pensioner faldt i årets første to kvartaler som følge af rentestigningen i første halvår og steg i årets sidste to kvartaler som følge af rentefaldet i andet halvår. Set over året som helhed sluttede de garanterede pensioner året på et lavere niveau end ved årets begyndelse. ATP's afdækningsportefølje er designet til at beskytte pensionerne mod sådanne udsving, og afdækningsstrategien virkede igen efter hensigten i 2017.

ATP's rentekurve til værdiansættelse af pensionsforpligtelserne

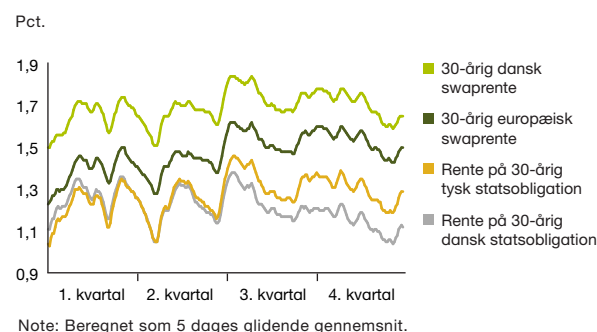
ATP's rentekurve til værdiansættelse af pensionsforpligtelserne består dels af et markedsbaseret segment, dels af et fastrentesegment. Det markedsbaserede segment er kendetegnet ved, at det kan afdækkes. Fastrentesegmentet til værdiansættelse af forpligtelserne 40 år eller mere ude i fremtiden afspejler en konservativ forventning til det langsigtede afkast. Garantiene mellem 0 og 30 år værdiansættes ud fra en markedsrentekurve bestående af renter på danske og tyske statsobligationer samt renteswaps i danske kroner og euro. Til værdiansættelse af garantiene mellem 30 og 40 år anvendes den 30-årige markedsrente, mens renten efter 40 år er fastsat til 3 procent.

Værdien af de garanterede pensioner svinger med markedsrenten. Når renten falder, stiger værdien af de garanterede pensioner op til 40 år. Uden afdækning vil dette betyde et tilsvarende fald i bonuspotentialet. Det omvendte er tilfæl-

ATP's rentekurve ultimo året

Renteudviklingen i 2017

det, når renten stiger. Afdækningen sikrer derfor, at ATP's bonuspotentiale forbliver intakt uanset ændringer i renten. 37,4 mia. kr., svarende til 5,8 pct. af de garanterede pensioner, ligger over 40 år ude i fremtiden.

ATP's rentekurve til værdiansættelse af de garanterede pensioner er mere konservativ end Finanstilsynets rentekurve. Ultimo 2017 var værdien af de garanterede pensioner 650,9 mia. kr. opgjort ved anvendelse af ATP's rentekurve, og bonuspotentialet var 117,7 mia. kr. Hvis ATP havde benyttet Finanstilsynets rentekurve for værdiansættelse af pensionsforpligtelserne for forsikringselskaber og tværgående pensionskasser, ville de garanterede pensioner ved udgangen af 2017 have været 599,2 mia. kr. Bonuspotentialet ville dermed have været 51,7 mia. kr. højere.

Afdækningsporteføljen

Afdækningsporteføljen består af obligationer og renteswaps til afdækning af renterisikoen på pensionsforpligtelserne op til 40 år samt af et internt udlån til investeringsporteføljen svarende til værdien af pensionsforpligtelserne over 40 år. På dette udlån modtager afdækningsporteføljen samme rente, som benyttes til diskontering af pensionsforpligtelserne over 40 år. Det vil sige, at der modtages en langsigtet forrentning på 3 pct. i afdækningsporteføljen.

De midler, der som følge af anvendelsen af renteswaps i stedet for obligationer ikke bindes i afdækningsporteføljen, kan udlånes til investering i investeringsporteføljen, men inden for et fast defineret risikobudget. For det beløb, investeringsporteføljen låner, betales en kortsigtet markedsrente til afdækningsporteføljen.

Resultat af Afdækning

Afdækning gav et negativt resultat på 1,5 mia. kr. De garanterede pensioner er udtryk for værdien af de livslange pensioner, som ATP har lovet medlemmerne. Værdien af de garanterede pensioner faldt med 18,0 mia. kr. som følge af årets rentestigning, mens de steg med 8,0 mia. kr., fordi de pensioner, som medlemmerne var garanteret primo året, er rykket et år nærmere udbetaling. Dermed faldt værdien af de garanterede pensioner med 10,0 mia. kr. i 2017 før effekt af rentekurveknæk. Tilsvarende gav afdækningsporteføljen et negativt markedsrætsmæssigt afkast på 10,1 mia. kr. Pensionsafkastskatten udgjorde derfor en indtægt på 1,5 mia. kr., og dermed gav afdækningsporteføljen et negativt afkast efter skat på 8,5 mia. kr.

Det negative resultat af Afdækning i 2017 skyldes knækket i rentekurven omkring 40 års punktet, da markedsrenten hele året har ligget markant under 3 procent.

Knækket i rentekurven ved 40 år betyder, at de garantier,

Rentekurve til værdiansættelse af pensionsforpligtelserne samt faktisk afdækning 2017

	Rentekurve pct.	Faktisk Afdækning pct.
• Renteswaps i danske kroner	15	15
• Renteswaps i euro	35	36
• Danske statsobligationer	25	26
• Tyske statsobligationer	25	23

Kurven er ekstrapoleret efter 30 års punktet og fastsat til 3 procent efter 40 års punktet.

der i løbet af året går fra at være værdiansat til en fast rente på 3 pct. til en markedsrente, vil påføre Afdækning et tab eller en gevinst afhængig af, om markedsrenten ligger under eller over 3 pct. I 2017 var den markedsbaserede del af rentekurven markant under 3 pct. Det har i 2017 påført Af-

dækning et tab på 3,0 mia. kr. Tabet betyder, at der overføres midler fra bonuspotentiallet til de garanterede pensioner, men det påvirker ikke ATP's samlede formue.

Investering

Investeringsafkastet før omkostninger og skat blev på 29,7 mia. kr., hvilket svarer til 29,5 pct. ift. bonuspotentialet.

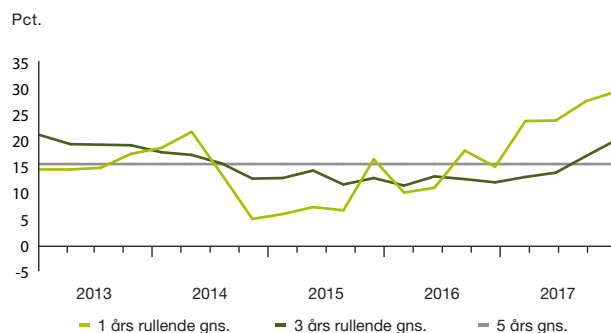
Positive afkast bredt funderet i porteføljen

Afkast af investeringsporteføljen på 29,7 mia. kr. var bredt funderet i porteføljen, men især investeringer i aktier gav store positive afkast

Resultat af Investering

Mio. kr.	2017	2016
Investeringsafkast	29.737	15.340
Omkostninger	-858	-823
Pensionsafkast- og selskabsskat	-4.399	-1.989
Resultat af Investering	24.480	12.528

Rullende årsafkast af investeringsporteføljen før omkostninger og skat i forhold til bonuspotentialet

ATP Koncernens samlede resultat af Investering efter omkostninger og skat blev på 24,5 mia. kr. i 2017.

Investeringsporteføljen

I 2017 opnåede investeringsporteføljen et afkast før omkostninger og skat på 29,7 mia. kr., hvilket svarer til et afkast i forhold til bonuspotentialet på 29,5 pct. De seneste 5 år er der opnået et gennemsnitligt årsafkast af investeringsporteføljen på 16,6 pct., og der har været positive afkast af investeringsporteføljen i 18 ud af de seneste 20 kvartaler.

Det positive afkast i 2017 var bredt funderet i investeringsporteføljen. I en veldiversificeret portefølje med en høj grad af risikospredning vil der forventeligt være nogle typer af investeringer, der klarer sig bedre end andre. I 2017 gav især investeringer i aktier store positive bidrag. Det største positive afkast på 5,3 mia. kr. blev opnået i porteføljen af unoterede aktier, men også børsnoterede udenlandske og børsnoterede danske aktier gav store positive bidrag på henholdsvis 4,9 mia. kr. og 4,2 mia. kr.

Evnen til at skabe høje afkast i forhold til den risiko, der tages, kan udtrykkes ved risikojusteret afkast, der beregnes som forholdet mellem afkast og risiko¹. I 2017 var det risikojusterede afkast 1,1, og set over de seneste 5 år var det 0,8.

¹ Risikojusteret afkast er et Sharpe ratio-lignende afkastmål, der udtrykker forholdet mellem det realiserede afkast og markedsrisikoen, hvor markedsrisikoen er opgjort som standardafvigelsen.

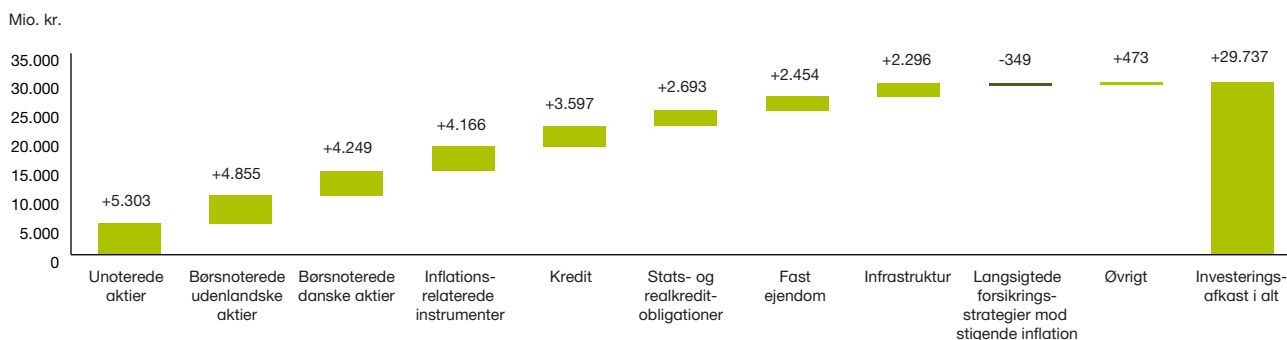
Den overordnede målsætning for investeringsporteføljen er at skabe et afkast, der giver mulighed for dels at forhøje de garanterede pensioner og dermed at sikre pensionernes købekraft, dels at opbygge reserver til dækning af uforudsete hændelser, eksempelvis længere forventet levetid.

For at skabe et afkast, der lever op til målsætningen, investerer ATP sine midler og påtager sig derved risici i forbindelse med investering. De investeringsmæssige risici omfatter først og fremmest markedsrisici, som styres i investeringsporteføljen ud fra et risikobudget og rammer for risikospredning.

Investeringsporteføljen følger en risikobaseret investeringstilgang, hvor fokus er på risiko, frem for hvor mange kroner, der investeres. Det betyder for eksempel, at der for den samme risiko kan købes en større beholdning obligationer end aktier, som traditionelt er mere risikofyldte aktiver.

Investeringsporteføljen består som udgangspunkt af midler fra bonuspotentialet. De midler, der som følge af anvendelse af finansielle instrumenter ikke bindes i afdækningsporteføljen, er endvidere til rådighed for investeringsporteføljen på markedsbetingelser. Det betyder i praksis, at investeringsporteføljen kan operere med en større balance end bonuspotentialet, men indenfor det samme risikobudget. For det beløb, investeringsporteføljen anvender, betales en markedsrente til afdækningsporteføljen.

Sammensætning af investeringsafkastet i 2017

Et år med udbredt global økonomisk vækst

I 2017 gav mange år med ekspansiv pengepolitik endelig udbredt global økonomisk vækst.

Efter en årrække med begrænset global økonomisk vækst steg væksten i 2017, og det gav sig udslag i stigende indtjening hos virksomhederne og faldende arbejdsløshed. Samtidig var inflationen begrænset og på niveau med forventningerne ved årets begyndelse. Dette betød, at presset på centralbankerne for at stramme pengepolitikken var begrænset, og den fortsat lempelige pengepolitik understøttede en stærk fremgang på de finansielle markeder.

Året bød også på geopolitisk uro, blandt andet relateret til usikkerhed om betingelserne for den britiske udtrædelse fra EU ("Brexit") og til de tiltagende spændinger mellem USA og Nordkorea. Mod slutningen af året underskrev den amerikanske præsident en skattereform, der blandt andet indebærer en reduktion af selskabsskatten.

Obligationsmarkederne

Den amerikanske centralbank fortsatte med afmålt stramning af pengepolitikken i 2017, hvor den valgte at hæve renten tre gange. Den Europæiske Centralbank holdt derimod renterne uændret og fortsatte programmet for opkøb af obligationer. Set over året som helhed sluttede renterne på amerikanske statsobligationer med kort restløbetid på et højere niveau end ved årets begyndelse, mens renterne på

amerikanske statsobligationer med lang restløbetid sluttede året lidt lavere. I Europa var der en svag stigning i renterne på tyske og danske statsobligationer.

Aktiemarkederne

De globale aktiemarkeder havde et godt år i 2017, primært drevet af stigende indtjening hos virksomhederne. Set over året som helhed endte det toneangivende aktieindeks i Danmark over 12 pct. højere, mens det toneangivende aktieindeks i Europa endte knap 7 pct. højere. I USA og Japan steg aktiemarkederne med knap 20 pct., mens aktiemarkederne i udviklingslandene steg med næsten 40 pct.

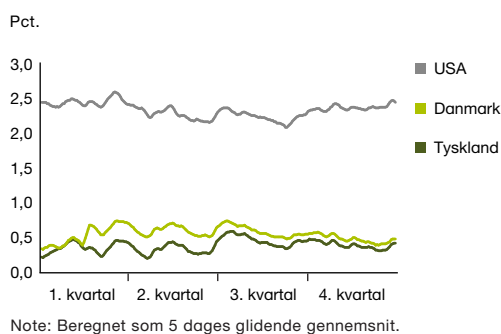
Ejendomsmarkederne

På baggrund af den positive vækst i de fleste europæiske økonomier, oplevede ejendomsmarkederne i Europa, herunder i Danmark, en stærk fremgang i 2017 og en betydelig investeringslyst fra institutionelle investorer. Sammen med et fortsat lavt renteniveau har den økonomiske vækst haft en afsmittende positiv virkning på ejendomspriserne. Ejendomsmarkederne i USA oplevede ligeledes fortsat stor investeringslyst, om end stigningerne i ejendomspriserne er fladet ud i 2017.

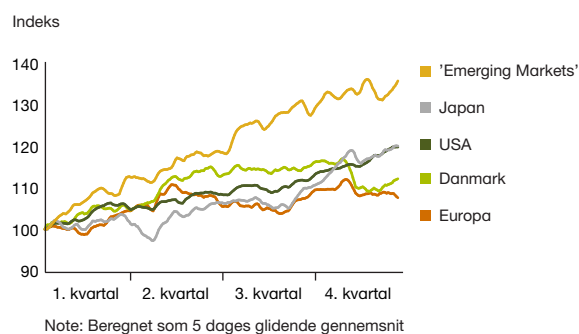
Råvaremarkederne

De globale råvarepriser, herunder prisen på olie, guld og industrielle metaller, var højere ved udgangen af året end ved årets begyndelse, blandt andet som konsekvens af den

Renteudviklingen for 10-årige statsobligationer i 2017

Udviklingen i aktiekurserne i 2017

stærke globale økonomiske vækst, der har medført stigende efterspørgsel efter råvarer.

Valutamarkedene

På valutamarkedene blev euroen styrket med knap 14 pct. i forhold til dollaren i løbet af 2017, hvilket afspejlede de forbedrede vækstudsigt i Europa.

Investeringsafkast

I 2017 gav investeringsporteføljen et afkast før skat og omkostninger på 29,7 mia. kr.

Aktier

Den samlede beholdning af aktier, der består af børsnoterede danske og udenlandske aktier samt af noterede aktier, gav et afkast på 14,4 mia. kr.

Børsnoterede danske aktier gav et afkast på 4,2 mia. kr. Især beholdningerne i Ørsted A/S, Novo Nordisk A/S og DSV A/S bidrog positivt til afkastet, mens navnlig beholdningerne i Pandora A/S, ALK-Abelló A/S og Genmab A/S gav negative afkast.

Børsnoterede udenlandske aktier, der har bestået af amerikanske, europæiske, asiatiske og emerging markets aktier, gav et afkast på 4,9 mia. kr. Børsnoterede amerikanske aktier gav det største positive bidrag til afkastet, men også børsnoterede europæiske, asiatiske og emerging markets

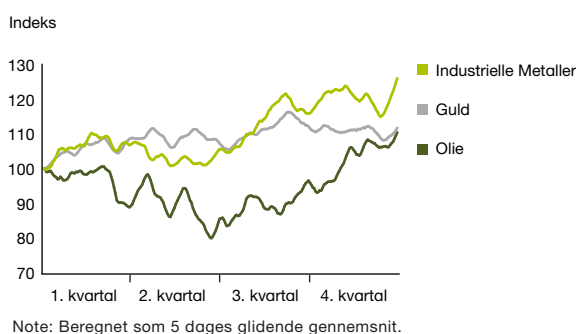
aktier bidrog positivt. Eksponeringen mod børsnoterede udenlandske aktier har i en årrække i udstrakt grad været foretaget ved anvendelse af afledte finansielle instrumenter. I løbet af året er anvendelsen af afledte finansielle instrumenter ved eksponering mod børsnoterede udenlandske aktier blevet reduceret relativt med henblik på at styrke det aktive ejerskab i de virksomheder, som ATP investerer i. ATP's beholdning af direkte investeringer i udenlandske børsnoterede aktier er steget med knap 25 mia. kr. i 2017.

Porteføljen af noterede aktier består primært af ATP Private Equity Partners, der hovedsageligt investerer i kapitalfonde og selskaber i udlandet. Endvidere indgår der i mindre omfang venture-investeringer og direkte aktieinvesteringer. Den samlede portefølje af noterede aktier gav et afkast på 5,3 mia. kr. Heraf udgjorde afkastet af ATP Private Equity Partners 3,7 mia. kr., som dels afspejler, at der i størstedelen af porteføljen har været solgt beholdninger med positivt afkast til følge, dels en generel positiv udvikling i de underliggende porteføljeselskabers indtjening og gældsafvikling.

Inflationsrelaterede instrumenter

Inflationsrelaterede instrumenter, der består af indeksobligationer, inflationsswaps og råvarerrelaterede finansielle kontrakter, gav et samlet afkast på 4,2 mia. kr. Investeringer i råvarerrelaterede finansielle kontrakter gav et afkast på 3,3 mia. kr. Afkastet kom primært fra investeringer i industrielle metaller og olie, men også investeringer i guld bidrog posi-

Udvikling i råvarepriser i 2017

ATP's 5 største ejendomsinvesteringer ultimo 2017

Adresse	Type	Markedsværdi ultimo 2017 mio. kr.
16 danske shoppingcentre (50 pct. ejerandel)	Shoppingcenter	6.777
North Galaxy, Bruxelles, Belgien	Kontor	3.291
Nesa Allé 1, Gentofte, Danmark	Kontor	2.225
Strandgade 3, København K, Danmark	Kontor	1.878
Waterfront, Bremen Tyskland	Shoppingcenter	1.593

tivt. Inflationsswaps gav et afkast på 0,9 mia. kr., der primært skyldes stigende inflationsforventninger i både Europa og i USA i årets andet halvår. Indeksobligationer gav et afkast på 28 mio. kr.

Kredit

Investeringerne i kredit gav et afkast på 3,6 mia. kr. Disse investeringer består dels af obligationer udstedt af virksomheder med lav kreditvurdering eller af udviklingslande, dels af finansielle instrumenter relateret til denne type af obligationer, dels af lån til kreditinstitutter og fonde. Obligationer udstedt af virksomheder med lav kreditvurdering eller af udviklingslande og finansielle instrumenter gav et afkast på 2,6 mia. kr. Dette afkast skyldes især en indsnævring af kreditspændene for denne type af obligationer, der medførte kursstigninger med positive afkast til følge. Lån til kreditinstitutter og fonde, der blandt andet investerer i banklån, ejendomsrelaterede lån og virksomhedslån, gav et afkast på 1,0 mia. kr.

Stats- og realkreditobligationer

Stats- og realkreditobligationer gav et afkast på 2,7 mia. kr. Realkreditobligationer, der udelukkende har bestået af danske realkreditobligationer, gav et afkast på 2,4 mia. kr. I løbet af året blev beholdningen af realkreditobligationer forøget på baggrund af et positivt syn på aktivklassen og som led i den fortsatte risikospredning. Porteføljen af statsobli-

gationer, der overvejende har bestået af eksponering mod amerikanske og tyske statsobligationer med restløbetid på omkring 10 år, gav et afkast på 0,3 mia. kr.

Fast ejendom

Investeringerne i fast ejendom gav et afkast på 2,5 mia. kr. Disse investeringer foretages dels ved direkte ejerskab af ejendomme, dels via joint ventures, dels indirekte via investeringer i noterede ejendomsfonde. Såvel de direkte investeringer som de indirekte investeringer foretages både i Danmark og i udlandet.

Afkastet fra de direkte ejendomsinvesteringer var på 1,7 mia. kr., hvoraf værdireguleringer udgjorde 0,5 mia. kr. Afkastet fra de indirekte ejendomsinvesteringer var på 0,7 mia. kr., hvoraf værdireguleringer udgjorde 0,3 mia. kr. Årets afkast var præget af stigende ejendomspriser navnlig i Europa og Danmark og i et mindre omfang i USA.

I 2017 blev der foretaget investeringer i nye ejendomme for 9,1 mia. kr. Heri indgår blandt andet 50 pct. af en portefølje af 16 danske shoppingcentre, et hotel i München (ejerandel 48 pct.) og et hotel i Amsterdam (ejerandel 50 pct.). Hertil kommer investeringer i et antal mindre danske ejendomme. I den danske ejendomsportefølje blev der igangsat større ombygningsarbejder i 2017 for 0,4 mia. kr. I den indirekte portefølje blev der i 2017 realiseret gevinster ved frasalg.

Markedsværdi i ATP's investeringsportefølje ultimo 2017

Mia. kr.	Direkte	Fonde	Afledte finansielle instrumenter	I alt
Børsnoterede danske aktier	29,5	0,0	0,0	29,5
Børsnoterede udenlandske aktier	31,5	0,0	0,6	32,1
Unoterede aktier	7,4	24,7	0,2	32,3
Kredit	16,5	12,7	2,2	31,5
Stats- og realkreditobligationer	63,3	0,0	-0,4	62,8
Inflationsrelaterede instrumenter	2,7	0,0	1,1	3,9
Infrastruktur	19,5	10,0	0,1	29,6
Fast ejendom	34,2	9,6	0,0	43,9
Langsigtede forsikringsstrategier mod stigende inflation	0,0	0,0	-4,5	-4,5
Øvrigt	0,0	5,1	0,5	5,6
Markedsværdi i alt	204,6	62,2	-0,1	266,6

Note: Opdelingen af markedsværdierne i de tre kolonner "Direkte", "Fonde" og "Afledte finansielle instrumenter" viser, hvordan investeringerne i underporteføljerne er implementeret. Afledte finansielle instrumenter omfatter blandt andet futures, swaps og optioner. Markedsværdien af futures er lig med nul på grund af daglig afregning af tab/gevinst. For øvrige afledte finansielle instrumenter kan markedsværdien være negativ.

Infrastrukturinvesteringer

Porteføljen af infrastrukturinvesteringer gav et afkast på 2,3 mia. kr. I porteføljen af infrastrukturinvesteringer indgår også investeringer i skovbrug i Nordamerika og Australien samt investeringer i vedvarende energi. Afkastet var bredt funderet på tværs af porteføljen. I 2017 blev der foretaget en række nye direkte investeringer, blandt andet i Københavns Lufthavn og i gasforsyning og distribution i henholdsvis Spanien og England.

Langsigtede forsikringsstrategier mod stigende inflation

Porteføljen af langsigtede forsikringsstrategier mod stigende inflation består af swaptioner, der på en forholdsvis enkel og effektiv måde beskytter mod stigende inflation. En pludselig stigende inflation, der udvander købekraften af pensionerne, er en væsentlig risiko for ATP's pensionister. Derfor har ATP siden 2009 købt langsigtet beskyttelse mod stigende inflation. ATP's forsikring mod stigende inflation er en langsigtet forsikring, hvor dele af forsikringen løber helt op

til 20 år. Det negative afkast på 0,3 mia. kr. skyldes primært faldende volatilitet på renter med lang restløbetid i Europa i 2017.

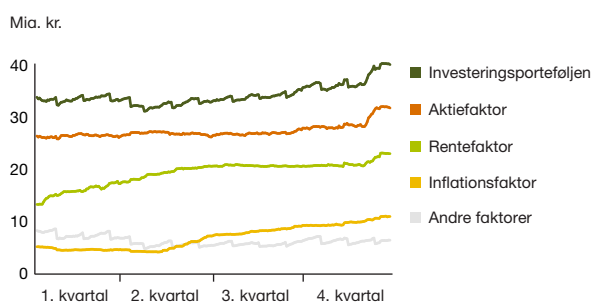
Øvrige poster

Øvrige poster gav et afkast på 0,5 mia. kr. Beholdningen består primært af eksternt forvaltede porteføljer og af swaptioner. Endvidere indgår blandt andet rentebetaling til afdækningsporteføljen. Såvel de eksternt forvaltede porteføljer som beholdningen af swaptioner bidrog positivt til afkastet.

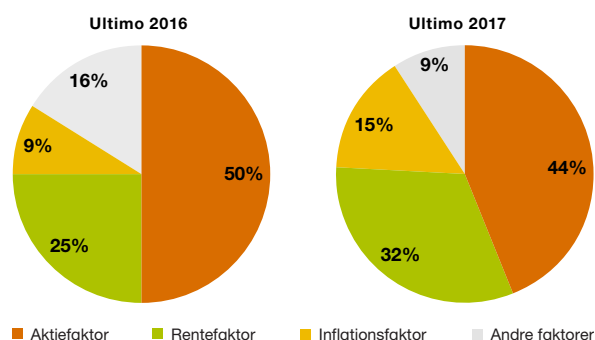
Risikofordeling i 2017

For at få en robust og diversificeret investeringsportefølje med et afkast, der er stabilt og så uafhængigt af konjunkturudviklingen som muligt, styres investeringsporteføljen ud fra en strategi om risikospredning. For at måle risiko og risikospredning deler ATP risikoen på hver enkelt investering op i fire forskellige risikofaktorer, alt efter hvilke typer risici den pågældende investering er eksponeret imod. De fire

Udvikling i risikoen i investeringsporteføljen¹ i 2017

Risikofordeling i investeringsporteføljen¹

¹ Den absolutte risiko og risikofordelingen er eksklusive langsigtede strategier mod stigende inflation.

risikofaktorer er: Aktiefaktor, Rentefaktor, Inflationsfaktor og Andre faktorer. For yderligere belysning af risikofaktortilgangen henvises til artiklen "Faktorbaseret investerings-tilgang og alternative illikvide investeringer" på næste side.

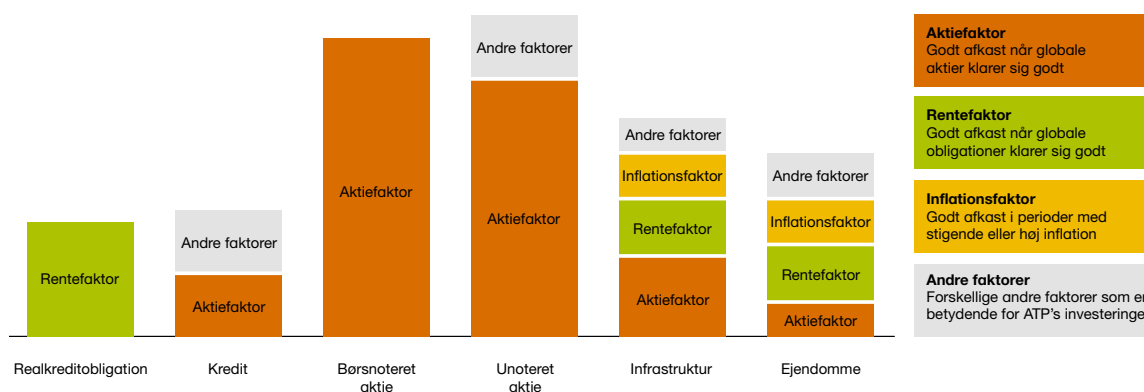
Det er et væsentligt element i investeringsstrategien, at ATP's bestyrelse fastlægger et pejlemærke for den langsigtede sammensætning af de fire risikofaktorer i investeringsporteføljen. Det langsigtede pejlemærke er fastlagt til 35 pct. af risikoen allokeret til Aktiefaktoren, 35 pct. til Rentefaktoren, 15 pct. til Inflationsfaktoren og 15 pct. til Andre faktorer. Pejlemærket skal betragtes som et langsigtet anker for risikofordelingen. Den faktiske portefølje kan derfor på ethvert tidspunkt afvige fra pejlemærket på grund af markedsforhold og aktive investeringsvalg.

Som et led i bestræbelserne på at opnå et højt forventet langsigtet afkast blev den samlede risiko i investeringsporteføljen forøget i 2017 især mod slutningen af året. Den absolutte risiko i Inflationsfaktoren og Rentefaktoren blev øget markant i løbet af året, mens der var en mere begrænset stigning i Aktiefaktor. Dette betød, at den relative risikoallokering til Inflationsfaktor og Rentefaktor blev forøget i 2017, mens den relative risikoallokering til Aktiefaktoren og til Andre faktorer blev reduceret. Ændringerne i risikoallokeringen er foretaget for at opnå en mere balanceret portefølje. Ved udgangen af året var den relative risikoallokering således tættere på det langsigtede pejlemærke end ved årets start.

Faktorbaseret investeringstilgang og alternative illikvide investeringer

ATP styrer alle investeringer i en fælles risikofaktorramme

Udvalgte aktivers sammensætning på faktorer

I 2015 lancerede ATP en investeringstilgang baseret på risikofaktorer. Faktortilgangen er afgørende for ATP's risiko- og afkastoptimering og ligger i naturlig forlængelse af den investerings- og risikoindsigt, der er akkumuleret gennem årene.

Udgangspunktet er, at risikoen ved enhver investering kommer fra nogle grundlæggende risikofaktorer. For at opnå en diversificeret portefølje, sammensættes investeringerne, så risikoen i den samlede portefølje er fordelt på alle faktorerne. Faktorrammen giver en fælles risikoforståelse, der muliggør ensartet styring af alle investeringsaktiviteter og en sammenligning af afkast og risiko på tværs af aktivklasser. Tilgangen giver ingen absolutte sandheder, men sætter rammen for arbejdet med sammensætningen af investeringerne.

De fire risikofaktorer er: Aktiefaktor, Rentefaktor, Inflationsfaktor og Andre faktorer¹. De tre førstnævnte risikofaktorer kaldes også likvide faktorer, fordi de afspejler fælles risici relateret til grupper af likvide aktiver. Andre faktorer indeholder to kategorier af risici, nemlig risici fra alternative likvide faktorer (også kendt som alternative risikopræmier) og særegne risici fra illikvide investeringer.

¹ Der findes et betydeligt antal underfaktorer, som indgår i ATP's model for faktorrisiko, hvoraf kun nogle er illustreret ovenfor. Styringen af ATP's markedsrisiko på de fire faktorer er således det øverste niveau for styring af eksponeringer mod underfaktorer.

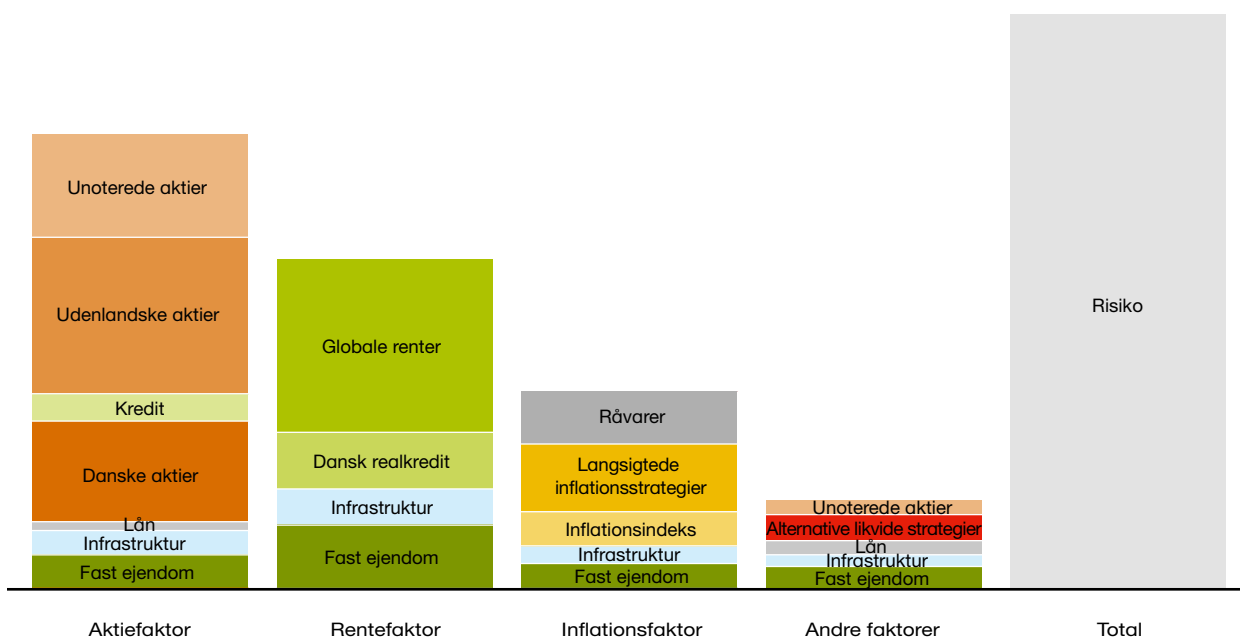
ATP's langsigtede pejlemærke er en balanceret større risiko til de to store faktorer, Aktiefaktor (35 pct.) og Rentefaktor (35 pct.), mens Inflationsfaktor og Andre faktorer fylder mindre (15 pct. hver). Investeringsfilosofien bag det balancerede pejlemærke kaldes en "All Weather" tilgang med henvisning til, at denne portefølje er robust overfor variation i det investeringsmæssige klima. Den samlede risiko er mindre end summen af risikoen i de 4 risikofaktorer, da der er en betydelig diversifikationsgevinst. For yderligere beskrivelse af faktortilgangen henvises til afsnittene herom i årsrapporterne 2015 og 2016.

Alternative illikvide investeringer

Risikoen forbundet med alternative illikvide investeringer, såsom unoterede aktier, infrastruktur, ejendomme og visse former for kredit, er sværere at kvantificere end risikoen forbundet med mere traditionelle likvide investeringer, såsom obligationer og børsnoterede aktier. Ved at bygge alle aktivklasser op omkring de samme fire gennemgående overordnede faktorer etableres en klar ramme for risikoforståelsen.

Som eksempel anses der ofte at være betydelig forskel på at investere i porteføljer af børsnoterede aktier og i porteføljer af unoterede aktier. Men begge typer investering er aktier, det vil sige andele i selskaber, som er aktører i den samme samfundsøkonomi. Der er et risikomæssigt slægtskab,

Dekomponering af risikoen i de fire faktorer ud fra traditionelle aktiver

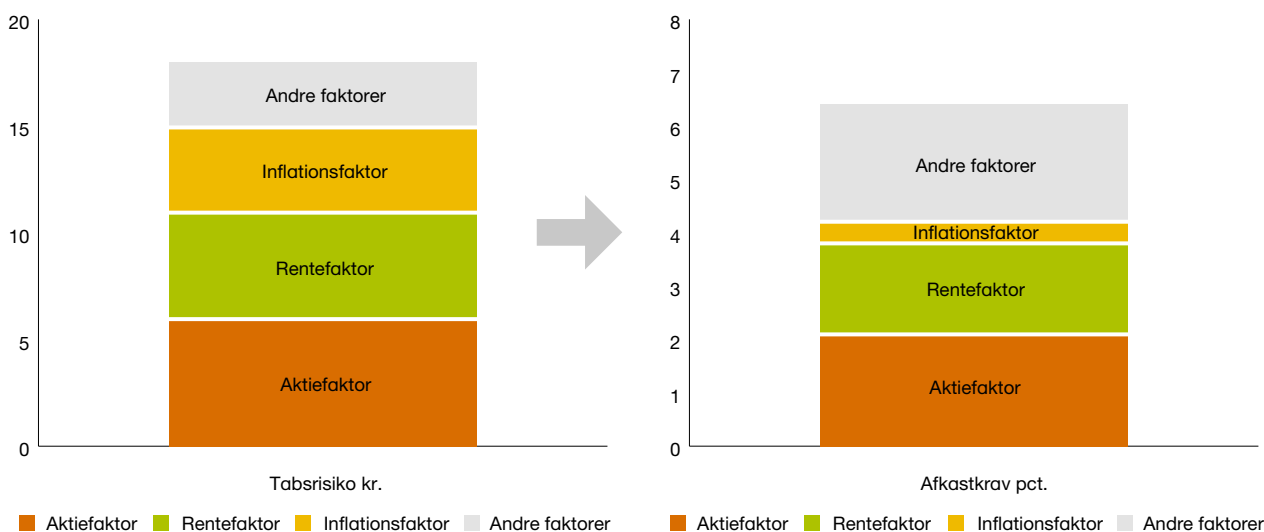
der gør, at de to typer af investeringer opfører sig nogenlunde ens henover samfundskonjunkturer. Gennem faktorlinsen kommer risikoen ved de to investeringer overvejende af den samme risikofaktor, nemlig Aktiefaktoren. Det betyder, at de unoterede og de børsnoterede aktier kun i mindre grad diversificerer hinanden, og at effekten fra risikospredning derfor ikke skal overvurderes. ATP anser derfor den risikobaserede tilgang gennem faktorer for mere retvisende end en traditionel aktivklasse tilgang.

Der er dog en væsentlig forskel på børsnoterede aktier og unoterede aktier. Mens en investering i børsnoterede aktier typisk kan omsættes via de etablerede markeder, kan en investor ikke altid forvente at kunne sælge de unoterede aktier. De er illikvide, og en investor, som vil sælge, skal bruge tid på at finde en køber. Det rammer investorer, som vil eller skal sælge hurtigt, hvis der samtidig er få købere. Så risikerer investoren, som vil sælge, at prisen bliver meget lavere. Disse ugunstige forhold er typisk sammenfaldende med kriser i de finansielle markeder. Disse særegne risici fra illikvi-

de investeringer er indeholdt i Andre faktorer. Porteføljen af unoterede aktier har udover eksponering mod Aktiefaktoren således også eksponering mod Andre faktorer, som porteføljen af børsnoterede aktier ikke har. Unoterede aktier er vist i figuren ovenfor med eksponering mod Andre faktorer i tillæg til eksponering mod Aktiefaktoren.

Infrastruktur er et eksempel på en aktivklasse, der leverer eksponering mod alle fire risikofaktorer. De fremtidige indtægter på en betalingsmotorvej er typisk helt eller delvist inflationsjusterede. Derfor indgår der i risikoopgørelsen både et renterisikoelement (rentefølsomhed på fremtidige indtægter) samt et inflationsrisikoelement (fremtidige indtægter bliver ofte justeret op i takt med inflationen). Antallet af biler, der benytter og betaler for brug af vejen, afhænger af konjunkturforholdene, der er tæt forbundet med Aktiefaktoren. Endelig er infrastrukturinvesteringer illikvide, og risikoen for tab i situationer, hvor illikviditeten gør en betalingsmotorvej særligt svær at omsætte, henregnes til Andre faktorer. Risiko forbundet med alternative illikvide investeringer

Eksempel på opbygning af afkastkrav for en infrastruktur investering

er således sammensat af de samme overordnede faktorer, som findes i det traditionelle likvide investeringsunivers. Det samlede faktorregnskab kan opsummeres som i illustrationen på side 38.

Det forventede afkast hænger sammen med risikoen

Det er essentielt som investor at kunne sætte et afkastkrav på alle de enkelte investeringer indenfor en og samme ramme. Den faktorbaserede investeringstilgang giver et ensartet grundlag at træffe investeringsbeslutninger på. Afkastforventningen til en investering vil således fastsættes ud fra en sammenligning med afkastet på andre investeringer, der har samme underliggende risici. Dette har i særdeleshed betydning for alternative illikvide investeringer, hvor det er vanskeligt at fastsætte afkastkravet. Tilgangen medfører derfor større investeringsfleksibilitet, da den giver mulighed for at analysere og sammenligne investeringerne på tværs af aktivtype.

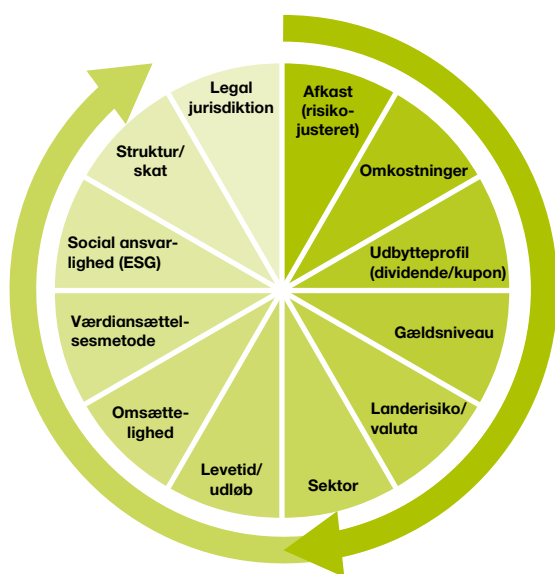
Der kan sættes markedspriser på hver af de fire risikofaktorer, der indgår i en investering. Markedspriserne afspejler risikofaktorerens tabsrisiko. Jo større eksponering mod en risikofaktor, jo større en kompensation vil investorerne for-

vente. Markedsprisen for eksponering mod en risikofaktor er ikke den samme for alle fire risikofaktorer. En investor vil kræve en højere kompensation for at eksponere sig mod Andre faktorer, herunder begrænset omsættelighed, end mod den samme eksponering i Aktiefaktor.

Tidligere omtales, hvordan en portefølje af børsnoterede aktier udelukkende havde eksponering mod Aktiefaktoren. På samme måde har en infrastrukturinvestering eksponering mod alle fire faktorer, hvor størrelsen på hver eksponering repræsenterer forventet tabsrisiko relateret til risikofaktoren. Risikoprofilen og opbygningen af det samlede afkastkrav for en infrastrukturinvestering ses ovenfor.

Når det historiske afkast på alternative illikvide investeringer skal vurderes, kan den faktorbaserede tilgang give et mere direkte sammenligneligt billede i forhold til likvide investeringer end ved brug af traditionelle afkastsammenligninger. Ved at bruge opdelingen i risikofaktorer kan man sammenligne afkastet på eksempelvis unoterede aktier med afkastet på børsnoterede aktier med samme risiko. Herved sammenlignes 'æbler med æbler' i forhold til risiko. Det har i ATP's portefølje vist, at unoterede aktier – efter omkost-

Risikoaspekter ved alternative illikvide investeringer

ninger – tidligere har klaret sig bedre end børsnoterede aktier, mens forskellen tilsyneladende er reduceret over de senere år.

Kvalitative risici udenfor faktormodellen

Den faktorbaserede investeringstilgang giver en kvantitativ ramme til at tilgå alle investeringer, hvilket er et stærkt udgangspunkt for risikostyring og forventet afkast. Alternative illikvide investeringer indeholder imidlertid også en række mere kvalitative risikoaspekter, som er en vigtig del af beslutningsprocessen. Analysen starter for en given investering med en vurdering af afkastprofilen. Det vurderes, hvordan det forventede afkast ser ud – efter omkostninger, og om der er en rimelig compensation for faktorrisici. Dette suppleres med udvalgte scenarieanalyser, der giver et billede af, hvor godt eller galt investeringen kan falde ud. Afkastbilledet afhænger også af, i hvilken grad investeringen beror på værdiopskrivninger og kursgevinster, eller om den i større grad består af mere sikre udbyttebetalinger. Hertil kommer en lang række forhold omkring den specifikke investering, herunder landerisiko, levetidsprofil og struktur omkring ejerskabet. Et meget vigtigt aspekt er endvidere for-

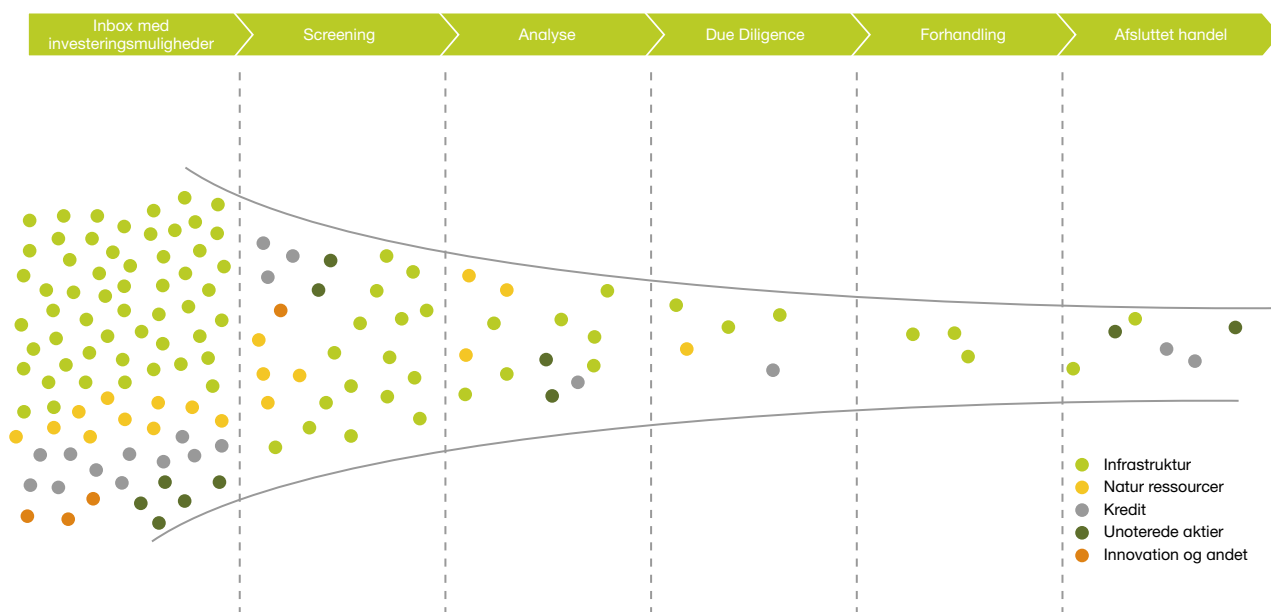
ståelsen af samfundsansvar (ESG) og integration heraf i investeringsprocessen. De kvalitative risikoaspekter indgår således som en vigtig del af beslutningsprocessen ved nye investeringer, og samtidig indgår de set på tværs af ATP's illikvide investeringer som et supplerende styringsredskab.

Alternative investeringer kræver specialistkompetencer

Alternative illikvide investeringer adskiller sig fra traditionelle investeringer ved at være mere komplekse. De er svære at omsætte, mindre transparente og investor skal i højere grad være indstillet på en længere investeringsproces og detaljeret løbende opfølgning.

Disse risici kræver specialiserede kompetencer både i investeringsprocessen (due diligence) og den løbende aktive forvaltning. Processerne omkring alternative illikvide investeringer består oftest af en længerevarende investeringsanalyse og dokumentationsforløb. Ressourceforbrug ved due diligence og den løbende aktivforvaltning afhænger herudover af, om investeringsformen sker via fond, manager eller direkte ejerskab, hvor sidstnævnte kræver en stærk

Sorteringsprocessen for illikvide investeringer

og tidskrævende involvering.

ATP har løbende udvidet medarbejderkredsen og de specialiserede kompetencer, der kræves til alternative investeringer. Ved udgangen af 2017 har ATP tre investeringsteams, der arbejder specialiseret indenfor alternative investeringer. Der indgår dels investeringsmedarbejdere med erfaring indenfor blandt andet virksomhedsopkøb og direkte långivning, dels medarbejdere som understøtter investeringsprocesserne på områder som jura, skat, regnskabsmæssig behandling og ri-

siko herunder værdiansættelse samt social ansvarlighed såvel som administrationen af de forvaltede aktiver. Ved direkte investeringer indgår typisk eksterne rådgivere med ekspertise indenfor den pågældende sektor, geografi samt lokale regler.

Endelig sikrer en standardiseret implementeringsproces for nye illikvide investeringer, at det operationelle setup kan håndtere og administrere den givne investering i tilfælde af, at den bliver gennemført.

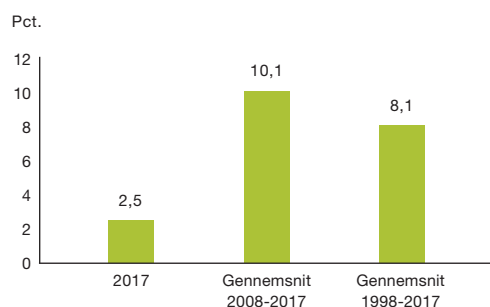
Nøgletal

For 2017 var ATP's samlede investerings- og administrationsomkostninger (ÅOP) på 0,33 pct.

Finanstilsynets afkastnøgletal

ATP styrer ikke efter Finanstilsynets etårige afkastnøgletal

ATP's afkast på 1 års, 10 års og 20 års sigt

Note: Opgjort efter Finanstilsynets definition.

Hvert år offentliggør Finanstilsynet blandt andet afkastnøgletal på gennemsnitsrenteprodukter for livsforsikrings-selskaber og tværgående pensionskasser. Finanstilsynets nøgletal "N1" måler alene afkast på aktiverne, herunder aktiverne i ATP's afdækningsportefølje, mens det ikke tager hensyn til ændringer i markedsværdien af ATP's pensionsforpligtelser.

Netop garanti-elementet og afdækning af garantierne i forhold til renteændringer betyder, at kortsigtede renteændringer ikke påvirker de fremtidige pensionsudbetalinger, men kan påvirke størrelsen af afkastnøgletallet for ATP betragteligt i både positiv og negativ retning.

Hvis renten på de aktiver, der indgår i ATP's afdækningsportefølje, for eksempel falder, vil afdækningsporteføljen give et betydeligt positivt afkast, og dette positive afkast medregnes i Finanstilsynets afkastnøgletal. Imidlertid betyder et sådant rentefald samtidig, at markedsværdien af ATP's pensionsforpligtelser stiger. Det skyldes, at ATP skal reservere flere penge for at kunne honorere de fremtidige pensioner. Dermed påvirker rentefaldet ikke på kort sigt de fremtidige pensionsudbetalinger nævneværdigt.

Endvidere tager Finanstilsynets afkastnøgletal på gennemsnitsrenteprodukter ikke højde for, at der på tværs af selskaber ligger en forskellig værdiskabelse i de forskellige selskabers garanterede produkter. Afkastnøgletallet i det enkelte år fokuserer udelukkende på, hvilken forrentning de samlede aktiver har opnået og ikke på, hvilken forøgelse af den garanterede pension medlemmerne rent faktisk har oplevet. Den forrentning, ATP's medlemmer i løbet af det enkelte år får via deres garantier, belyses således ikke i Finanstilsynets afkastnøgletal.

Da Finanstilsynets afkastnøgletal ofte i høj grad afspejler markedsværdiændringer på ATP's afdækningsportefølje som ikke vil påvirke de lovede pensioner nævneværdigt, og da nøgletallet ikke tager højde for forskellig værdiskabelse i pensions-selskabernes garanterede produkter, giver nøgletallet ikke et dækkende billede af værdiskabelsen for ATP's medlemmer det enkelte år. På det meget lange sigt afspejler nøgletallet derimod i højere grad værdiskabelsen.

ATP styrer derfor ikke efter dette nøgletal på kort sigt. I henhold til Finanstilsynets afkastnøgletal havde ATP et afkast på 2,5 procent i 2017.

Lave omkostninger

ATP's lave omkostninger betyder mere pension til medlemmerne

Årlige omkostninger i procent (ÅOP)^{1,2}

	2017			2016		
	Mio. kr.	Kr. pr. medlem	Andel ift. formue	Mio. kr.	Kr. pr. medlem	Andel ift. formue
Administrationsomkostninger ATP	191	38	0,02%	239	48	0,03%
Investeringsomkostninger ATP	382	75	0,05%	309	62	0,04%
Investeringsomkostninger datterselskaber	283	55	0,04%	319	64	0,04%
Investeringsomkostninger eksterne forvaltere	733	144	0,10%	736	147	0,10%
Performance fees eksterne forvaltere	928	183	0,12%	792	158	0,10%
<i>Investeringsomkostninger i alt</i>	<u>2.326</u>	<u>457</u>	<u>0,31%</u>	<u>2.156</u>	<u>431</u>	<u>0,28%</u>
Omkostninger i alt	2.517	495	0,33%	2.395	479	0,31%

¹ Omkostninger er opgjort i henhold til branchestandarden.

² Nøgletallet er opgjort eksklusive omkostningerne i NOW Pensions (193 mio. kr.) Omkostningerne i denne ventureinvestering vedrører reelt administration af eksterne formue og er derfor ikke faktiske investeringsomkostninger til varetagelse af ATP's formueforvaltning.

Niveauet for omkostninger har betydning for den fremtidige pension, der kommer til udbetaling. Små forskelle i omkostninger kan over et langt opsparingsforløb vokse til betydelige forskelle i pensionsmæssige udbetalinger. Derfor tilstræber ATP at holde omkostninger til både administration og investering lave, dog i forhold til investering med fokus på det afkastpotentiale, som en ekstra omkostningskrone kan skabe. De samlede investerings- og administrationsomkostninger blev i 2017 på 0,33 pct. i forhold til den samlede formue.

Investeringsomkostninger

ATP's direkte og indirekte investeringsomkostninger var på 2.326 mio. kr. i 2017, svarende til 0,31 pct. af den samlede formue, som ATP forvaltede ultimo året. Det er en forøgelse i forhold til 2016, som skal ses i sammenhæng med størrelsen af investeringsafkastet. Der vil også fremadrettet være udsving i omkostningsprocenten, da særligt performance fees naturligt vil variere. En nedadgående trend de seneste år kan primært henføres til omstrukturering af investeringer.

Der er i ATP fokus på at investere på den mest hensigtsmæssige og omkostningseffektive måde. Forventninger om generelt lavere fremtidige afkast på de finansielle markeder har medført et øget omkostningsfokus i ATP både på interne og eksterne omkostninger. Det vurderes f.eks. løbende, om et givent afkastpotentiale enten skal forfølges ved at købe de pågældende aktiver direkte, via indgåelse af finansielle kontrakter eller ved brug af eksterne forvaltere. Det er en

samlet vurdering af investeringen i forhold til forventet afkast, omkostninger, styringsmuligheder og behov for resourcer og specialistviden.

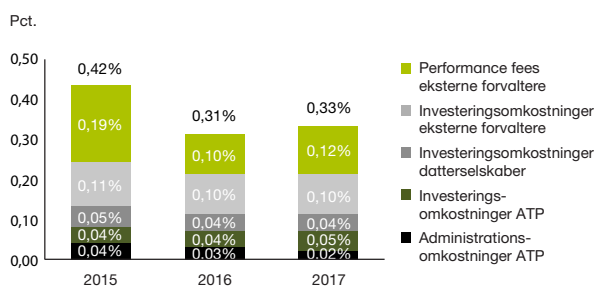
I 2016 og 2017 er flere investeringer via eksterne forvaltere afhændet og istedet købt direkte og varetages internt, hvilket har reduceret de indirekte omkostninger til management fees og performance fees. Reduktionen slår delvist igennem i 2017 og fuldt ud fremadrettet.

Modsatrettet har særligt investeringer i private equity givet flotte afkast og dermed også performance fees til eksterne forvaltere.

Derudover har der i 2017 været afholdt omkostninger til:

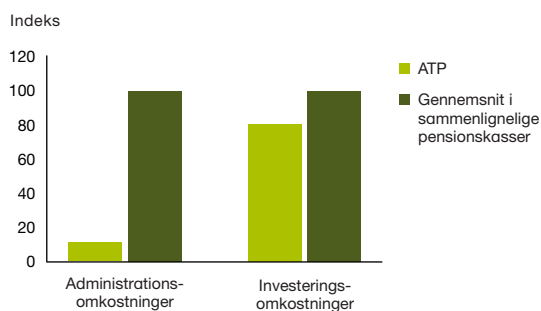
- at hovedparten af den udenlandske aktieportefølje er blevet omlagt fra finansielle instrumenter til aktier for at styrke det aktive ejerskab
- at udnyttelsen af risikobudgettet er øget
- at der har været fokus på nye illikvide investeringer, som har betydet, at der internt i ATP er opnormeret på specialister og støttefunktioner med kompetencer indenfor skat, transaktionsjura og rapportering for at håndtere dette. Det skyldes, at både investeringsprocesserne inklusive implementering af illikvide investeringer og den efterfølgende drift er mere kompliceret og tidskrævende end for likvide investeringer generelt.

Udvikling i de samlede direkte og indirekte omkostninger

Note: Omkostningerne er opgjort i henhold til branchestandarden

International sammenligning af omkostninger

Note: CEM Benchmarking

Det er alle aktive beslutninger om øgede direkte investeringsomkostninger, som både har bidraget og fremadrettet forventes at bidrage til et merafkast.

Samlet set er omkostningerne faldet i 2016 og 2017 i forhold til tidligere år.

International sammenligning af investeringsomkostninger

Den seneste internationale sammenligning af omkostninger på investeringsområdet (CEM Benchmarking) viser, at ATP's samlede investeringsomkostninger er blandt de absolut laveste blandt globale pensionskasser og 19 pct. lavere end gennemsnittet af sammenlignelige selskaber. Gruppen af sammenlignelige globale pensionskasser består af selskaber med cirka samme formuestørrelse som ATP og omfatter 17 pensionskasser fra Sverige, Holland, England, Asien, Canada og USA.

Administrationsomkostninger

I ATP fokuseres der på at opnå de lavest mulige administrationsomkostninger. I 2017 var omkostningerne til administration af ATP Pension 191 mio. kr., svarende til 0,02 pct. i forhold til den samlede formue. Omkostningerne blev reduceret med 20 pct. i forhold til året før. Over de seneste fem år er administrationsomkostningerne reduceret med 41 pct.

Trenden med lavere administrationsomkostninger igennem de seneste fem år skyldes primært faldende afskrivninger og stadig billigere og velfungerende it-understøttelse. Herudover

er en stor del af administrationen automatiseret, og særligt i de senere år har der været fokus på at gøre store dele af kommunikationen med medlemmerne digital.

Administrationsomkostningerne er reduceret til et niveau, hvor det ikke forventes, at omkostningerne vil falde yderligere i de kommende år. I takt med at der i tråd med ATP's langsigtede udviklingsstrategi reinvesteres i it-plattformen, kan niveauet stige igen for at sikre, at platformen til stadighed er tidssvarende og understøtter en sikker og stabil drift.

International sammenligning af administrationsomkostninger

Den seneste internationale sammenligning af administrationsomkostninger på pensionsområdet (CEM Benchmarking) viser, at administrationsomkostningerne i ATP Livslang Pension er 1/10 af gennemsnittet for sammenlignelige globale pensionskasser. Gruppen af sammenlignelige pensionskasser består af selskaber af cirka samme størrelse som ATP og omfatter 12 pensionskasser fra Skandinavien, Holland, Canada og USA. Det lave omkostningsniveau hænger blandt andet sammen med, at ATP er en obligatorisk ordning med et enkelt produkt og et højt antal medlemmer, hvilket har gjort det muligt at realisere en række stordriftsfordele. Som obligatorisk ordning har ATP desuden ikke en egentlig salgsorganisation sammenholdt med, at store dele af kommunikationen med medlemmerne de seneste år er digitaliseret. Automatiserede ind- og udbetalingsprocesser og en stabil fuldt afskrevet it-plattform bidrager også markant til det lave omkostningsniveau pr. medlem.

Risiko

ATP udbetaler en månedlig pension lige så længe, medlemmerne lever. Derfor er udviklingen i levetid den største risiko, ATP har på pensionsområdet. Ud over at indregne den udvikling i levetid, der allerede er konstateret, tages også højde for den forventede fremtidige forbedring af levetiden.

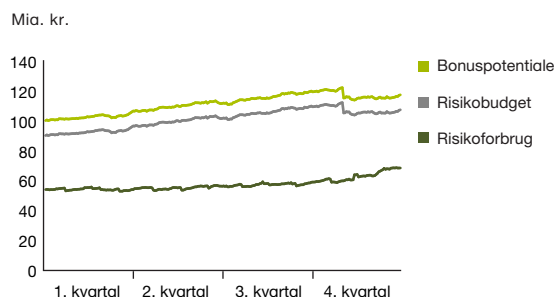
Risici og risikostyring

Risikostyring i svære markeder

Overordnet risikostyringsproces

Risikoforbrug i 2017

OVERORDNET RISIKOSTYRING

ATP arbejder målrettet med at identificere og håndtere de væsentligste risici knyttet til ATP Koncernens aktiviteter. De væsentligste risici knytter sig til de tre overordnede risikokategorier, investeringsmæssige, pensionsmæssige og operationelle risici.

Arbejdet med at inddrage de væsentligste risici og afveje forskellige risici i forhold til hinanden er forankret i ATP's bestyrelse, der fastlægger de overordnede principper for risikostyringen i en politik. Bestyrelsen lægger specielt vægt på, at ATP's økonomiske handlefrihed forbliver intakt – også i meget vanskelige situationer.

ATP har tilrettelagt risikostyringen på linje med andre pensionskasser omkring vurdering af egen risiko og solvenssituation - Own Risk and Solvency Assessment (ORSA).

ATP's samlede risici

ATP opgør dagligt et risikoforbrug, der er ATP's kvantitative mål for samlet risiko. Risikoforbruget opgøres i en egenudviklet model, der inddrager risiko på tværs af risikoområder, og angiver det samlede tab af bonuspotentiale, der med sandsynlighed på 0,5 pct. vil forekomme i løbet af et år. Risikoforbruget udgjorde 68,8 mia. kr. ved udgangen af 2017. Så længe bonuspotentialet overstiger risikoforbruget, kan ATP dække sine risici. Ved udgangen af 2017 udgjorde ATP's bonuspotentiale 117,7 mia. kr.

For at sikre, at bonuspotentialet altid overstiger risikoforbruget med en vis margin, har ATP's bestyrelse fastsat et risikobudget, som er mindre end bonuspotentialet, og som er en øvre grænse for, hvor stort risikoforbruget må være.

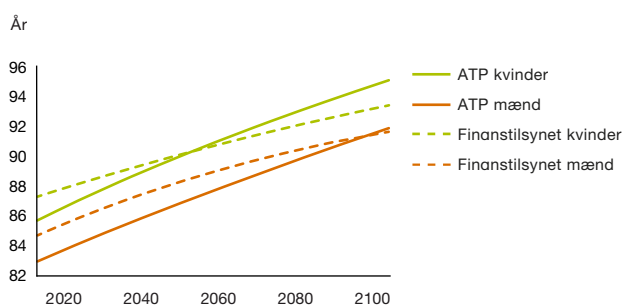
SÅDAN HÅNDBTERER ATP DE VÆSENTLIGSTE RISICI

Levetidsrisici

ATP udbetaler en månedlig pension lige så længe medlemmerne lever. Derfor er udviklingen i levetid den største risiko, ATP har på pensionsområdet. ATP håndterer levetidsrisikoen via egen levetidsmodel. Ud over at indregne den udvikling i levetid, der allerede er konstateret, tager modellen højde for den forventede fremtidige forbedring af levetiden.

De øvrige danske pensionskasser anvender en levetidsmodel udviklet af Finanstilsynet. Finanstilsynets model er baseret på oplysninger fra en række danske livsforsikringskasser og tværgående pensionskasser med tilsammen 2,9 mio. kunder og befolkningsdata fra hele Danmark. ATP's model er dels baseret på oplysninger vedrørende ATP's godt 5 mio. medlemmer, dels på oplysninger vedrørende ca. 565 mio. indbyggere i 18 OECD-lande. Finanstilsynets bestand består af personer, der alle er dækket af forsikring. ATP's bestand består også af personer, der ikke er dækket af forsikring, og bestandene er derfor ikke umiddelbart sammenlignelige.

Forventninger til fremtidige forbedringer i levetid

Note: Fremskrevne levetider (65-årige) i ATP's levetidsmodel og Finanstilsynets benchmark. ATP's bestand og Finanstilsynets bestand er ikke umiddelbart sammenlignelige.

Markedsrisici

Risici i forbindelse med investering omfatter først og fremmest de markedsrisici, ATP påtager sig i forbindelse med Investering og Afdækning. De markedsrisici, ATP påtager sig, er nøje afstemt med investeringsprincipperne, der indeholder fire hovedelementer.

Afdækning af renterisikoen på pensionsforpligtelserne

ATP har en betydelig renterisiko på værdien af pensionsforpligtelserne og afdækker denne risiko via afdækningsporteføljen. Medlemmerne har dermed sikkerhed for, at ATP kan udbetale pensionerne uanset rentændringer.

Hensigtsmæssigt niveau for risiko

Den samlede investeringsrisiko bliver løbende tilpasset ATP's risikobudget. Herved beskyttes ATP's bonuspotentialer og dermed ATP's økonomiske handlefrihed.

Spredning af risiko

Markedsrisiko på aktiverne i ATP's investeringsportefølje, undtagen de langsigtede strategier mod stigende inflation, opdeles på op til fire grundlæggende faktorer: Aktiefaktor, Rentefaktor, Inflationsfaktor og Andre faktorer. Ved at sprede markedsrisikoen mellem de fire faktorer tilstræbes en robust portefølje, der reducerer ATP's risiko mod hændelser i et enkelt marked.

Brug af forsikringsstrategier

Risikospredning er i sig selv ikke altid tilstrækkeligt. ATP supplerer risikospredningen med forsikringsstrategier, der blandt andet skal beskytte pensionernes købekraft i forhold til en kraftig stigning i inflationen.

Modpartsrisici

Brugen af afledte finansielle instrumenter, specielt til afdækning, udgør en særskilt risiko for ATP. Ændringer i værdien af instrumenterne medfører, at ATP eller ATP's modparter får en forpligtelse eller et tilgodehavende. ATP kan derfor lide et tab, hvis en modpart går konkurs. For at begrænse modpartsrisikoen kræver både ATP og ATP's modparter, at der indgås aftale om at stille sikkerhed for tilgodehavender hos hinanden.

Styring af likviditet

ATP's styring af likviditet sikrer, at ATP til enhver tid kan honorere ethvert krav om enten at tilvejebringe likviditet eller stille sikkerhed. Dette gælder såvel på kort sigt som på længere sigt.

Valutarisici

ATP's investeringer er i hovedreglen valutaafdækket ind i danske kroner og euro. Eksponeringen overfor andre valutaer end danske kroner og euro er derfor meget begrænset.

Operationelle risici

Operationelle risici knytter sig primært til risikoen for økonomiske og omdømmemæssige tab som følge af uhen-sigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, men-neskelige fejl og systemmæssige fejl. Operationelle risici i Administrationsforretningen manifesterer sig oftest som omdømmemæssige tab og vedrører blandt andet risiko for fejl eller forsinkelser i masseudbetalinger. Operationelle risici knyttet til Pensions- og Investeringsforretningen manife-sterer sig oftest som økonomiske tab og vedrører blandt an-det risiko for fejl i håndteringen af handler og transaktioner i forbindelse med investering og afdækning.

Regulatoriske risici

En stor del af ATP's virksomhed vedrører opgaver, som er oprettet og fastlagt ved lov. Aktiviteter kan oprettes, ændres eller nedlægges ved politisk beslutning og under tiden med relativt kort varsel. På samme måde påvirkes vilkårene for ATP's virksomhed eller dele heraf, når væsentlige regulatori-

ske vilkår ændres, og der stilles nye og skærpede finansielle, administrative eller andre krav til ATP.

Risici ved alternative illikvide investeringer

ATP investerer i infrastruktur, noterede aktier, ejendomme og visse former for kredit, og disse investeringer betegnes som alternative illikvide investeringer. Risici forbundet med disse investeringer er i nogen grad sammenlignelige med in-vesteringer i traditionelle investeringsaktiver og henregnes således til de fire faktorer i investeringsporteføljen. Dertil kommer en række risici tilknyttet håndteringen af sådanne investeringer, herunder aftalegrundlag for transaktioner og den lave omsættelighed. ATP har mange års erfaring med alternative investeringer og har fastlagte procedurer for håndteringen. For de nævnte alternative illikvide investerin-ger har ATP's bestyrelse fastlagt retningslinjer. ATP's hånd-tering af alternative illikvide investeringer er beskrevet i ar-tiklen "Faktorbaseret investeringstilgang og alternative illi-kvide investeringer" side 37.

Samfundsansvar

ATP ser analyse af selskabers og landes ESG-forhold som et vigtigt og relevant element i ATP's arbejde med risikostyring, og dette arbejde kan samtidig identificere investeringsmuligheder.

Samfundsansvar i investeringer

ATP ser analyse af selskabers og landes ESG-forhold som et vigtigt og relevant element i ATP's arbejde med risikostyring, og dette arbejde kan samtidig identificere investeringsmuligheder

ATP som ansvarlig investor

Gennem integration af samfundsansvar i sine investeringer handler ATP som ansvarlig investor inden for rammerne af bestyrelsens politikker om samfundsansvar i investeringer og aktivt ejerskab. Politikkerne skal sikre, at ATP's arbejde med samfundsansvar i investeringer er sagligt, forretningsdrevet og baseret på stringente kriterier.

For at sikre ledelsesmæssig forankring af samfundsansvar i ATP's investeringsbeslutninger koordineres arbejdet i en særlig komité for samfundsansvar. Komitéen har ATP's direktør som formand og består derudover af ATP's koncern-direktører for henholdsvis investeringer og risiko samt relevante investeringschefer.

ATP's politik for samfundsansvar i investeringer

ATP's politik for samfundsansvar i investeringer, som er revideret i 2017, udgør den overordnede ramme for arbejdet med samfundsansvar på tværs af aktivklasser og investeringsmetoder. Politikken skal sikre, at ATP også inddrager hensyn til miljø, klima, menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder og ledelsesforhold i sin risikostyring og sine investeringsprocesser.

ATP stiller derfor en række krav til de selskaber, som ATP investerer i. For det første skal de respektere lov og ret i de lande, hvor de opererer. For det andet skal de respektere de regler, normer og standarder, der følger af konventioner og andre internationale aftaler, som Danmark har tiltrådt. Ved at henvise til internationale regler og normer hviler politikken på stringente kriterier frem for moralske vurderinger.

ATP's politik for aktivt ejerskab

ATP's politik for aktivt ejerskab fastlægger de principper og processer, som styrer ATP's arbejde med aktivt ejerskab. Som en ansvarlig og langsigtet investor har ATP en interesse i, at investorer, som ejere af børsnoterede selskaber, har mulighed for at forstå og kontrollere selskabernes overord-

nede dispositioner og dermed fremme selskabernes langsigtede værdiskabelse.

Arbejdet med aktivt ejerskab har høj prioritet, og derfor varetager ATP selv dialogen med selskaberne. Særligt to processer benyttes for at udøve aktivt ejerskab, dels går ATP i dialog med selskaber ved at stemme på generalforsamlinger i alle aktieinvesteringer, dels har ATP i mange tilfælde også en kontinuerlig dialog med selskaber, hvor ATP har store beholdninger.

SÆRLIGE TILTAG I 2017

ESG-integration i ATP's globale aktiestrategier

I 2017 har ATP indledt arbejdet med at anvende og integrere ESG-data direkte i udvælgelsesprocessen i sine kvantitative aktiestrategier. ATP har i 2017 arbejdet målrettet med at opbygge en større global portefølje af aktier. Her undersøges det, om man kan integrere ESG-data med markedsdata. Arbejdet er komplekst og er stadig i gang, og hypotesen er, at ESG-data – herunder særligt governance-data – kan bruges som input til at udvælge kvalitetsvirksomheder. Det forventes, at ATP med integration af ESG-data kan øge det forventede risikojusterede langsigtede afkast og særligt forbedre afkastet i faldende markeder.

Systematisk arbejde med klimarelaterede finansielle risici

ATP har flere års erfaring med at inddrage klimaovervejelser i sine investeringer.

I juni 2017 offentliggjorde Task force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) overordnede anbefalinger til virksomheders rapportering af informationer om klimarelaterede finansielle risici og muligheder. TCFD er en international ekspertgruppe, som blev nedsat i forlængelse af Paris-aftalen af Financial Stability Board (FSB) på vegne af G20-landene.

Tematiske engagements

ATP arbejder med TCFD's anbefalinger på to fronter. Dels i ATP's arbejde med aktivt ejerskab, hvor ATP opfordrer selskaber til at arbejde med klimarelateret finansiel rapportering. Dels arbejder ATP også med TCFD's anbefaling til kapitalejere. ATP har i 2017 udnævnt en klimansvarlig investeringsdirektør og oprettet et klimaforum for at sikre tydeligere ledelsesmæssig forankring og vidensdeling på tværs af ATP's investeringsteams. På baggrund af TCFD's anbefalinger offentliggør ATP i år beregninger af sine børsnoterede aktiers CO₂-aftryk.

Mere transparens om ATP's aktive ejerskab

ATP udøver sit aktive ejerskab ved at stemme på generalforsamlinger i alle de børsnoterede selskaber, som ATP investerer i. ATP offentliggør alle sine stemmer på atp.dk/voting.

Når ATP stemmer imod bestyrelsen og et selskabs egne anbefalinger på en generalforsamling, vil ATP søge at informere selskaberne om ATP's intentioner og bevæggrunde forud for selve generalforsamlingen.

For at sikre et solidt og vedvarende fokus på ESG-risici i investeringsporteføljen har ATP's Komité for samfundsansvar i 2017 igangsat en supplerende proces for aktivt ejerskab, som vi kalder tematiske engagements. Tematiske engagements er strukturerede dialogrækker med grupper af selskaber i porteføljen om temaer indenfor samfundsansvar. Dialogerne om samfundsansvar skal ligesom det øvrige aktive ejerskab sikre, at ATP bedre forstår selskabernes udfordringer. I 2017 har ATP gennemført fem tematiske engagements med 58 selskaber.

Samarbejde med investorer i Principles for Responsible Investment (PRI)

ATP genindtrådte ved indgangen til 2017 igen i den FN-støttede organisation PRI. ATP har involveret sig betydeligt i samarbejdet med andre investorer i PRI via arbejdsgrupper om OECD's retningslinjer for multinationale selskaber, FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling og skat. Endvidere er ATP også blevet deltager i PRI's rådgivende komité for udvælgelse af kollektive engagements.

Fact-findings af ATP's børsnoterede aktier og ehvervsobligationer

ATP's politik for samfundsansvar i investeringer bestemmer, at ATP ikke investerer i selskaber, som bevidst og gentagne gange bryder love og regler i de lande, hvor de opererer, eller normer, som kan udledes af internationale konventioner, som Danmark har tiltrådt.

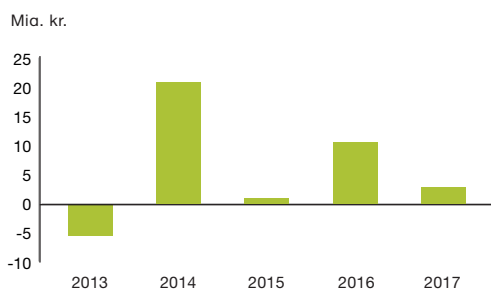
ATP undersøger sine investeringer for at sikre, at de ikke bryder med politikken, blandt andet gennem grundige fact-findings. Samlet set har ATP igangsat eller afsluttet 22 fact-findings indenfor alle Global Compacts områder.

Yderligere information om ATP's arbejde med samfundsansvar kan findes i ATP Koncernens rapport om samfundsansvar 2017 på www.atp.dk (www.atp.dk/rapporter og resultater/rapporter om samfundsansvar/2017), der både udgør den lovpligtige redegørelse og ATP's fremskridtsrapport til Global Compact.

Skat i ATP Koncernen

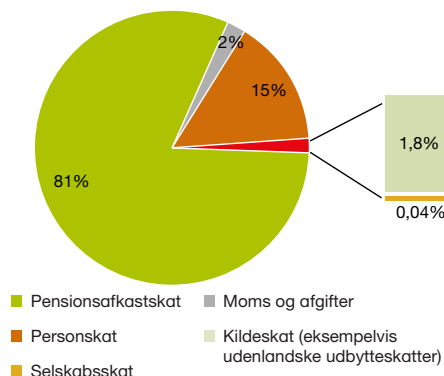
ATP er en ansvarlig investor, og ønsker derfor at udvise åbenhed omkring ATP's skattepolitik og skattebetalinger. Det er vigtigt for ATP at betale den rigtige skat – hverken for lidt eller for meget

Pensionsafkastskat og selskabsskat

Note: Tax footprint 2017 inkluderer ikke moms og skatter betalt lokalt af udenlandske selskaber, som ATP har investeret i. Et eksempel herpå er moms og selskabsskat betalt til de lokale skattemyndigheder af et selskab beliggende i udlandet, som ATP har investeret i. Her vil det alene være en eventuel kildeskat på udbytter og renter betalt til ATP, der vil være inkluderet i oversigten.

Tax footprint 2017 - fordeling af 3,45 mia. kr.

Skattebidrag

ATP arbejder som en del af sin skattepolitik på, at den størst mulige del af kapitalafkastet fra ATP's investeringer bringes hjem til beskatning i Danmark.

ATP betaler dansk pensionsafkastskat (15,3 pct.) af afkastet af alle investeringer, uanset hvor i verden afkastet stammer fra. Pensionsafkastskatten og selskabsskatten for ATP svinger hvert år, men har samlet for de seneste 5 år været på i alt 29,9 mia. kr.

Udover pensionsafkastskatten og selskabsskatten har ATP også et positivt skattebidrag i form af personskat (betalt på vegne af ATP's medarbejdere), moms og afgifter. Samlet for 2017 har ATP's skattebidrag været 3,45 mia. kr., inklusive kildeskatter betalt i udlandet for 2016.

Ny skattepolitik

Som institutionel investor har ATP et særligt samfundsansvar, hvilket også gælder vores skattebetalinger. ATP har introduceret en ny skattepolitik, så det er tydeligt, hvilke krav ATP stiller til sig selv og sine samarbejdspartnere.

Med skattepolitikken ønsker ATP at bidrage til øget åbenhed på skatteområdet samt tydeliggøre ATP's forventninger til alle investeringssamarbejdspartnere inden for noterede

investeringer.

Det er vigtigt for ATP at betale den rigtige skat – hverken for lidt eller for meget inden for rammerne af gældende skatte-lovgivning og praksis i Danmark og de lande, hvor ATP har investeringer.

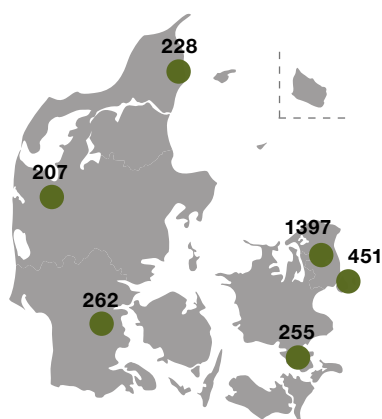
ATP mener ikke, at aggressiv skatteadfærd bidrager til den langsigtede værdiskabelse i investeringer. ATP medvirker derfor ikke til skatteunddragelse og forventer det samme af alle samarbejdspartnere og selskaber, som ATP investerer i. Dette kommer til udtryk ved ATP's forventning til sine samarbejdspartnere om, at de ikke foretager skatteplanlægning, som bevidst strider imod OECD's BEPS actions, hvilket blandt andet indebærer, at værdiskabelsen bliver selskabsbeskattet eller tilsvarende i de lande, hvor værdien er genereret.

Endvidere investerer ATP ikke i jurisdiktioner, der på investeringstidspunktet ikke tilslutter sig Common Reporting Standards (CRS)/FATCA, eller i jurisdiktioner, der på investeringstidspunktet er på EU's sortliste (EU list of non-cooperative tax jurisdictions), ligesom ATP ikke stiller sine aktiver til rådighed for udbyttearbitrage eller benytter finansielle instrumenter til skatteplanlægning.

Ressourceforbrug, medarbejdere og mangfoldighed i ATP Koncernen

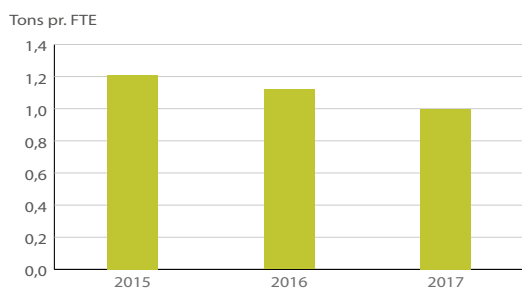
Opfølgning på ATP's egne miljøpåvirkninger, medarbejdertilfredshed samt måltal for det underrepræsenterede køn

Medarbejdere fordelt i Danmark

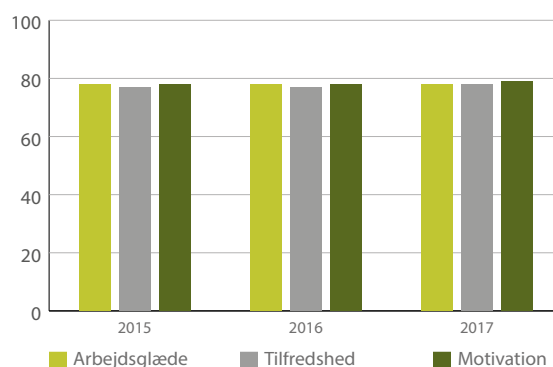

Note: Gennemsnitligt antal fuldtidsansatte medarbejdere i 2017 i Danmark

CO₂-udledning pr. medarbejder

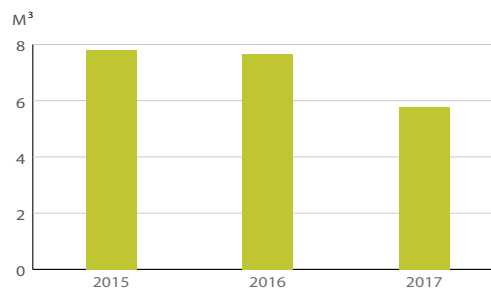

Medarbejdertrivsel

Note: MTU-data baserer sig på ATP's medarbejders egne vurderinger af arbejdsglæde, tilfredshed og motivation på en skala fra 0-100

Vandforbrug pr. medarbejder

Medarbejdere i ATP Koncernen

ATP Koncernen er en stor arbejdsplads. I 2017 var der 2.966 fuldtidsansatte (gns.) i hele Koncernen, hvoraf 2.800 var ansat i Danmark fordelt på lokationer i Vordingborg, Holstebro, Haderslev, Allerød, Lillerød, Frederikshavn, Storkøbenhavn og hovedsædet i Hillerød.

Som en stor arbejdsplads med mange kontorer sætter ATP Koncernen aftryk på samfundet omkring sig, blandt andet i forhold til miljøet, klimaet og gennem sit forhold til sine medarbejdere.

Undersøgelser om medarbejdernes trivsel

ATP arbejder kontinuerligt på at skabe en attraktiv arbejds-

plads, der kan tiltrække og fastholde motiverede, engagerede og kompetente ledere og medarbejdere.

ATP har opsat mål for at opnå indeks 80 i medarbejdertilfredshed fordelt på tre mål. Indeks for både arbejdsglæde, tilfredshed og motivation ligger meget tæt på målene med en opfyldelse på henholdsvis 78, 78 og 79.

I tabellen på næste side redegøres for miljøpåvirkninger blandt andet udledninger af CO₂, forbrug af el, varme og vand på ATP's danske kontorer i København, Haderslev, Holstebro, Vordingborg, Frederikshavn, Hillerød, Allerød, Østerbro og på ATP's datterselskabers kontorer i København.

Miljøpåvirkning ved udledning af CO₂, forbrug af el, varme og vand mv.

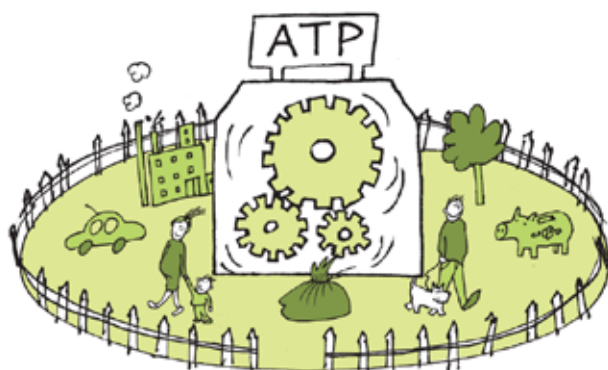
	2015	2016	2017
ATP-fakta ¹			
Antal lokationer	8	8	9
Antal kvm.	60.545	60.714	73.933
Antal ansatte (FTE) ²	1.964	2.445	2.966
Forbrugsdata ³			
Elforbrug (MWh)	3.757	3.864	4.198
Varmeforbrug (MWh)	5.028	4.943	5.667
Graddagekorrigeret varmeforbrug (MWh)	6.414	5.687	6.703
Vandforbrug (M ³)	14.369	15.593	15.710
KPI'er			
Areal pr. medarbejder (kvm)	33	30	27
Elforbrug pr. medarbejder (kWh)	2.038	1.893	1.545
Elforbrug pr. kvm (kWh)	62	64	57
Graddagekorrigeret varmeforbrug pr. medarbejder (kWh)	3.480	2.793	2.466
Graddagekorrigeret varmeforbrug pr. kvm. (kWh)	106	94	91
Vandforbrug pr. medarbejder (M ³)	7,80	7,66	5,78
Vandforbrug pr. kvm. (M ³)	0,24	0,26	0,21
CO₂-udledning ⁴			
CO ₂ -udledning varmeforbrug (ton)	931	910	1.057
CO ₂ -udledning elforbrug (ton)	899	926	1.189
CO ₂ -udledning transport (egne biler, taxakørsel og flyrejser) (ton)	408	447	479
Samlet CO ₂ -udledning (ton)	2.237	2.283	2.725
CO ₂ -udledning pr. medarbejder (tons pr. FTE)	1,21	1,12	1,00

¹ Den 1. juni 2017 indgik ATP en aftale om et lejemål i Lillerød. Dette lejemål er ikke medtaget i rapporten, idet der ikke foreligger et års forbrugsdata.

² Antal ansatte er opgjort som gennemsnitligt antal fuldtidsansatte i Danmark. Til beregning af miljøpåvirkning justeres denne for ansatte i Lillerød for at forholdsmæssigt afspejle den samlede CO₂-udledning.

³ I tidligere perioder er forbrugsdata for vandforbruget vedrørende lokationen i København opgjort for hele ejendommen. I år har det været muligt at aflæsninger kunne etageadskilles, hvilket nu er afspejlet i det samlede vandforbrug (M³) for ATP. Sammenligningstal og afledte KPI'er er blevet opdateret for at afspejle denne opdeling.

⁴ Den beregnede CO₂-udledning omfatter Scope 1 (emissionsfaktorer for fossile brændsler), Scope 2 (emissionsfaktorer for el og fjernvarme) samt Scope 3 (emissionsfaktorer for afledt transport, el og fjernvarme) og er beregnet ved brug af "Klimakompasset.dk".

ATP's politik for mangfoldighed

I ATP styrkes arbejdsmiljøet gennem mangfoldighed. Mangfoldighed gør arbejdsmiljøet mere dynamisk, levende og inspirerende til gavn for både medarbejdere og kunder. Mangfoldighed blandt ledere og medarbejdere er med andre ord grundlaget for fortsat innovation og konkurrencekraft. Mangfoldighed udvider ATP's rekrutteringspotentiale og sikrer en bred vifte af kompetencer hos ledere og medarbejdere. Det forventes, at både ledere og medarbejdere er med til at sikre, at mangfoldigheden trives og blomstrer på arbejdspladsen.

FASE+

ATP har en lang tradition for at arbejde med mangfoldighed og rummelighed, og i 2010 udmøntede det sig i etableringen af den særlige FASE+ afdeling. Et fælles kendetegn for alle medarbejderne i FASE+ er, at de af forskellige årsager har brug for hjælp til at komme tilbage på arbejdsmarkedet. Derudover har de udfordringer ud over det at være ledig. De medarbejdergrupper, der er tilknyttet FASE+ i dag, er bl.a. mænd og kvinder med anden etnisk baggrund end dansk og psykisk syge. Målet med medarbejderne i FASE+ er at hjælpe dem til at blive selvforsørgende og dermed i stand til at klare et job eller uddannelse på almindelige eller særlige vilkår. ATP får til gengæld løftet en række service- og ad-

ministrationsopgaver og får dermed frigjort ressourcer hos andre medarbejdere. Alene i 2017 har i alt 51 medarbejdere været eller er tilknyttet FASE+. Heraf er 9 endt i Integrationsgrunduddannelse. Ved udgangen af 2017 var der 13 medarbejdere ansat i ATP på almindelige eller særlige vilkår, som tidligere har været tilknyttet FASE+.

ATP røgfri arbejdsplads i 2018

Fra 2018 har ATP indført røgfri arbejdstid. Beslutningen ligger i forlængelse af en række indsatser, ATP gør for at sikre et sundt arbejdsmiljø og generelt understøtte en sund livsstil hos medarbejderne – fx gennem fokus på kost, motion og alkohol. Forud for beslutningen er der indhentet positive erfaringer fra bl.a. kommuner og andre private arbejdspladser. I forbindelse med ATP som røgfri virksomhed får medarbejderne en række tilbud om hjælp til rygeafvænning.

Ledelsen er bevidst om, at den strategiske beslutning om røgfri arbejdsplads kan ses som en kontrast til at investere i tobaksvirksomheder. ATP kan ikke, med udgangspunkt i egne medarbejderpolitikker, fravige de grundlæggende principper, investeringsvirksomheden er underlagt. ATP investerer også i selskaber, som producerer alkohol, selvom ATP er en alkoholfri arbejdsplads.

Opfølgning på måltal for det underrepræsenterede køn

		2015	2016	2017
Kønsfordeling blandt alle ansatte	Kvinder	69%	67%	65%
	Mænd	31%	33%	35%
Kønsfordeling i bestyrelsen og repræsentantskabet	Kvinder	36%	34%	34%
	Mænd	64%	66%	66%
Kønsfordeling blandt direktører (direktør, koncerndirektør, vicedirektør samt underdirektør)	Kvinder	42%	42%	33%
	Mænd	58%	58%	67%
Kønssammensætning blandt ledere excl. direktører	Kvinder	52%	52%	54%
	Mænd	48%	48%	46%

ATP's redegørelse for status for opfyldelse af opstillede måltal for det underrepræsenterede køn

ATP's bestyrelse har vedtaget en politik for mangfoldighed, hvor der er fastsat mål for kønssammensætningen i den øverste ledelse. Målsætningen er, at der skal være mindst en tredjedel af det underrepræsenterede køn i henholdsvis ATP's repræsentantskab (mindst 11) og ATP's bestyrelse (mindst 5). Det skal være opfyldt senest den 1. april 2019. Årsagen til denne tidshorizont er, at udpegningsperioden til repræsentantskabet og bestyrelsen er tre år, og således udpeges en tredjedel af medlemmerne hvert år. Målet for repræsentantskabet er opfyldt med 11 kvinder i 2017 (35 pct.), og bestyrelsen arbejder fortsat hen imod målet, hvor der i 2017 uændret var 4 kvinder (31 pct.).

Bestyrelserne i ATP's datterselskaber er også omfattet af målet for kønssammensætning, således at der er mindst en tredjedel af det underrepræsenterede køn, i lighed med målet for ATP's bestyrelse. Specifikt for bestyrelsessammensætningen i ATP's datterselskaber er målet opfyldt i tre ud af 12 selskaber. ATP Timberland Invest K/S, Via Equity Fond I K/S og Via Equity Fond II K/S. Det er ikke opfyldt for selskaberne Real Estate Partners I K/S, Real Estate Partners II

K/S, ATP Ejendomme A/S, Private Equity K/S, Private Equity Partners I K/S, Private Equity Partners II K/S, Private Equity Partners III K/S, Private Equity Partners IV K/S og Private Equity Partners V K/S. Dette skyldes primært, at det er medlemmer af koncernledelsen hos ATP, der udnævnes til bestyrelserne i datterselskaberne, og det er mænd i koncernledelsen, der har specialkompetencerne indenfor investeringsdatterselskaber.

Der arbejdes fortsat hen imod målet, og ATP har løbende fokus på at øge andelen af kvinder i ledelse, da målene indgår i ATP's mangfoldighedspolitik. Det er en del af strategien at øge fokus og prioritering af mangfoldighedshensyn i forbindelse med rekruttering af nye medarbejdere, og der er en fokuseret indsats på at rekruttere bredt til ledelse og udvikling af interne talenter i ATP's talentprogram for også herigennem blandt andet at få flere kvinder til at vælge ledelsesvejen.

Der foreligger ikke underrepræsentation af det ene køn i ATP Koncernens øvrige ledelsesniveauer. Samlet set for alle ledelsesniveauer inklusive direktører er der en ligelig fordeling.

Administration

For de administrerede ordninger opereres med et måltal om 3 pct. reduktion i driftsomkostningerne hvert år.

Administration for eksterne parter

Målsætning om faldende omkostninger er nået

Sikringordninger

- Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag
- Arbejdsmarkedets Erhvervssikring
- Arb. markedets Fond for Udstationerede
- DA-Barsel
- Barselsudligningsordning for Selvstændige
- Barsel.dk
- FerieKonto
- Lønmodtagernes Garantifond
- Finansieringsbidrag
- Skattnedslag for Seniorer

Udbetaling Danmark, herunder:

- Barselsdagpenge
- Begravelseshjælp
- Boligstøtte
- Børnecheck, -tilskud og -bidrag
- Delpension
- Efterlevelseshjælp
- Fleksydelse
- Folkepension
- Folkepension i udlandet
- Førtidspension
- Internationale sygesikringskort
- International social sikring
- Sygedagpengeforsikring
- Tjenestemandspension
- Studielån

Kernen i ATP Koncernens Administrationsforretning er udbetaling af ydelser, opkrævning af bidrag samt medlems- og kundeadministration for en række arbejdsmarkeds-, sikrings- og velfærdsordninger. ATP er i dag Danmarks største udbetalingshus og udbetaler to ud af tre velfærds kroner i Danmark. Opgaverne administreres som ren omkostningsdækket virksomhed, og der er sat ambitiøse mål omkring kundetilfredshed kombineret med en effektiv og konkurrencedygtig drift med faldende driftsomkostninger som følge. ATP sælger også i yderst begrænset omfang administrative ydelser på markedsvilkår.

For de administrerede ordninger opereres med et måltal om 3 pct. reduktion i driftsomkostningerne hvert år. Særskilt for Udbetaling Danmark er der ydermere aftalt en række business cases, som skal levere yderligere omkostningsreduktioner ud over de 33 pct., som blev opnået i 2015 i forhold til etableringen.

Administrationsforretningen har i 2017 arbejdet målrettet med digitalisering og automatisering af den løbende drift, herunder via anvendelse af ny teknologi såsom machine learning, talegenkendelse og robotteknologi samt optimering af arbejdsgange. Dette har medvirket til at indfri målet om faldende omkostninger på de enkelte ordninger.

Sideløbende hermed har Administrationsforretningen arbejdet på at skabe større brugervenlighed og personalisering i selvbetjeningsløsningerne til gavn for borgere og virksomheder samt løst en række udviklingsopgaver i samarbejde

med opdragsgiverne i form af implementering af ny lovgivning, aftalte business cases mv.

Administrationsforretningen har i 2017 desuden - gennem en omfattende indsats - afviklet de 5.000 ældste sager i Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (AES) samt sikret en planmæssig udflytning af arbejdspladser i AES og Statens Finansielle Ordninger (SFO) i henhold til de indgåede aftaler.

I 2017 har ATP endvidere bl.a. idriftsat nye fagløsninger for barsel og familieydelse under Udbetaling Danmarks Konkurrenceudsættelsesprogram (KUP) samt forberedt udbudet af Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings Nye Sagsbehandlingssystem (ANS).

Der blev i Administrationsforretningen afholdt omkostninger for 2,0 mia. kr. i 2017, som blev viderefaktureret til de administrerede ordninger. En andel heraf er driftsførte udviklingsomkostninger som følge af en stor projektportefølje til blandt andet udbud og vedligeholdelse af nuværende it-systemer, kundeforbedringstiltag, øget informationsikkerhed og implementering af databeskyttelsesforordningen samt en række kundeaftalte projekter.

OMKOSTNINGSDÆKKEDE LOVREGULERED E OPGAVER

Udbetaling Danmark

Udbetaling Danmark varetager udbetaling af folkepension, førtidspension, boligstøtte, barselsdagpenge, familieydelse

Omkostninger til administration for eksterne parter

Mio. kr.	2017	2016
Udbetaling Danmark	1.280	1.003
Lønmodtagernes Garantifond	62	67
Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag	67	62
Arbejdsmarkedets Erhvervs sikring	461	232
FerieKonto	75	68
Barsel.dk	28	31
Arbejdsmarkedets Fond for Udstationerede	25	6
Barselsudligning for Selvstændige	1	8
Finansieringsbidrag	12	12
Skattenedslag for Seniorer	5	7
Øvrige	17	33
I alt	2.033	1.529

samt en række mindre ydelsesområder for landets 98 kommuner, hvilket samlet set dækker udbetalinger i størrelsesordenen 215 mia. kr. til over to millioner borgere. Herudover varetager Udbetaling Danmark en række statslige opgaver, jf. nedenfor.

I 2017 har der fortsat været fokus på den gode kundeoplevelse og indfrielse af aftalte servicemål kombineret med at effektivisere driften blandt andet gennem produktivitet fremgang, øget automatisering i kundedriften samt en bedre udnyttelse af kapaciteten i centrene, der skal sikre opnåelse af de planlagte besparelser. Endvidere har Udbetaling Danmark implementeret flere større lovændringer, herunder kontanthjælpsloft, jobpræmieordning og kalenderårsmodel på pension og bolig. Den initiale business case med krav om årlige besparelser på kundedriften på knap 300 mio. kr. blev nået i 2015, og i 2017 er der arbejdet på en række initiativer til fortsat effektivisering af driften, herunder gennem de fællesoffentlige digitaliseringsinitiativer, gevinstrealisering af nye opgaver overført 1. maj 2015 samt løbende effektiviseringer, hvor der med Udbetaling Danmarks bestyrelse er aftalt en årlig 3 procentbesparelse. Den samlede besparelse udgør 38 pct. i forhold til omkostningsniveauet, da opgaven blev varetaget af kommunerne.

2017 har været præget af idriftsættelsen af de nye KUP-systemer for barsel og familieydelse samt nyt debtorsystem.

Det har vist sig, at implementering og driftsmodning har været omfattende, og det har været en stor organisatorisk opgave at få systemerne i drift. Ved udgangen af 2017 var status imidlertid, at systemerne er sat i drift og anvendes fuldt ud i forhold til udbetaling af ydelseskroner på barsels- og familieområdet. Endvidere skal det nævnes, at aftalen med KMD om udvikling af it-løsning til pensionsydelse er blevet ophævet, og genudbud er gennemført, hvilket har forsinket idriftsættelsen af Pensionssystemet til 2020. Se yderligere herom under eventualforpligtelser. Samlet set forventes KUP-programmet at bidrage med en række væsentlige effektivitetsgevinster og besparelser til kommunernes omkostninger til drift af it-systemer på minimum 25 pct.

International Pension & Social Sikring (IPOS) er en statslig ordning, der varetager sager om folke- og førtidspension i udlandet og social sikring af danske medarbejdere og virksomheder i udlandet. IPOS overgik til Udbetaling Danmark i 2013, og i den forbindelse er der realiseret en besparelse på omkring 25 pct. samtidig med, at sagsmængden er steget markant siden 2013.

Den 1. oktober 2016 overtog Udbetaling Danmark planmæssigt myndighedsansvaret for en række opgaver fra Staten Administration. Driften af de nye ordninger, der nu hedder Statens Finansielle Ordninger, er i 2017 forløbet tilfredsstillende, omend der fortsat pågår driftsmodning.

Lønmodtagernes Garantifond - LG

LG, som finansieres af bidrag fra de private arbejdsgivere, sikrer lønmodtagere tilgodehavende løn med videre, når en virksomhed ophører på grund af konkurs eller andet. LG træder desuden til i forbindelse med rekonstruktion af virksomheder. LG behandlede i 2017 godt 12.000 anmeldelser fra lønmodtagere og udbetalte 500 mio. kr. i løn, erstatninger og feriegodtgørelse. Administrationsomkostningerne udgjorde 62 mio. kr., svarende til en besparelse på 7 pct. i forhold til 2016. De aktivitetsbestemte omkostninger udgjorde 1.197 kr. pr. behandlet lønmodtageranmeldelse. I januar 2018 har Regeringen, som led i flytningen af statslige arbejdspladser, besluttet, at administrationen af Lønmodtagernes Garantifond skal flyttes fra Hillerød til ATP's regionale center i Frederikshavn.

Arbejdsgivernes Uddannelsesbidrag - AUB

AUB, som finansieres af bidrag fra offentlige og private arbejdsgivere, udbetaler støtte til arbejdsgivere, elever, skoler og udvalg i forbindelse med uddannelse af elever inden for erhvervsuddannelserne – blandt andet for at fremme antallet af praktikpladser. AUB-udbetalingerne sker digitalt. I 2017 udbetalte AUB 3.397 mio. kr. Heraf blev der udbetalt 2.782 mio. kr. i lønrefusion.

Regeringen og arbejdsmarkedets parter har i august 2016 indgået en aftale, der belønner arbejdsgivere, som uddanner elever fra erhvervsuddannelserne. Arbejdsgivere, der ikke bidrager tilstrækkeligt til at uddanne elever, skal betale et ekstra bidrag til Praktikplads-AUB. Udviklingen af Praktikplads-AUB har været et væsentligt indsatsområde for Administrationsforretningen i 2017 og fortsætter ind i 2018. Ordningen trådte i kraft den 1. januar 2018 og skal bidrage yderligere til, at der bliver skabt flere praktikpladser.

De samlede administrationsomkostninger for AUB udgjorde 67 mio. kr. Dette svarer til en stigning på 8 pct. fra 2016 til 2017, hvilket kan tilskrives udviklingsomkostninger til Praktikplads-AUB. Administrationsomkostningerne svarer til 547 kr. pr. elev.

Arbejdsmarkedets Erhvervs sikring - AES

AES blev etableret 1. juli 2016 og er en sammenlægning af det tidligere Arbejdsskadestyrelsen – som blev overdraget fra Beskæftigelsesministeriet til ATP i 2016 – og dele af det tidligere Arbejdsmarkedets Erhvervs sygdomssikring. AES behandler sager, hvor mennesker er kommet til skade eller

er blevet syge på arbejdet. I sagsforløbet afgøres det, om den pågældende skade eller sygdom kan anerkendes som en arbejdsskade, samt hvorvidt vedkommende har ret til erstatning, og i så fald hvor stor erstatningen skal være. Det er arbejdsgivers forsikringsselskab eller AES Udbetaling, der udbetaler erstatningen. AES behandler også private erstatningssager samt fx sager om erstatning til besættelsestidens ofre. AES afsluttede 65.435 sager i 2017. Administrationsomkostningerne udgjorde 408 mio. kr. mod indtægter på 474 mio. kr.

AES har i 2017 gennemført en ambitiøs indsats for at afvikle de ældste sager. Der er således blevet afsluttet 5.000 sager, der var mere end 2 år gamle. Dette har, sammen med andre organisatoriske tiltag rettet mod etablering af effektiv administration i AES, nedbragt antallet af verserende arbejdsskadesager med ca. 11.000 i løbet af 2017, hvilket svarer til et fald på ca. 30 pct.

I 2016 påbegyndte AES udflytning af driften til Udbetaling Danmarks centre i Jylland og Vordingborg, og denne udflytning er i 2017 fortsat planmæssigt frem mod endelig udflytning fra Østerbro ultimo 2018. I 2017 har AES desuden forberedt udbuddet af AES' nye sagsbehandlingssystem ANS, der skal sikre udviklingen af en ny, tidssvarende sagsbehandlingsløsning.

AES Udbetaling, som finansieres af bidrag fra offentlige og private arbejdsgivere, udbetaler erstatninger til lønmodtagere, der rammes af en anerkendt erhvervs sygdom. Udbetalingen af engangsbeløb og løbende ydelser sker på grundlag af vurderingen beskrevet ovenfor. Herudover opkræver AES arbejdsskadeafgift på vegne af SKAT. I 2017 udbetalte AES ca. 1,7 mia. kr. og opkrævede ca. 1,1 mia. kr. i bidrag. Forskellen mellem udbetalte erstatninger og opkrævede bidrag kan primært henføres til indsatsen for at nedbringe sagsbunkerne i AES. Det ordinære AES-bidrag for 2017 var ikke tilsvarende forhøjet blandt andet ud fra et ønske om at nedbringe de opbyggede midler i ordningen. Administrationsomkostningerne udgjorde 53 mio. kr. svarende til 23 kr. i gennemsnit pr. sikret lønmodtager.

Udviklingen i omkostningerne fra 2016 til 2017 afspejler, at Arbejdsmarkedets Erhvervs sikring blev etableret som en ny selvejende institution administreret af ATP pr. 1. juli 2016, hvorfor omkostningerne i 2016 alene dækker over 2. halvår 2016.

Feriekonto

FerieKonto administrerer feriepenge for lønmodtagere, der ikke er omfattet af kollektive ordninger. FerieKonto modtager feriepenge fra arbejdsgivere og udbetaler dem til lønmodtagere på grundlag af ferieindberetning. Der er omkring 1 mio. lønmodtagere, som er omfattet af Feriekonto. ATP yder administrativ og teknisk bistand til administrationen af Feriekonto på vegne af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering. Feriekonto udbetalte i 2017 i alt 10,6 mia. kr. i feriepenge modsvaret af indbetalinger på 11,2 mia. kr. fra arbejdsgiverne. De samlede administrationsomkostningerne udgjorde 75 mio. kr. Dette svarer til en stigning på 10 pct. i forhold til 2016, hvilket kan henføres til driftførelse af udviklingsomkostninger som følge af lovændringer eller opgaver stillet specifikt til Feriekonto. Administrationsomkostningerne svarer til 70 kr. pr. lønmodtager.

Barsel.dk

Barsel.dk er en obligatorisk barselsudligningsordning. Barsel.dk dækker den del af det private arbejdsmarked, der ikke er omfattet af en anden godkendt barselsudligningsordning. Barsel.dk opkræver bidrag til barselsudligning og udbetaler refusioner til arbejdsgivere, der betaler løn til ansatte på barsel. Der blev i 2017 indbetalt 512 mio. kr. i bidrag fra arbejdsgiverne og udbetalt 463 mio. kr. i refusion. De samlede administrationsomkostningerne udgjorde 28 mio. kr. Dette svarer til en besparelse på ca. 10 pct. i forhold til 2016. Administrationsomkostningerne svarer til 1.020 kr. pr. barselsorlov.

Arbejdsmarkedets Fond for Udstationerede - AFU

AFU er en fond til sikring af udstationerede lønmodtageres krav på løn i forbindelse med levering af en tjenesteydelse i Danmark. AFU blev etableret pr. 18. juni 2016. Fonden finansieres af ordinære bidrag fra alle ATP-pligtige arbejdsgivere og alle udenlandske arbejdsgivere, der beskæftiger ansatte i forbindelse med tjenesteydelser i Danmark. Desuden finansieres fonden via ekstraordinære bidrag fra virksomheder, som har givet anledning til udbetalinger fra fonden.

Der blev i 2017 indbetalt 16 mio. kr. i bidrag fra arbejdsgiverne og udbetalt 0 mio. kr. i forbindelse med udstationerede lønmodtageres krav på løn. Administrationsomkostningerne udgjorde 25 mio. kr., hvoraf størstedelen har vedrørt udvikling og etablering af fonden, mens en mindre del er gået til drift

af ordningen. Omkostningerne overstiger budgettet for 2017, hvilket kan henføres til driftførelse af udviklingsomkostninger.

Barselsudligningsordning for Selvstændige - BUS

Folketinget har ophævet ordningen pr. 1. april 2016, men selvstændige, der påbegyndte orlov før denne dato, har været dækket af ordningen. De sidste barselsrefusioner blev udbetalt i november 2016, og de sidste nedlukningsaktiviteter blev gennemført primo 2017.

Finansieringsbidrag - FIB

Private arbejdsgivere betaler FIB-bidrag til finansiering af ATP-bidrag under fravær fra arbejdsmarkedet ved ledighed, sygdom og barsel. ATP opkræver FIB-bidrag sammen med LG-bidrag. Opkrævningen af bidragene er en lovreguleret opgave, som ATP Koncernen løser for Staten og LG under navnet Finansieringsbidrag. Der er i 2017 opkrævet 895 mio. kr. i FIB-bidrag. FIB-satsen pr. fuldtidsansat var for 2017 på 533 kr. pr. år. Administrationsomkostningerne udgjorde 12 mio. kr.

Skattenedslag for Seniorer - SFS

ATP administrerer SFS i samarbejde med SKAT. Ordningen har til formål at fastholde lønmodtagere og selvstændige erhvervsdrivende på arbejdsmarkedet, efter de fylder 60 år. ATP's rolle er at opføre og informere lønmodtagere i alderen 60 til 64 år om deres beskæftigelsesgrad, som opgøres på baggrund af data fra ATP-opkrævningen. I 2017 sendte ATP knap 61.000 opgørelser ud til årgangene født i 1949-52. Administrationsomkostningerne udgjorde ca. 5 mio. kr., hvilket er et fald på 29 pct. i forhold til 2016. SFS ordningen er pr. 31. december 2017 lukket ned.

OPGAVER PÅ MARKEDSVILKÅR

Den administration, som ATP sælger på markedsvilkår, administreres via datterselskabet ATP PensionService A/S.

DA-Barsel

ATP Koncernen administrerer barselsordningen DA-Barsel for Dansk Arbejdsgiverforening. Administrationen består i at opkræve bidrag hos arbejdsgivere og udbetale refusion til virksomheder med lønmodtagere på barsel. Samarbejdsaftalen mellem DA – Dansk Arbejdsgiverforening – og ATP er opsagt med virkning fra 31. december 2018, idet DA har ønsket at hjemtage administrationen.

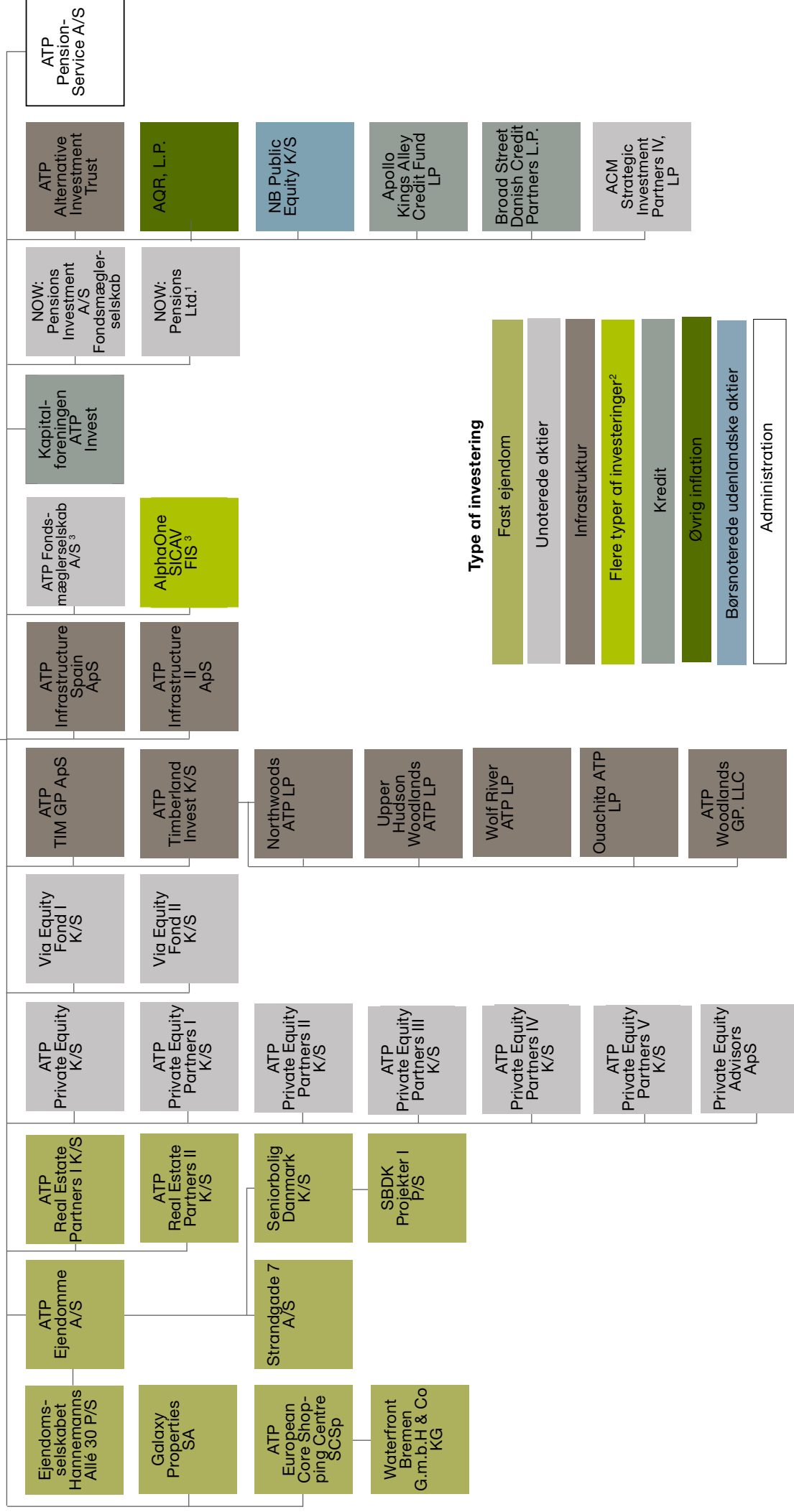

Koncernregnskab

ATP Koncernen opnåede i 2017 et resultat på 24,7 mia. kr. inden tilskrivning af bonus og opdatering af levetid. ATP's reserver – bonuspotentialet – udgjorde 117,7 mia. kr. ved udgangen af 2017.

Oversigt over ATP Koncernen

ATP

¹ NOW Pensions Ltd. har 5 datterselskaber, hvor der ikke er nogen aktivitet

² Herunder investering i obligationer, børsnoterede danske aktier, forsikringsstrategier mod stigende inflation og øvrig eksponering mod stigende inflation, ud over de ovenover nævnte investeringstyper.

³ Selskaberne er under solvent likvidation.

Ledelsens regnskabspåtegning

Bestyrelsen og direktionen har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2017 for ATP.

Koncernregnskabet og årsregnskabet aflægges i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere danske oplysningskrav i 'Bekendtgørelse om finansielle rapporter for Arbejdsmarkedets Tillægspension'.

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af Koncernens og ATP's aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2017

samt af resultatet af Koncernens og ATP's aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2017.

Endvidere er det vor opfattelse, at ledelsesberetningen giver en retvisende redegørelse for udviklingen i Koncernens og modervirksomhedens aktiviteter og økonomiske forhold samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som Koncernen og modervirksomheden kan påvirkes af.

Årsrapporten indstilles til repræsentantskabets godkendelse.

København, den 7. februar 2018

Direktion:

Christian Hyldahl
direktør

/Bo Foged
koncernfinansdirektør

Bestyrelse:

Jørgen Søndergaard
bestyrelsesformand

Torben Dalby Larsen
bestyrelsesmedlem

Kim Graugaard
bestyrelsesmedlem

Lizette Risgaard
bestyrelsesmedlem

Arne Grevsen
bestyrelsesmedlem

Jacob Holbraad
bestyrelsesmedlem

Anne Broeng
bestyrelsesmedlem

Jan Walther Andersen
bestyrelsesmedlem

Kim Simonsen
bestyrelsesmedlem

Anne Jæger
bestyrelsesmedlem

Bent Hansen
bestyrelsesmedlem

Bente Sorgenfrey
bestyrelsesmedlem

Lars Qvistgaard
bestyrelsesmedlem

Godkendt af repræsentantskabet.

København, d. 7. februar 2018

Repræsentantskab:

Jørgen Søndergaard
repræsentantskabets formand

Intern revisions revisionspåtegning

Til repræsentantskabet

Påtegning på koncernregnskabet og årsregnskabet

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for Arbejdsmarkedets Tillægspension for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2017. Koncernregnskabet og årsregnskabet udarbejdes efter International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere danske oplysningskrav i 'Bekendtgørelse om finansielle rapporter for Arbejdsmarkedets Tillægspension'.

Den udførte revision

Revisionen er udført på grundlag af Finanstilsynets bekendtgørelse om revisionens gennemførelse i Arbejdsmarkedets Tillægspension, Arbejdsmarkedets Erhvervs sygdomssikring, Lønmodtagernes Dyrtidsfond og efter internationale standarder om revision. Dette kræver, at vi planlægger og udfører revisionen for at opnå høj grad af sikkerhed for, at koncernregnskabet og årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation.

Revisionen er udført i henhold til den arbejdsdeling, der er aftalt med ekstern revision, og har omfattet vurdering af etablerede forretningsgange og interne kontroller, herunder den af ledelsen tilrettelagte risikostyring, der er rettet mod rapporteringsprocesser og væsentlige forretningsmæssige risici. Ud fra væsentlighed og risiko har vi stikprøvevis efterprøvet grundlaget for beløb og øvrige oplysninger i koncernregnskabet og årsregnskabet. Revisionen har endvidere omfattet vurdering af, om ledelsens valg af regnskabspraksis er passende, om ledelsens regnskabsmæssige skøn er rimelige samt den samlede præsentation af koncernregnskabet og årsregnskabet.

Vi har deltaget i revisionen af de væsentlige og risikofyldte områder, og det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at de etablerede forretningsgange og interne kontroller, herunder den af ledelsen tilrettelagte risikostyring, der er rettet mod Koncernens og modervirksomhedens rapporteringsprocesser og væsentlige forretningsmæssige risici, fungerer tilfredsstillende.

Det er tillige vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af Koncernens og modervirksomhedens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2017 samt af resultatet af Koncernens og modervirksomhedens aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2017 i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og danske oplysningskrav i 'Bekendtgørelse om finansielle rapporter for Arbejdsmarkedets Tillægspension'.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Vi har i henhold til 'Bekendtgørelse om finansielle rapporter for Arbejdsmarkedets Tillægspension' gennemlæst ledelsesberetningen. Vi har ikke foretaget yderligere handlinger i tillæg til den udførte revision af koncernregnskabet og årsregnskabet.

Det er på denne baggrund vores opfattelse, at oplysningerne i ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet.

København, den 7. februar 2018

Peter Jochimsen
revisionschef

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til repræsentantskabet

Konklusion

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for Arbejdsmarkedets Tillægspension for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2017, der omfatter resultatopgørelse, totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis, for såvel koncernen som modervirksomheden. Koncernregnskabet og årsregnskabet udarbejdes efter International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere danske oplysningskrav i "Bekendtgørelse om finansielle rapporter for Arbejdsmarkedets Tillægspension".

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og modervirksomhedens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2017 samt af resultatet af koncernens og modervirksomhedens aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2017 i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere danske oplysningskrav i "Bekendtgørelse om finansielle rapporter for Arbejdsmarkedets Tillægspension".

Vores konklusion er konsistent med vores revisionsprotokol til revisionsudvalget og bestyrelsen.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet". Vi er uafhængige af koncernen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Efter vores bedste overbevisning er der ikke udført forbudte ikke-revisionsydelser som omhandlet i artikel 5, stk. 1, i forordning (EU) nr. 537/2014.

Vi blev første gang valgt som revisor for Arbejdsmarkedets Tillægspension den 4. februar 2009. Vi er genvalgt årligt ved repræsentantskabsbeslutning i en samlet sammenhængende opgaveperiode på 9 år frem til og med regnskabsåret

2017. Vi blev genvalgt efter en udbudsprocedure på repræsentantskabsmødet den 4. februar 2015.

Centrale forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2017. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold.

Måling af unoterede investeringer	
Centralt forhold	Unoterede investeringer udgør 107,5 mia. kr. pr. 31. december 2017 (2016: 114,6 mia. kr.) for koncernen. Unoterede investeringer består af investeringer i ejendomme, kapitalfonde, infrastrukturfonde, unoterede aktier og udlånsporteføljer. Måling af unoterede investeringer vurderes at være et centralt forhold ved revisionen, idet målingen er påvirket af ledelsesmæssige skøn og antagelser om fremtidige begivenheder. Vi har vurderet, at de væsentligste risici kan henføres til ændringer i forudsætninger samt anvendte metoder og modeller. Ændringer i forudsætninger og de anvendte metoder og modeller kan have væsentlig indvirkning på målingen af unoterede investeringer. Forudsætninger med størst ledelsesmæssigt skøn omfatter: • Vurdering af fremtidige pengestrømme • Fastsættelse af afkastkrav • Fastsættelse af værdiansættelsesmultipler • Fastsættelse af rentekurver og kreditspændstillæg Ledelsen har nærmere beskrevet målingen af unoterede investeringer i note 12, Finansielle aktiver og forpligtelser samt note 20, Oplysning om dagsværdi.
Revision af det centrale forhold	Baseret på vores risikovurdering har vi gennemgået den af ledelsen foretagne værdiansættelse af unoterede investeringer og vurderet de fastlagte forudsætninger samt de anvendte metoder og modeller. Vores gennemgang har omfattet følgende elementer: • Vurdering og test af design, implementering og operationel effektivitet af nøglekontroller for værdiansættelse af unoterede investeringer, herunder processer for fastlæggelse af forudsætninger. • Vurdering af forudsætninger med størst ledelsesmæssigt skøn. • Vurdering af de anvendte metoder og modeller ved at anvende vores branchekendskab og erfaring med fokus på bl.a. ændringer sammenlignet med sidste år.

Måling af garanterede ydelser	
Centralt forhold	Garanterede ydelser udgør for koncernen 650,9 mia.kr. pr. 31. december 2017 (2016: 658,8 mia. kr.). Måling af garanterede ydelser vurderes at være et centralt forhold ved revisionen, idet opgørelsen af garanterede ydelser er kompleks og i et betydeligt omfang er påvirket af regnskabsmæssige skøn baseret på ledelsesmæssige vurderinger og antagelser vedrørende fremtidige begivenheder. Vi har vurderet, at de væsentligste risici kan henføres til ændringer i antagelser samt anvendte metoder og modeller. Ændringer i antagelser og anvendte metoder og modeller kan have væsentlig indvirkning på målingen af garanterede ydelser. Områderne med de største ledelsesmæssige skøn omfatter: • Modeller for værdiansættelse af garanterede ydelser • Opgørelse af forventet fremtidig levealder (levetidsmodellen SAINT) • Fastsættelse af diskonteringsrente Ledelsen har nærmere beskrevet målingen af garanterede ydelser i note 22, Garanterede ydelser til koncernregnskab.
Revision af det centrale forhold	Baseret på vores risikovurdering har vi gennemgået den af ledelsen foretagne værdiansættelse af garanterede ydelser og vurderet den anvendte metode samt de fastlagte forudsætninger. Vores revisionshandling, hvori vi har inddraget vores egne internationalt kvalificerede aktuarer, har omfattet følgende elementer: • Vurdering og test af design, implementering og operationel effektivitet af nøglekontroller i de aktuarmæssige modeller, dataindsamling og -analyse samt processer for fastlæggelse af forudsætninger. • Uafhængig aktuarmæssig vurdering af de anvendte data, metoder, modeller samt antagelser i forhold til almindeligt accepterede aktuarmæssige standarder, den historiske udvikling samt tendenser. • Vurdering af ændringer til anvendte antagelser samt anvendte metoder og modeller i forhold til sidste år og udviklingen i branchestandarder og praksis. • Uafhængig genberegning af Garanterede ydelser i egen udarbejdet model baseret på ATP's data.

Ledelsens ansvar for koncernregnskabet og årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og danske oplysningskrav i "Bekendtgørelse om finansielle rapporter for Arbejdsmarkedets Tillægspension". Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et koncernregnskab og et årsregnskab uden væsent-

lig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af koncernregnskabet og årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere koncernens og virksomhedens evne til at fortsætte driften, at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant, samt at udarbejde koncernregnskabet og årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere koncernen eller virksomheden, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om koncernregnskabet og årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformation kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugerne træffer på grundlag af koncernregnskabet og årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i koncernregnskabet og årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandling som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandling, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af koncernens og virksomhedens interne kontrol.

- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af koncernregnskabet og årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om koncernens og virksomhedens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i koncernregnskabet og årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at koncernen og virksomheden ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af koncernregnskabet og årsregnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om koncernregnskabet og årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.
- Opnår vi tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for de finansielle oplysninger for virksomhederne eller forretningsaktiviteterne i koncernen til brug for at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet. Vi er ansvarlige for at lede, føre tilsyn med og udføre koncernrevisionen. Vi er eneansvarlige for vores revisionskonklusion.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om bl.a. det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Vi afgiver også en udtalelse til den øverste ledelse om, at vi har opfyldt relevante etiske krav vedrørende uafhængighed,

og oplyser den om alle relationer og andre forhold, der med rimelighed kan tænkes at påvirke vores uafhængighed og, hvor dette er relevant, tilhørende sikkerhedsforanstaltninger.

Med udgangspunkt i de forhold, der er kommunikeret til den øverste ledelse, fastslår vi, hvilke forhold der var mest betydelige ved revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet for den aktuelle periode og dermed er centrale forhold ved revisionen. Vi beskriver disse forhold i vores revisionspåtegning, medmindre lov eller øvrig regulering udelukker, at forholdet offentliggøres, eller i de yderst sjældne tilfælde, hvor vi fastslår, at forholdet ikke skal kommunikeres i vores revisionspåtegning, fordi de negative konsekvenser heraf med rimelighed ville kunne forventes at veje tungere end de fordele, den offentlige interesse har af sådan kommunikation.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om koncernregnskabet og årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af koncernregnskabet og årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med koncernregnskabet eller årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til "Bekendtgørelse om finansielle rapporter for Arbejdsmarkedet Tillægspension".

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med "Bekendtgørelse om finansielle rapporter for Arbejdsmarkedets Tillægspension". Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

København, den 7. februar 2018

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

CVR-nr. 33 96 35 56

Henrik Jacob Vilmann Wellejus
statsautoriseret revisor
MNE-nr. 24807

Kasper Bruhn Udam
statsautoriseret revisor
MNE-nr. 29421

Resultatopgørelse

Mio. kr. Note	Koncern		ATP	
	2017	2016	2017	2016
Investering				
			6.072	7.870
			1.138	866
4	1.077	1.087	18	417
	1.157	734	1.085	707
5	5.019	5.099	4.177	3.618
5	23.493	9.266	19.308	3.477
5	-2.708	-2.499	-2.656	-2.307
6	-858	-823	-382	-309
9	-4.344	-1.944	-4.344	-1.944
	-55	-45	-	-
Resultat af Investering	24.480	12.528	24.416	12.395
Afdækning				
5	16.466	17.431	16.466	17.431
5	-26.196	39.249	-26.196	39.249
5	-359	-309	-359	-309
9	1.544	-8.625	1.544	-8.625
22	15.021	-45.551	15.021	-45.551
22	-7.982	-6.329	-7.982	-6.329
Resultat af Afdækning	-1.506	-4.134	-1.506	-4.134
Resultat af Investering og Afdækning	22.974	8.394	22.910	8.261
Pension				
10	9.703	9.572	9.703	9.572
11	-16.075	-15.454	-16.075	-15.454
22	8.289	6.956	8.289	6.956
5	12	13	12	13
5	-2	-3	-2	-3
6	-191	-239	-191	-239
9	-2	-2	-2	-2
Resultat af Pension før ændring i levetid	1.734	843	1.734	843
22	-1.006	-9.901	-1.006	-9.901
Resultat af Pension	728	-9.058	728	-9.058
Administration				
7	2.042	1.545	2.059	1.568
6, 8	-2.033	-1.529	-2.052	-1.556
	0	-1	-	-
Resultat af Administration	9	15	7	12
Resultat før bonus	23.711	-649	23.645	-785
Årets tilskrevne bonus	-6.406	0	-6.406	0
Årets resultat	17.305	-649	17.239	-785
Minoritetsinteressers andel af årets resultat	66	140	-	-
ATP Koncernens andel af årets resultat	17.239	-789	17.239	-785
Fordelt resultat	17.305	-649	17.239	-785

Totalindkomstopgørelse

Mio. kr. Note	Koncern		ATP	
	2017	2016	2017	2016
Årets resultat	17.305	-649	17.239	-785
Anden totalindkomst				
Poster, som ikke kan blive omklassificeret til resultatet:				
25 Opskrivningshenlæggelser domicilejendomme	2	1	2	-3
I alt	2	1	2	-3
Anden totalindkomst i alt	2	1	2	-3
Årets totalindkomst	17.307	-648	17.241	-788
Minoritetsinteressers andel af årets totalindkomst	66	140	-	-
ATP Koncernens andel af årets totalindkomst	17.241	-788	17.241	-788
Fordelt totalindkomst	17.307	-648	17.241	-788

Balance

Mio. kr. Note	Koncern		ATP	
	2017	2016	2017	2016
AKTIVER				
	8.492	6.798	7.228	3.545
12 Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender				
12 Obligationer	552.927	567.999	542.906	542.835
12 Kapitalandele	111.814	93.066	80.860	51.101
12,13 Afledte finansielle instrumenter	71.412	88.549	71.435	89.611
12 Udlån	8.662	11.879	7.003	9.985
12 Udlån til tilknyttede virksomheder	-	-	2.920	2.821
12 Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder	-	-	7	11
12,14 Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	-	-	69.958	85.957
12,15 Kapitalandele i associerede virksomheder og joint ventures	38.413	17.084	30.663	11.487
24 Immaterielle aktiver	885	736	838	691
16 Investeringssejendomme	21.617	21.139	-	8.028
25 Domicilejendomme	870	854	820	805
Driftsmidler	24	19	17	13
Tilgodehavende pensionsafkast- og selskabsskat	-	1	-	-
Udskudt pensionsafkast- og selskabsskat	-	1	-	-
12 Tilgodehavende renter	3.156	3.849	3.006	3.519
12 Tilgodehavende bidrag	2.594	2.566	2.594	2.566
12 Tilgodehavende hos kreditinstitutter	62.859	56.185	62.342	54.762
12 Andre tilgodehavender	10.606	2.739	9.954	1.168
Andre periodeafgrænsningsposter	938	851	932	841
Aktiver i alt	895.269	874.315	893.483	869.746
PASSIVER				
12 Gæld til tilknyttede virksomheder	-	-	-	169
12,13 Afledte finansielle instrumenter	57.206	67.621	57.543	67.484
Skyldig pensionsafkast- og selskabsskat	2.822	10.555	2.816	10.554
Udskudt pensionsafkast- og selskabsskat	201	154	-	-
12 Gæld til kreditinstitutter	53.775	29.801	53.747	29.726
12 Anden gæld	12.263	6.526	10.801	2.562
Forpligtelser i alt	126.267	114.657	124.907	110.495
22 Garanterede ydelser	650.881	658.797	650.881	658.797
23 Bonuspotentiale	117.695	100.454	117.695	100.454
Pensionsmæssige hensættelser i alt	768.576	759.251	768.576	759.251
Minoritetsinteresser	426	407	-	-
Passiver i alt	895.269	874.315	893.483	869.746

Pengestrømsopgørelse

Mio. kr.	Koncern		ATP	
	2017	2016	2017	2016
Pengestrømme fra driftsaktivitet				
Indbetalte bidrag og gebyrer	9.658	9.460	9.658	9.460
Udbetalte pensionsydelse	-16.108	-15.484	-16.108	-15.484
Betalte omkostninger vedrørende pension	-87	-154	-87	-154
Modtagne renteindtægter vedrørende pension	12	13	12	13
Betalte renteudgifter vedrørende pension	-2	-3	-2	-3
Afregnet pensionsafkastskat vedrørende pension	-2	-2	-2	-2
Pengestrømme fra Pension	-6.529	-6.170	-6.529	-6.170
Modtagne renteindtægter m.v. vedr. Investering og Afdækning	20.039	22.898	18.958	21.421
Betalte renteudgifter m.v. vedr. Investering og Afdækning	-3.067	-2.808	-3.015	-2.616
Modtaget afkast fra investeringsejendomme og rådgivningshonorar	2.254	1.758	1.013	1.108
Betalte omkostninger vedrørende Investering	-859	-849	-382	-309
Afregnet pensionsafkastskat vedrørende Investering og Afdækning	-10.538	-991	-10.538	-991
Pengestrømme fra Investering og Afdækning	7.829	20.008	6.036	18.613
Modtagne indtægter vedr. Administration	2.066	1.419	2.081	1.447
Betalte omkostninger vedrørende Administration	-1.939	-1.428	-1.962	-1.452
Pengestrømme fra Administration	127	-9	119	-5
Afregnet selskabsskat	-1	-1	-	-
Pengestrømme fra driftsaktivitet	1.426	13.828	-374	12.438
Pengestrømme fra investeringsaktivitet				
Salg af obligationer	117.590	147.214	94.991	122.044
Udtrækninger af obligationer	38.628	11.981	27.269	11.956
Køb af obligationer	-155.014	-181.294	-134.336	-158.050
Salg af kapitalandele	70.277	34.948	89.434	36.031
Køb af kapitalandele	-101.811	-31.014	-110.108	-32.141
Afledte finansielle instrumenter	11.893	16.313	10.509	16.797
Salg af investeringsejendomme	778	146	8.162	311
Køb af investeringsejendomme	-899	-584	-134	-284
Salg og køb, netto af immaterielle og materielle aktiver samt domicilejendomme	-194	-59	-187	-57
Udlån og tilgodehavender fra kreditinstitutter	-4.564	-24.158	-5.478	-21.564
Pengestrømme fra investeringsaktivitet	-23.316	-26.507	-19.878	-24.957
Pengestrømme fra finansiering				
Lån, kapitalforhøjelse og udbytte fra/til minoritetsaktionær	-57	-86	-	-
Lån fra kreditinstitutter	23.937	13.789	23.984	13.714
Pengestrømme fra finansieringsaktivitet	23.880	13.703	23.984	13.714
Ændring af likvide beholdninger	1.990	1.024	3.732	1.195
Valutakursreguleringer	-296	283	-49	-47
Likvide beholdninger pr. 1. januar	6.798	5.491	3.545	2.397
Likvide beholdninger pr. 31. december	8.492	6.798	7.228	3.545

Pengestrømsopgørelsens tal kan ikke direkte udledes af koncernregnskabs tal.

ATP har ikke decideret finansieringsaktivitet, men anvender repo- og reverseforretninger som et led i likviditetsstyringen. Pengestrømme fra repoforretninger er præsenteret netto i posten 'Lån fra kreditinstitutter', mens pengestrømme fra reverseforretninger er præsenteret netto i posten 'Udlån og tilgodehavender fra kreditinstitutter'. Dagsværdien af repoforretninger udgør 53.775 mio. kr. pr. 31. december 2017 mod 29.801 mio. kr. pr. 31. december 2016, mens dagsværdien af reverseforretninger udgør 62.859 mio. kr. pr. 31. december 2017 mod 56.185 mio. kr. pr. 31. december 2016. Repo- og reverseforretningerne har alle en løbetid på under et år.

Derudover inkluderer pengestrømme fra finansieringsaktivitet et lån fra en minoritetsaktionær, som pr. 31. december 2017 udgjorde 341 mio. kr. mod 331 mio. kr. pr. 31. december 2016. Der er i 2017 afdraget 10 mio. kr. på lånet.

Indholdsfortegnelse noter

Generel regnskabspraksis og væsentlige regnskabsmæssige skøn

75 Note 1: Generel regnskabspraksis

76 Note 2: Væsentlige regnskabsmæssige skøn

77 Note 3: Ny regnskabsregulering

Årets resultat

78 Note 4: Indtægter af investeringsejendomme

79 Note 5: Investeringsafkast fordelt på aktivtyper

81 Note 6: Omkostninger

83 Note 7: Andre indtægter

83 Note 8: Andre omkostninger

83 Note 9: Pensionsafkastskat

84 Note 10: Bidrag

85 Note 11: Udbetalte ydelser

Finansielle aktiver og forpligtelser

85 Note 12: Finansielle aktiver og forpligtelser

88 Note 13: Afledte finansielle instrumenter

89 Note 14: Kapitalandele i tilknyttede virksomheder

92 Note 15: Kapitalandele i associerede virksomheder og joint ventures

96 Note 16: Investeringssejendomme

97 Note 17: Markedsrisici

99 Note 18: Kredit- og modpartsrisici

100 Note 19: Likviditetsrisiko

101 Note 20: Oplysning om dagsværdi

105 Note 21: Oplysning om modregning

Pensionsmæssige hensættelser

106 Note 22: Garanterede ydelser

108 Note 23: Bonuspotentiale

Øvrige noter

111 Note 24: Immaterielle aktiver

113 Note 25: Domicilejendomme

114 Note 26: Operationel leasing

114 Note 27: Eventualforpligtelser og sikkerhedsstillelser

115 Note 28: Transaktioner med nærtstående parter

117 Note 29: Lang- og kortfristede aktiver og forpligtelser

118 Note 30: Femårsoversigt for ATP

119 Note 31: Specifikation af ATP's aktiver og disses afkast

Note 1 Generel regnskabspraksis

Koncernregnskabet og årsrapporten for ATP for 2017 er aflagt i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards (IFRS), som er godkendt af EU. Derudover er årsrapporten aflagt i overensstemmelse med 'Bekendtgørelse om finansielle rapporter for Arbejdsmarkedets Tillægspension'.

Ved udarbejdelse af årsrapporten opstiller ledelsen en række forudsætninger, der påvirker den regnskabsmæssige værdi af aktiver og forpligtelser samt indtægter og omkostninger. I note 2 er oplyst om de regnskabsmæssige skøn og estimater, som anses for væsentlige for udarbejdelsen af årsrapporten. Regnskabspraksis og regnskabsmæssige skøn for specifikke regnskabsposter fremgår af de enkelte noter.

Med undtagelse af implementeringen af nye og ændrede regnskabsstandarder som beskrevet i note 3 er anvendt regnskabspraksis uændret sammenholdt med 2016. Som beskrevet i afsnittet 'Ændret præsentation af udlån og koncerninterne valutaterminsforretninger' er der sket tilpasning af enkelte sammenligningstal.

§ Regnskabspraksis

Væsentlighed i præsentation

Ved udarbejdelsen af årsrapporten foretager ledelsen en vurdering af, hvordan årsrapporten skal præsenteres. I den forbindelse henses der til, at indholdet af årsrapporten er af væsentlig karakter for regnskabslæseren. I præsentationen af Koncernens og ATP's aktiver, passiver, finansielle stilling samt resultat vurderes det, om man med fordel kan aggregere mindre væsentlige beløb. Noterne er udarbejdet med fokus på, at indholdet er relevant, og præsentationen er overskuelig. Vurderingerne foretages altid i forhold til lovgivning, internationale regnskabsstandarder og vejledninger, samt at årsrapporten giver et samlet retvisende billede.

Konsolidering

Koncernregnskabet omfatter årsregnskabet for modervirksomheden ATP og virksomheder, som ATP har bestemmende indflydelse over. ATP har bestemmende indflydelse på en virksomhed, hvis ATP er eksponeret for eller har ret til et variabelt afkast fra sin involvering i virksomheden og har mulighed for at påvirke disse afkast gennem sin råderet over virksomheden.

Koncernregnskabet er udarbejdet på grundlag af regnskab for modervirksomheden og de enkelte dattervirksomheder opgjort efter Koncernens regnskabspraksis. Der er foretaget en sammenlægning af regnskabsposter med ensartet indhold og med efterfølgende eliminering af koncerninterne indtægter og omkostninger, aktiebesiddelser, interne mellemværender og udbytter samt realiserede og urealiserede fortjenester og tab ved transaktioner mellem de konsoliderede virksomheder.

En koncernoversigt fremgår af side 64.

Omregning af fremmed valuta:

Funktionel valuta og præsentationsvaluta

Koncernregnskabet præsenteres i danske kroner (DKK), som er modervirksomhedens funktionelle valuta og præsentationsvaluta. Den funktionelle valuta er den valuta, som benyttes i det primære økonomiske miljø, hvori den enkelte rapporterende virksomhed opererer. For hver af de rapporterende virksomheder i Koncernen fastsættes en funktionel valuta. Alle Koncernens virksomheder har danske kroner som funktionel valuta.

Omregning af transaktioner og beløb

Transaktioner i andre valutaer end den funktionelle valuta er transaktioner i fremmed valuta. Transaktioner i fremmed valuta omregnes til den funktionelle valuta efter transaktionsdagens kurs. Investeringsaktiver, tilgodehavender og gæld i fremmed valuta omregnes til den funktionelle valuta efter balancedagens kurs. Realiserede og urealiserede valutakursavancer og -tab medtages i resultatopgørelsen under 'Kursreguleringer vedrørende Investering' og 'Kursreguleringer vedrørende Afdækning'.

Pengestrømsopgørelse

Koncernens pengestrømsopgørelse viser pengestrømme for året opdelt på drifts-, investerings- og finansieringsaktivitet, årets forskydning i likvide beholdninger samt Koncernens likvide beholdning ved årets begyndelse og slutning.

Pengestrømme fra driftsaktivitet præsenteres direkte og opgøres som indbetalte bidrag med fradrag af udbetalte pensionsydelse. Endvidere medtages modtagne forvaltningsindtægter, indbetalinger vedrørende administration, betalinger til leverandører og medarbejdere samt skatter og afgifter.

Pengestrømme fra investeringsaktivitet omfatter regnskabsårets købs- og salgsbevægelser vedrørende obligationer, kapitalandele, afledte finansielle instrumenter, udlån til kreditinstitutter, investeringsejendomme samt immaterielle anlægsaktiver og driftsmateriel.

Pengestrømme fra finansieringsaktivitet omfatter regnskabsårets brug af repoforretninger og transaktioner med minoritetsinteresser.

Likvide beholdninger omfatter kontanter og indestående på anfordringskonti samt tidsindskud med en oprindelig restløbetid på under tre måneder.

Note 1 Generel regnskabspraksis, fortsat

Bonuspotentiale

ATP og ATP Koncernen har ingen ejere i traditionel forstand som f.eks. et aktieselskab, der har aktionærer. ATP og ATP Koncernen har derfor ikke en egentlig egenkapital, men ikke-fordelt bonuspotentiale har karakter af egenkapital, da posten medregnes i Koncernens kapitalgrundlag.

Årets totalindkomst overføres til ATP's og Koncernens bonuspotentiale. Årets totalindkomst indeholder årets resultat tillagt årets op- eller nedskrivninger på domicilejendomme.

Bonuspotentialet anvendes løbende til at opskrive de fremtidige garanterede ydelser. Årets tilskrivning af bonus præsenteres som en udgift i resultatopgørelsen.

Ændret præsentation af udlån og koncerninterne valutaterminsforretninger

En del af ATP's og Koncernens investeringer i associerede virksomheder og joint ventures indeholder også et låneengagement. Udlånene blev indtil 2017 præsenteret i regnskabsposten 'Udlån'. Fra 2017 har ledelsen valgt at reklassificere udlånene til regnskabsposten 'Kapitalandele i associerede virksomheder og joint ventures', idet udlånene anses som en integreret del af kapitalinvesteringen. Sammenligningstal for 2016 er tilpasset.

ATP foretager valutaafdækning for en del af Koncernens dattervirksomheder. De interne mellemværender fra valutaterminskontrakterne blev indtil 2017 præsenteret i regnskabsposterne 'Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder' og 'Gæld til tilknyttede virksomheder'. Fra 2017 har ledelsen valgt at præsentere værdien af de interne valutaterminskontrakter i regnskabsposten 'Afløede finansielle instrumenter' under henholdsvis aktiver og passiver. Sammenligningstal for 2016 er tilpasset.

Ændringerne har ikke påvirket resultatet, bonuspotentialet og de samlede aktiver for 2017 og 2016.

Regnskabspraksis for noter, hvortil der ikke er knyttet en note

Selskabsskat

Skat af årets resultat, der består af årets aktuelle skat, forskydning i udskudt skat samt eventuelle reguleringer til tidligere år, indregnes i resultatopgørelsen. Betalbar skat og udskudt skat indregnes under gældsforpligtelser, og tilgodehavende skat og udskudte skatteaktiver indregnes under aktiver.

Udskudt skat måles efter den balanceorienterede gælds metode af alle midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssige og skattemæssige værdier af aktiver og forpligtelser.

Skatteværdien af fremførbare skattemæssige underskud indgår i opgørelsen af den udskudte skat, såfremt det er sandsynligt, at underskuddene kan udnyttes. Udskudt skat måles efter gældende skatteregler og med den skattesats, der forventes at være gældende, når de midlertidige forskelle udløses som aktuel skat.

Driftsmidler

Driftsmidler måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til brug. Omkostninger medgået til reparation og vedligeholdelse indregnes direkte i resultatopgørelsen.

Afskrivninger på driftsmidler foretages lineært over den forventede brugstid. Afskrivningsperioderne er fastsat til 2 til 5 år.

Tab eller gevinster i forbindelse med salg eller øvrig afhændelse af et materielt aktiv måles som forskellen mellem afhændelsesprisen og bogført værdi.

Aktivernes restværdi og brugstid vurderes og reguleres om nødvendigt ved hver balancedag. Hvis aktivets restværdi overstiger den bogførte værdi, ophører afskrivning. Ved ændring i afskrivningsperioden eller restværdien indregnes virkningen for afskrivninger fremadrettet som en ændring i regnskabsmæssigt skøn.

Note 2 Væsentlige regnskabsmæssige skøn

! Ved udarbejdelse af årsrapporten i overensstemmelse med almindeligt gældende regnskabsprincipper foretager ledelsen skøn og opstiller forudsætninger, der påvirker de regnskabsmæssige rapporterede forhold. Ledelsen baserer sit skøn på erfaring samt en række andre forudsætninger, som ledelsen vurderer rimelige og relevante under de givne omstændigheder. Ledelsen i ATP Koncernen anser følgende skøn og dertil hørende vurderinger for væsentlige for udarbejdelse af koncernregnskabet:

- Skøn i forbindelse med fastlæggelse af dagsværdien for finansielle instrumenter (note 12)
- Diskonteringsrente og skøn i forbindelse med værdiansættelsen af pensionsmæssige hensættelser (note 22)
- Skøn i forbindelse med værdiansættelse af Koncernens investerings- og domicilejendomme (note 16 og 25).

Note 3 Ny regnskabsregulering

Følgende nye og ændrede standarder, som gælder for regnskabsåret, som begynder 1. januar 2017, er implementeret i koncernregnskabet og regnskabet for ATP.

- Ændringer til IAS 7 omhandlende oplysninger om ændringer i virksomhedens gældsforpligtelser
- Ændringer til IAS 12 omhandlende indregning af udskudte skatteaktiver for urealiserede tab på gældsinstrumenter målt til dagsværdi
- Årlige forbedringer til IFRS 2014-2016: Præciseringer i IFRS 12 at oplysningsforpligtelserne også omfatter virksomheder, der er klassificeret som 'besiddes med henblik på salg'.

Ingen af de ændrede standarder har haft effekt på indregning og måling i koncernregnskabet og regnskabet for ATP for 2017.

Standarder og fortolkningsbidrag, der endnu ikke er trådt i kraft

IFRS 9

IASB har offentliggjort den endelige standard IFRS 9 "Finansielle instrumenter". Standarden omfatter blandt andet nye bestemmelser for "klassifikation og måling af finansielle aktiver", "værdiforringelse af finansielle aktiver" og "regnskabsmæssig sikring". Standarden gælder for regnskabsåret, som begynder 1. januar 2018.

Implementeringen af IFRS 9 forventes ikke at få væsentlig indvirkning på regnskabsaflæggelsen for Koncernen og ATP, idet bestemmelserne om 'værdiforringelse af finansielle aktiver' og 'regnskabsmæssig sikring' ikke er relevante for ATP, og da en analyse af de nye klassifikations- og målingsbestemmelser har konkluderet, at hovedparten af balanceposterne fortsat kan måles til dagsværdi med værdiregulering over resultatopgørelsen. Dette skyldes ATP's forretningsmodel, hvor aktiver og forpligtelser styres og vurderes på grundlag af ændringer i dagsværdien i overensstemmelse med ATP's risikostyringsstrategi.

ATP vil ikke benytte muligheden for at udskyde implementeringen af IFRS 9, indtil IFRS 17 træder i kraft.

IFRS 16

IFRS 16 'Leasing' gælder for regnskabsår, som begynder 1. januar 2019. Implementeringen af standarden forventes ikke at få nogen væsentlig effekt for ATP, idet ATP kun i meget begrænset omfang er leasingtager. Implementeringen af standarden forventes ikke at få nogen effekt på ATP som leasinggiver.

IFRS 17

IFRS 17 'Forsikringskontrakter' gælder for regnskabsår, som begynder 1. januar 2021. Analysen af standardens påvirkning på ATP pågår, hvorfor det endnu ikke er muligt at kvantificere effekten.

Herudover er der udsendt en række nye og ændrede standarder og fortolkningsbidrag, der ikke er obligatoriske for Koncernen og ATP ved udarbejdelsen af årsrapporten for 2017. Ingen af dem forventes at få væsentlig indvirkning på regnskabsaflæggelsen for Koncernen og ATP.

Note 4 Indtægter af investeringsejendomme

Mio. kr.

	Koncern		ATP	
	2017	2016	2017	2016
Lejeindtægter af investeringsejendomme	1.350	1.323	69	572
Indtægter af skovinvesteringsejendomme	53	53	-	-
Omkostninger til ejendomsadministration	-253	-220	-45	-145
Driftomkostninger til skovejendomme	-56	-55	-	-
Vedligeholdelsesomkostninger vedrørende investeringsejendomme	-17	-14	-6	-10
Indtægter fra investeringsejendomme i alt	1.077	1.087	18	417
Driftsomkostninger ekskl. skovinvesteringsejendomme inkl. reparationer og vedligeholdelse vedr.:				
Udlejede arealer	-238	-206	-47	-125
Ikke udlejede arealer	-32	-28	-4	-30
I alt	-270	-234	-51	-155

§ Regnskabspraksis

Indtægter af investeringsejendomme omfatter årets lejeindtægter af investeringsejendomme og salg af træ fra skovejendomme med fradrag af omkostninger til ejendomsadministration og driftsomkostninger til skovejendomme. Dagsværdireguleringer af investeringsejendommene indregnes i regnskabsposten 'Kursreguleringer vedrørende Investering'. Specifikation heraf fremgår af note 5 'Investeringsafkast fordelt på aktivtyper'. Fastlæggelsen af dagsværdien af investeringsejendomme er nærmere beskrevet i note 16 'Investeringssejendomme'.

Note 5 Investeringsafkast fordelt på aktivtyper, Koncern

ATP Koncernens investeringsafkast allokeres til Koncernens tre forretningsområder ud fra følgende principper. Afkastet i afdækningsporteføljen består af renteindtægter og kursreguleringer fra obligationer, renteswaps og repoforretninger. Afkastet på obligationerne og renteswaps efter PAL-skat på 15,3 pct. modsvarer i stor grad ændringerne i de garanterede ydelser som følge af ændring i rente og restløbetid. Afdækning via renteswaps kræver ikke likviditet på samme måde som obligationer og den likviditet, som ikke anvendes, stilles til rådighed til Investering. Investering betaler en rente herfor, og som nedenfor er benævnt 'Udlån fra afdækning'. Investering anvender denne likviditet til at investere i fire risikofaktorer indenfor et fast defineret risikobudget. For beskrivelse af de enkelte risikofaktorer henvises til afsnit vedrørende 'Investering'. En mindre del af Koncernens likvider og tilhørende renteindtægter henføres til Pension.

Mio. kr.	2017			2016		
	Renteindtægter og udbytter m.v.	Renteudgifter	Kursreguleringer	Renteindtægter og udbytter m.v.	Renteudgifter	Kursreguleringer
Investering						
Kapitalandele	2.350	-	7.552	1.947	-	8.347
Obligationer	1.813	-	-496	1.786	-	3.209
Udlån	643	-	-1.063	1.277	-	455
Udlån fra Afdækning	-	-847	-	-	-1.112	-
Øvrige	8	-57	532	24	-195	452
Finansielle aktiver og forpligtelser ført som dagsværdi over resultatopgørelsen (valgt)	4.814	-904	6.525	5.034	-1.307	12.463
Afledte finansielle instrumenter	205	-1.804	16.611	65	-1.192	-3.538
Handelsaktiver i alt	205	-1.804	16.611	65	-1.192	-3.538
Investeringsejendomme	-	-	357	-	-	341
I alt	5.019	-2.708	23.493	5.099	-2.499	9.266
Afdækning						
Obligationer	10.035	-	-14.259	10.773	-	22.274
Udlån til Investering	847	-	-	1.112	-	-
Tilgodehavende og gæld til/fra kreditinstitutter	351	-359	-32	254	-309	29
Øvrige	-	-	4	8	-	-71
Finansielle aktiver og forpligtelser ført som dagsværdi over resultatopgørelsen (valgt)	11.233	-359	-14.287	12.147	-309	22.232
Afledte finansielle instrumenter	5.233	-	-11.909	5.284	-	17.017
Handelsaktiver i alt	5.233	-	-11.909	5.284	-	17.017
I alt	16.466	-359	-26.196	17.431	-309	39.249
Pension						
Øvrige	12	-2		13	-3	
Finansielle aktiver og forpligtelser til amortiseret kostpris	12	-2		13	-3	
I alt	12	-2		13	-3	

Note 5 Investeringsafkast fordelt på aktivtyper, ATP

Mio. kr.	2017			2016		
	Rente- indtægter og udbytter m.v.	Rente- udgifter	Kurs- reguleringer	Rente- indtægter og udbytter m.v.	Rente- udgifter	Kurs- reguleringer
Investering						
Kapitalandele	1.910	-	5.048	1.293	-	4.526
Obligationer	1.110	-	1.230	607	-	1.471
Udlån	532	-	-969	1.285	-	384
Udlån fra Afdækning	-	-847	-	-	-1.112	-
Øvrige	8	-5	-49	24	-3	-38
Finansielle aktiver og forpligtelser ført som dags- værdi over resultatopgørelsen (valgt)	3.560	-852	5.260	3.209	-1.115	6.343
Afledte finansielle instrumenter	617	-1.804	14.048	409	-1.192	-3.172
Handelsaktiver i alt	617	-1.804	14.048	409	-1.192	-3.172
Investeringsejendomme	-	-	-	-	-	306
I alt	4.177	-2.656	19.308	3.618	-2.307	3.477
Afdækning						
Obligationer	10.035	-	-14.259	10.773	-	22.274
Udlån til Investering	847	-	-	1.112	-	-
Tilgodehavende og gæld til/fra kreditinstitutter	351	-359	-32	254	-309	29
Øvrige	-	-	4	8	-	-71
Finansielle aktiver og forpligtelser ført som dags- værdi over resultatopgørelsen (valgt)	11.233	-359	-14.287	12.147	-309	22.232
Afledte finansielle instrumenter	5.233	-	-11.909	5.284	-	17.017
Handelsaktiver i alt	5.233	-	-11.909	5.284	-	17.017
I alt	16.466	-359	-26.196	17.431	-309	39.249
Pension						
Øvrige	12	-2		13	-3	
Finansielle aktiver og forpligtelser til amortiseret kostpris	12	-2		13	-3	
I alt	12	-2		13	-3	

Note 5 Investeringsafkast fordelt på aktivtyper

§ Regnskabspraksis

Investering

Renteindtægter og udbytter mv. indeholder årets renter af værdipapirer og udlån, terminstillæg vedrørende repoforretninger og valutaterminsforretninger, indeksregulering af indeksobligationer, rentebetalinger vedrørende afledte finansielle instrumenter samt udbytte af kapitalandele med fradrag af udenlandske udbytteskatter.

Renteudgifter indeholder årets renteudgift, som Investering betaler Afdækning for den likviditet, der stilles til rådighed, samt for afdækning af ATP's lange forpligtelser over 40 år. Renteudgiften fsva. lån af overskudslikviditet beregnes dagligt på baggrund af en intern pengemarkedsrente, mens betalingen for afdækning af de lange forpligtelser udgør fast 3 pct. pr. år. Modposten indgår under renteindtægter vedrørende Afdækning. Endvidere indgår alle udgifter vedrørende terminstillæg på repoforretninger og valutaterminsforretninger og rentebetalinger på rente- og inflationswaps.

Kursreguleringer omfatter årets værdiregulering af kapitalandele, obligationer, afledte finansielle instrumenter, udlån og investeringsejendomme samt realiserede gevinster og tab ved salg af kapitalandele, obligationer, afledte finansielle instrumenter, udlån og investeringsejendomme. Endvidere indgår valutakursregulering.

Afdækning

Renteindtægter indeholder årets renter af værdipapirer og udlån. Renteindtægten ved udlån er den indtægt, som Afdækning modtager af Investering for den likviditet, der stilles til rådighed for Investering, samt for afdækning af ATP's lange forpligtelser over 40 år. Renteindtægten fsva. udlån af overskudslikviditet beregnes dagligt på baggrund af en intern pengemarkedsrente, mens betalingen for afdækning af de lange forpligtelser udgør fast 3 pct. pr. år. Endvidere indgår renteindtægter fra obligationer og renteswaps og terminstillæg vedrørende repoforretninger.

Renteudgifter indeholder alle udgifter vedrørende terminstillæg på repoforretninger og valutaterminsforretninger.

Kursreguleringer vedrørende afdækning omfatter årets værdiregulering af obligationer og afledte finansielle instrumenter. Endvidere indgår valutakursregulering.

Pension

Renteindtægter og renteudgifter indeholder årets renter, som ikke allokeres til henholdsvis Investering og Afdækning. Renteindtægter vedrører primært morarenter i forbindelse med opkrævning af ATP-bidrag.

Note 6 Omkostninger

Mio. kr.	Koncern		ATP	
	2017	2016	2017	2016
Omkostninger vedrørende Investering	858	823	382	309
Omkostninger vedrørende Pension	191	239	191	239
Omkostninger vedrørende Administration	2.033	1.529	2.052	1.556
Omkostninger i alt	3.082	2.591	2.625	2.104
Revisionshonorar:				
Samlet honorar til revisorer kan specificeres således:				
Lovpligtig revision	3,3	2,8	1,5	1,4
Andre erklæringsopgaver med sikkerhed	0,1	0,1	0,0	0,0
Skatte- og momsmæssig assistance	1,1	1,3	0,2	1,0
Andre ydelser	1,3	1,5	0,3	1,0
Honorar til revision i alt	5,8	5,7	2,0	3,4

Honorarer for ikke-revisionsydelser leveret af Deloitte Statsautoriseret Revisionspartnerselskab til Koncernen udgør 2,5 mio. kr. og vedrører afgivelse af diverse erklæringer og vurderingsberetninger, skatte- og momsrådgivning i forbindelse med investeringsområdet samt anden generel regnskabs- og skatterådgivning.

Note 6 Omkostninger, fortsat

Mio. kr.	Koncern		ATP	
	2017	2016	2017	2016
Af- og nedskrivninger:				
Af- og nedskrivninger på driftsmidler og domicilejendomme	16	13	13	10
Af- og nedskrivninger på immaterielle aktiver	147	117	146	117
Af- og nedskrivninger i alt	163	130	159	127
Personaleomkostninger:				
Løn	1.520	1.234	1.374	1.094
Pensionsbidrag	231	189	216	173
Andre omkostninger til social sikring	29	24	21	17
Personaleomkostninger i alt	1.780	1.447	1.611	1.284
Gennemsnitlig antal fuldtidsbeskæftigede	2.966	2.445	2.701	2.172

	Koncern ¹		Koncern ¹	
	2017	Heraf pensionsbidrag	2016	Heraf pensionsbidrag
Vederlag til koncernledelsen²:				
Direktør:				
Christian Hyldahl, Direktør, tiltrådt 1. januar 2017	6,8	0,9	-	-
Carsten Stendevad, Direktør, fratrådt 31. december 2016	-	-	6,9	1,0
Koncerndirektører:				
Kasper Ahrndt Lorenzen, Chief Investment Officer, tiltrådt 1. juni 2016	4,1	0,5	2,3	0,3
Henrik Gade Jepsen, Chief Investment Officer, fratrådt 31. maj 2016	-	-	3,3	0,4
Bo Foged, Koncernfinansdirektør	4,1	0,5	3,9	0,5
Mads Smith Hansen, Chief Risk Officer, tiltrådt 1. april 2016	2,9	0,4	2,0	0,2
Lilian Mogensen, Koncerndirektør for Administration og IT	3,3	0,4	3,2	0,4
Øvrige direktører:				
Dewi Dylander, Juridisk direktør, tiltrådt 1. marts 2017	1,4	0,2	-	-
Annetette Moesgaard, Kommunikationsdirektør, tiltrådt 1. marts 2017	1,5	0,2	-	-
Bård Grande, HR direktør, tiltrådt 1. november 2017	0,3	0,1	-	-
Koncernledelsen i alt	24,4	3,2	21,6	2,8

¹ Vederlag til koncernledelsen er kun præsenteret for Koncernen. Oplysningerne er identiske for modervirksomheden ATP. Vederlaget er periodiseret for de medlemmer, som er tiltrådt koncernledelsen i løbet af året.

² Medlemmer af koncernledelsen aflønnes med et fast vederlag, pensionsbidrag samt en række arbejdsrelaterede personalegoder, herunder firmabil. Ingen medlemmer af koncernledelsen aflønnes med nogen former for variabel løn eller incitamentsprogrammer.

Vederlag til ATP's bestyrelse og repræsentantskab:

	Koncern		ATP	
	2017	2016	2017	2016
Samlet vederlag til ATP's bestyrelse	2,3	2,2	2,3	2,2
Samlet vederlag til ATP's repræsentantskab	0,2	0,2	0,2	0,2
Samlet vederlag til ATP's revisionsudvalg	0,2	0,2	0,2	0,2
Samlet vederlag til ATP's ORSA-udvalg	0,2	0,2	0,2	0,2
De årlige honorarer udgør i t.kr. for:				
Bestyrelsesformand (samlet vederlag)	715	715	715	715
Medlem af Forretningsudvalget	80	80	80	80
Medlem af Bestyrelsen (inklusive honorar for repræsentantskab)	120	120	120	120
Medlem af Repræsentantskabet	13	13	13	13
Medlem af Revisionsudvalget (eksklusive bestyrelsesformand)	60	60	60	60
Medlem af ORSA-udvalget (eksklusive bestyrelsesformand)	60	60	60	60

Oplysninger om lønpolitik og -praksis for repræsentantskabet, bestyrelsen, direktionen og andre væsentlige risikotagere som krævet i henhold til bekendtgørelse om lønpolitik samt oplysningsforpligtelser om aflønning i Arbejdsmarkedets Tillægspension og Lønmodtagernes Dyrtidsfond kan findes på www.atp.dk/resultater-rapporter/aaers-og-kvartalsrapporter/atp-koncernen.

Note 6 Omkostninger, fortsat

§ Regnskabspraksis

Omkostninger allokeres til de enkelte forretningsområder enten som direkte omkostninger eller som en omkostningsfordeling baseret på ATP's interne model for allokering af øvrige omkostninger.

Omkostninger vedrørende Investering omfatter omkostninger, der afholdes for at opnå årets investeringsafkast. Heri indgår direkte og indirekte omkostninger til bl.a. løn og gager, depotomkostninger og transaktionsomkostninger i forbindelse med køb og salg af investeringsaktiver. Afholdte omkostninger i investeringsdattervirksomheder indgår også heri for Koncernen.

Omkostninger vedrørende Pension omfatter omkostninger, der afholdes i forbindelse med administrationen af pensionsordningen ATP, herunder SUPP. Heri indgår direkte og indirekte omkostninger til bl.a. løn og gager, it-drift og afskrivninger på interne udviklingsprojekter og materielle anlægsaktiver.

Omkostninger vedrørende Administration omfatter omkostninger, der afholdes i forbindelse med administrationen af en række større ordninger. Heri indgår direkte og indirekte omkostninger til bl.a. løn og gager, it-drift og afskrivninger på interne udviklingsprojekter. Herudover indgår også omkostninger fra dattervirksomheden PensionService A/S, som sælger administrative ydelser på markedsvilkår.

Note 7 Andre indtægter

Mio. kr.	Koncern		ATP	
	2017	2016	2017	2016
Tilknyttede virksomheders salg af administrative ydelser	13	12	-	-
ATP's salg af administrative ydelser	2.029	1.533	2.059	1.568
Andre indtægter i alt	2.042	1.545	2.059	1.568

§ Regnskabspraksis

Andre indtægter omfatter årets salg af administrative ydelser til såvel eksterne kunder som andre nærtstående parter. Herudover indregnes årets øvrige sædvanligt forekommende indtægter, der ikke kan henføres til Pensions- og Investeringsforretningen.

Note 8 Andre omkostninger

Mio. kr.	Koncern		ATP	
	2017	2016	2017	2016
Omkostninger i forbindelse med tilknyttede virksomheders salg af administrative ydelser	-10	-8	-	-
ATP's omkostninger i forbindelse med salg af administrative ydelser	-2.023	-1.521	-2.052	-1.556
Andre omkostninger i alt	-2.033	-1.529	-2.052	-1.556

§ Regnskabspraksis

Andre omkostninger omfatter omkostninger medgået til salg af administrative ydelser. Herudover indregnes årets øvrige sædvanligt forekommende omkostninger, der ikke kan henføres til Pensions- og Investeringsforretningen under posten "Andre omkostninger".

Note 9 Pensionsafkastskat

🔍 Beskatning af ATP og dattervirksomheder

ATP beskattes i Danmark efter reglerne i pensionsafkastbeskatningsloven, men er i udlandet undergivet beskatning efter lokale regelsæt. ATP aflægger selvangivelse i Danmark, Storbritannien, Tyskland og USA. Desuden betales lokale kildeskat i en række andre jurisdiktioner. ATP's danske datterselskaber, der er selvstændigt skattepligtige, beskattes efter selskabsskatteloven. Afkast hidrørende fra datterselskaber, som er skattefritagne, eller som ikke er selvstændigt skattepligtige, medregnes i ATP's pensionsafkast og beskattes efter reglerne i pensionsafkastbeskatningsloven.

Opgørelsesmetoden for afkast ved beregningen af ATP's pensionsafkastskat sker efter lagerprincippet. Systematikken er, at beskatningsgrundlaget udgøres af det samlede formueafkast (dansk og udenlandsk samt afkast fra allerede selskabsbeskattede datterselskaber) fratrukket fradragsberettigede renter og formueforvaltningsomkostninger. I den betalbare skat har ATP ret til lempelse for betalte skatter i udlandet. Lempelsen kan dog maksimalt udgøre et beløb, der ikke overstiger den danske pensionsafkastskat af den udenlandske indkomst (opgjort efter danske regler).

De udenlandske skatter består typisk af kildeskat på udbytte, renter og amerikansk erhvervs-mæssig indkomst. Skatterne hidrører primært fra ATP's investeringer i udenlandske noterede og noterede aktier, udenlandske ejendomsinvesteringer samt investeringer i skov og infrastruktur.

ATP's skattepolitik for noterede investeringer kan findes på www.atp.dk/samfundsansvar/ansvarlige-investeringer/skat-i-atp.

Note 9 Pensionsafkastskat, fortsat

Mio. kr.	Koncern		ATP	
	2017	2016	2017	2016
Investering:				
Pensionsafkastskat	-2.862	-10.712	-2.862	-10.712
Reguleringer vedrørende tidligere år	60	141	60	141
Pensionsafkastskat overført til Afdækning	-1.544	8.625	-1.544	8.625
Pensionsafkastskat overført til Pension	2	2	2	2
Pensionsafkastskat Investering i alt	-4.344	-1.944	-4.344	-1.944
Afdækning:				
Pensionsafkastskat overført fra Investering	1.544	-8.625	1.544	-8.625
Pensionsafkastskat Afdækning i alt	1.544	-8.625	1.544	-8.625
Pension:				
Pensionsafkastskat overført fra Investering	-2	-2	-2	-2
Pensionsafkastskat Pension i alt	-2	-2	-2	-2
Pensionsafkastskat i alt	-2.802	-10.571	-2.802	-10.571
Resultat af Investering før pensionsafkastskat	28.824	14.472	28.760	14.339
Resultat af Afdækning før pensionsafkastskat og ændring i garanterede ydelser	-10.089	56.371	-10.089	56.371
Renteindtægter og renteudgifter Pension	10	10	10	10
	18.745	70.853	18.681	70.720
Beregnet 15,3% heraf	-2.868	-10.841	-2.858	-10.820
Skatteeffekt af forskelligartet opgørelse af regnskabs- og skattemæssigt afkast på transparente enheder mv.	-24	8	-34	-13
Skatteeffekt af nedsættelse efter PAL§10 (nedsættelse vedr. livs- og pensionsforsikringer ult. 1982)	30	121	30	121
Årets pensionsafkastskat	-2.862	-10.712	-2.862	-10.712
Regulering vedrørende tidligere år	60	141	60	141
Pensionsafkastskat i alt	-2.802	-10.571	-2.802	-10.571
Andel af pensionsafkastskat, der er forfalden efter mere end et år	-	-	-	-

§ Regnskabspraksis

Pensionsafkastskat består af årets aktuelle pensionsafkastskat, forskydning i udskudt pensionsafkastskat samt eventuelle reguleringer vedrørende tidligere år. Pensionsafkastskatten fordeles mellem Investering, Afdækning og Pension på baggrund af det afkast, der allokeres til henholdsvis Investering, Afdækning og Pension.

Aktuelle pensionsafkastskatteforpligtelser og tilgodehavende aktuel pensionsafkastskat indregnes i balancen som beregnet pensionsafkastskat reguleret for foreløbig betalt pensionsafkastskat.

Udskudte pensionsafkastskatteaktiver, herunder skatteværdien af fremførselsberettigede skattemæssige underskud, indregnes med den værdi, hvortil aktivet forventes at kunne realiseres, enten ved udligning i pensionsafkastskat af fremtidig indtjening eller ved modregning i udskudte skatteforpligtelser.

Udskudt pensionsafkastskat måles efter de gældende skatteregler og med de skattesatser, der forventes at være gældende, når den udskudte pensionsafkastskat forventes udløst som aktuel pensionsafkastskat.

Note 10 Bidrag

Mio. kr.	Koncern		ATP	
	2017	2016	2017	2016
ATP-bidrag	10.546	10.402	10.546	10.402
Arbejdsmarkedsbidrag	-843	-830	-843	-830
Bidrag i alt	9.703	9.572	9.703	9.572

§ Regnskabspraksis

Bidragindsatægter indregnes i takt med, at indberetninger modtages.

Bidrag omfatter årets indberettede og opkrævede ATP-bidrag med fradrag af arbejdsmarkedsbidrag. Endvidere er indeholdt årets regulering af nedskrivninger på tilgodehavende bidrag.

Note 11 Udbetalte ydelser

Mio. kr.	Koncern		ATP	
	2017	2016	2017	2016
Egenpension (løbende)	-15.031	-14.429	-15.031	-14.429
Ægtefællepension (løbende)	-14	-17	-14	-17
Egenpension (kapitaliseret)	-118	-103	-118	-103
Ægtefællepension (kapitaliseret)	-759	-745	-759	-745
Børneydelser (kapitaliseret)	-128	-134	-128	-134
SUPP-bosum (kapitaliseret)	-25	-26	-25	-26
Udbetalte ydelser i alt	-16.075	-15.454	-16.075	-15.454

§ Regnskabspraksis

Udbetalte ydelser omfatter årets udbetalte egenpensioner, ægtefællepensioner samt kapitaliserede ydelser. Forudbetalte ydelser periodiseres på balancen og præsenteres under regnskabsposten 'Andre periodeafgrænsningsposter'.

Note 12 Finansielle aktiver og forpligtelser

I nedenstående tabel er Koncernens og ATP's finansielle aktiver og forpligtelser opdelt i forhold til den kategori, som de indregnes i ved første indregning.

Mio. kr.	Koncern		ATP	
	2017	2016	2017	2016
Finansielle aktiver:				
Afledte finansielle instrumenter	71.412	88.549	71.435	89.611
Finansielle aktiver målt til dagsværdi via resultatopgørelsen (handelsaktiver)	71.412	88.549	71.435	89.611
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	-	-	69.958	85.957
Kapitalandele i associerede virksomheder og joint ventures	38.413	17.084	30.663	11.487
Kapitalandele	111.814	93.066	80.860	51.101
Obligationer	552.927	567.999	542.906	542.835
Udlån	8.662	11.879	7.003	9.985
Udlån til tilknyttede virksomheder	-	-	2.920	2.821
Tilgodehavender hos kreditinstitutter	62.859	56.185	62.342	54.762
Finansielle aktiver målt til dagsværdi over resultatopgørelsen (valgt)	774.675	746.213	796.652	758.948
Finansielle aktiver målt til dagsværdi i alt	846.087	834.762	868.087	848.559
Tilgodehavende bidrag	2.594	2.566	2.594	2.566
Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder	-	-	7	11
Tilgodehavende renter	3.156	3.849	3.006	3.519
Andre tilgodehavender	10.606	2.739	9.954	1.168
Finansielle aktiver målt til amortiseret kostpris	16.356	9.154	15.561	7.264

Note 12 Finansielle aktiver og forpligtelser, fortsat

Mio. kr.	Koncern		ATP	
	2017	2016	2017	2016
Finansielle forpligtelser:				
Afledte finansielle instrumenter	57.206	67.621	57.543	67.484
Finansielle forpligtelser målt til dagsværdi via resultatopgørelsen (handelsforpligtelser)	57.206	67.621	57.543	67.484
Gæld til kreditinstitutter	53.775	29.801	53.747	29.726
Finansielle forpligtelser målt til dagsværdi over resultatopgørelsen (valgt)	53.775	29.801	53.747	29.726
Finansielle forpligtelser målt til dagsværdi i alt	110.981	97.422	111.290	97.210
Gæld til tilknyttede virksomheder	-	-	-	169
Anden gæld	12.263	6.526	10.801	2.562
Finansielle forpligtelser målt til amortiseret kostpris:	12.263	6.526	10.801	2.731

For finansielle aktiver og forpligtelser indregnet til amortiseret kostpris skønnes den bogførte værdi at svare til dagsværdien.

§ Regnskabspraksis

Finansielle aktiver og forpligtelser indregnes til dagsværdi på handelsdagen og måles efterfølgende til enten dagsværdi eller amortiseret kostpris.

Finansielle aktiver og forpligtelser til dagsværdi

I overensstemmelse med dagsværdioptionen (valgt) i IAS 39 indregnes følgende aktiver og forpligtelser til dagsværdi over resultatopgørelsen:

1. Obligationer
2. Kapitalandele, herunder investeringer i tilknyttede og associerede virksomheder samt joint ventures
3. Udlån inkl. udlån til tilknyttede virksomheder
4. Tilgodehavender og gæld hos kreditinstitutter

Ovennævnte aktiver og forpligtelser styres og vurderes på grundlag af ændringer i dagsværdien i overensstemmelse med Koncernens risikostyringsstrategi, jf. afsnittet 'Risici og risikostyring'.

Herudover indregnes afledte finansielle instrumenter (handelsaktiver- og forpligtelser) ligeledes til dagsværdi på handelsdagen og måles efterfølgende ligeledes til dagsværdi. Regnskabspraksis for afledte finansielle instrumenter præsenteres i note 13.

Regulering af finansielle aktiver og forpligtelsers dagsværdi indregnes løbende i resultatopgørelsen under 'Kursreguleringer vedrørende Investering' og 'Kursreguleringer vedrørende Afdækning'.

Fastsættelse af dagsværdi

For finansielle aktiver og forpligtelser, der handles på en markedsplads, anvendes den offentligt tilgængelige markedskurs. Ved måling af finansielle aktiver anvendes købskurser (bid prices), og for finansielle forpligtelser anvendes salgskurser (ask prices). For øvrige finansielle aktiver og forpligtelser er dagsværdiansættelserne ATP's mest objektive skøn over de finansielle aktiver og forpligtelsers aktuelle dagsværdi, baseret på så entydige og ensartede retningslinjer som muligt og i en vis udstrækning støttet af ledelsesmæssige skøn. Ved fastlæggelsen af disse skøn anvendes der følgende metoder:

1. Obligationer, rentebaserede investeringsaktiver og forpligtelser

For investeringer i obligationer, hvor der ikke er et aktivt marked, anvendes rentekurver tillagt et rentespænd og investerings-specifikke tillæg.

2. Kapitalandele, herunder investeringer i tilknyttede og associerede virksomheder samt joint ventures

Unoterede aktieinvesteringer består af investeringer i porteføljefonde, direkte aktieinvesteringer, direkte aktieinvesteringer i porteføljeselskaber og ejendomsfonde.

Porteføljefonde

For en væsentlig del af investeringerne i porteføljefonde er værdiansættelsen baseret på rapporter, som modtages fra porteføljefonden. Kapitalandelene i porteføljefondene værdiansættes som udgangspunkt efter IPEV Valuation Guidelines, hvorefter kapitalandelene måles til dagsværdi på balance-dagen. Børsnoterede kapitalandele i fondene måles til lukkekurs fra relevant fondsbørs. For unoterede kapitalandele, hvor der ikke findes en noteret pris, værdiansættes kapitalandelene på baggrund af seneste handelspris enten i form af en kapitaludvidelsesrunde, hvor der sker en forskydning i ejerkredsen, eller et delvist salg på baggrund af værdien af sammenlignelige selskaber.

Note 12 Finansielle aktiver og forpligtelser, fortsat

§ Regnskabspraxis fortsat

Direkte aktieinvesteringer

Unoterede direkte aktieinvesteringer værdiansættes på baggrund af en af de følgende metoder a) multipel analyse, hvor forholdet mellem værdien af sammenlignelige noterede selskaber og relevante regnskabsnøgletal for disse anvendes i værdiansættelsen af det pågældende selskab, b) i fravær af tilstrækkelige sammenlignelige selskaber foretages en "Sum-of-the-parts"-værdiansættelse, hvor hvert forretningsområde i det pågældende selskab værdiansættes særskilt, c) for nyere investeringer anvendes anskaffelsessummen.

Direkte aktieinvesteringer i porteføljeselskaber

Direkte aktieinvesteringer i porteføljeselskaber består af co-investeringer sammen med porteføljefonde og værdiansættes ved anvendelse af traditionelle værdiansættelsesmetoder som beskrevet på forrige side for porteføljefonde. Følgende faktorer indgår bl.a. ved opgørelse af dagsværdien:

- 1) Værdiansættelse og andre væsentlige forhold ved seneste gennemførte finansieringsrunde
- 2) Væsentlige begivenheder omkring virksomhedens forretning, produktlanceringer, nye kunder, ændringer i management team
- 3) Opfyldelse eller manglende opfyldelse af væsentlige forud fastsatte milestones og andre forhold, som vurderes at kunne øve indflydelse på dagsværdien, herunder generelle ændringer i markeds- og konkurrencevilkår samt ny teknologi.

Ejendomsfonde

Unoterede aktieinvesteringer i ejendomsfonde værdiansættes primært på basis af ejendomsfondenes egne værdiansættelser. Målingen sker gennem anvendelse af en værdiansættelsesmodel, der opgør dagsværdien af egenkapitalen, hvor dagsværdien af de underliggende ejendomme løbende afspejles. Dagsværdien af ejendommene fastsættes oftest på basis af vurderinger fra eksterne mæglere og valuarer. Herudover foretager fondenes managers løbende en intern værdiansættelse baseret på ændringer i markedsforholdene, hvilket typisk udtrykkes i justering af afkastkravet. Andre faktorer såsom stabiliteten af ejendommenes cash flow, markedslejeniveau, beliggenhed og lejernes bonitet indgår i værdiansættelsen.

3. Udlån Værdiansættelsen af udlån baseres på tilbagediskontering af forventede fremtidige cash-flows ved anvendelse af relevante rentekurver og investeringsspecifikke kreditspændstillæg.

4. Tilgodehavende og gæld hos kreditinstitutter omfatter repo- og reverseforretninger, hvilket vil sige køb/salg af værdipapirer, hvor der samtidig træffes aftale om tilbagesalg/tilbagekøb på et senere tidspunkt. I reverseforretninger indregnes de købte værdipapirer ikke i balancen, og det betalte beløb indregnes som et tilgodehavende. I repoforretninger indregnes de solgte værdipapirer fortsat i balancen, og det modtagne beløb indregnes som en forpligtelse. Tilgodehavender og gæld hos kreditinstitutter indregnes første gang til dagsværdi og måles efterfølgende til dagsværdi. Modtagne og betalte renter indregnes hen over kontraktens løbetid. Værdiansættelsen af repo- og reverseforretninger baseres på tilbagediskontering af forventede fremtidige cash-flows ved anvendelse af relevante rentekurver.

Finansielle aktiver og forpligtelser til amortiseret kostpris

Lån og tilgodehavender, bortset fra "Udlån" og "Tilgodehavender hos kreditinstitutter", måles til amortiseret kostpris. Amortiseret kostpris svarer sædvanligvis til nominel værdi.

Der foretages nedskrivning til imødegåelse af tab på øvrige lån og tilgodehavender, hvor der vurderes at være indtruffet en objektiv indikation på, at et lån eller tilgodehavende er værdiforringet. Der foreligger f.eks. objektiv indikation på værdiforringelse af et udlån eller tilgodehavende, når debitor er i betydelige økonomiske vanskeligheder, når debitor ikke overholder sin betalingspligt i henhold til kontrakt og aftale, og når det er sandsynligt, at debitor vil gå konkurs eller blive omfattet af anden økonomisk rekonstruktion. Nedskrivning foretages på individuelt niveau. Nedskrivninger fratrækkes direkte i de aktivposter nedskrivningerne vedrører, mens periodens forskydninger i nedskrivninger indregnes i resultatopgørelsen.

Øvrige forpligtelser, som omfatter "Gæld til tilknyttede virksomheder" og "Anden gæld", måles til amortiseret kostpris, der i al væsentlighed svarer til nominel værdi.

! Væsentlige regnskabsmæssige skøn og estimater

Væsentlige regnskabsmæssige skøn og estimater knytter sig primært til målingen af finansielle aktiver og forpligtelser til dagsværdi, hvor værdiansættelsen er baseret på ikke observerbare input. Opgørelsesmetoderne til dette omfatter tilbagediskontering af fremtidige pengestrømme og vurdering af de underliggende markedsmæssige forhold. Ved brug af disse metoder indgår der forudsætninger om rente, risikotillæg, volatilitet, misligholdelse, forudbetalinger og andre informationer. Dagsværdien for finansielle aktiver og forpligtelser, herunder afledte finansielle instrumenter, for hvilke noterede markedspriser ikke eksisterer, er baseret på de efter omstændighederne bedste informationer, der er tilgængelige.

Finansielle aktiver, hvor værdiansættelsen er baseret på ikke observerbare input, omfatter dele af Koncernens obligationer, kapitalandele herunder kapitalandele i associerede virksomheder og joint ventures, investeringsejendomme og udlån, jf. niveau 3-aktiver i note 20 "Oplysning om dagsværdi".

Fordeling af Koncernens finansielle aktiver som værdiansættes efter niveau 3 i dagsværdihierarkiet, jf. note 20.

	2017		2016	
	Mio. kr.	Pct.	Mio. kr.	Pct.
Obligationer	8.687	8%	5.933	5%
Kapitalandele	46.834	44%	58.585	52%
Udlån	8.662	8%	11.879	10%
Kapitalandele i associerede virksomheder og joint ventures	21.713	20%	17.084	15%
Investeringsejendomme	21.617	20%	21.139	18%
	107.513	100%	114.620	100%

Storstedelen af Koncernens kapitalandele og kapitalandele i associerede virksomheder og joint ventures i niveau 3 værdiansættes på baggrund af rapporteret dagsværdi. I den rapporterede dagsværdi er der indeholdt en vis grad af skøn i forbindelse med fastlæggelse af dagsværdien af de underliggende balancer i selskaberne.

Udlån værdiansættes ved tilbagediskontering af de fremtidige betalingsstrømme fra udlånene. I de fremtidige betalingsstrømme korrigeres der for ændringer i kreditrisiko. Fastlæggelse af diskonteringsrente og kreditrisiko indeholder en vis grad af skøn, som påvirker fastlæggelsen af dagsværdien.

Investeringsejendomme værdiansættes ved hjælp af en afkastbaseret model, hvor fastlæggelse af fremtidige driftsafkast og afkastkrav er forbundet med en vis grad af skøn, jf. note 16.

Note 13 Afledte finansielle instrumenter

ATP Koncernen anvender forskellige afledte finansielle instrumenter f.eks. renteswaps, aktiefutures, inflationsswaps og valutaterminskontrakter som en del af Koncernens risikostyring. Afledte finansielle instrumenter er kendetegnet ved, at værdien afhænger af udviklingen i værdien af et underliggende instrument, indeks eller lignende. Afledte finansielle instrumenter gør det muligt at øge eller mindske eksponeringen over for bl.a. markedsrisici.

Mio. kr.

	Koncern				ATP			
	2017		2016		2017		2016	
	Positiv	Negativ	Positiv	Negativ	Positiv	Negativ	Positiv	Negativ
Rentekontrakter								
	Dagsværdi		Dagsværdi		Dagsværdi		Dagsværdi	
Renteswaps	59.993	-47.907	84.281	-56.165	59.993	-47.905	84.281	-56.165
Renteswaptioner	3.897	-7.571	2.386	-5.685	3.897	-7.571	2.386	-5.685
Rentefutures	204	-484	48	-616	204	-484	48	-616
Cross currency swaps	41	-	-	-	41	-	-	-
Rentekontrakter i alt	64.135	-55.962	86.715	-62.466	64.135	-55.960	86.715	-62.466
Aktiekontrakter								
	2017		2016		2017		2016	
	Dagsværdi		Dagsværdi		Dagsværdi		Dagsværdi	
Aktiefutures	192	-69	315	-95	192	-69	315	-95
Aktieindeksoptioner	159	-111	24	-93	159	-111	24	-93
Contracts for difference	-	-	34	-	-	-	-	-
Aktiekontrakter i alt	351	-180	373	-188	351	-180	339	-188
Inflationskontrakter								
	2017		2016		2017		2016	
	Dagsværdi		Dagsværdi		Dagsværdi		Dagsværdi	
Inflationsswaps	837	-43	1	-60	837	-43	1	-60
Inflationskontrakter i alt	837	-43	1	-60	837	-43	1	-60
Råvarekontrakter								
	2017		2016		2017		2016	
	Dagsværdi		Dagsværdi		Dagsværdi		Dagsværdi	
Råvarefutures	974	-61	-	-190	974	-61	-	-
Råvarekontrakter i alt	974	-61	-	-190	974	-61	-	-
Kreditkontrakter								
	2017		2016		2017		2016	
	Dagsværdi		Dagsværdi		Dagsværdi		Dagsværdi	
Credit default swaps	1.822	-45	1.070	-22	1.817	-43	1.065	-
Kreditkontrakter i alt	1.822	-45	1.070	-22	1.817	-43	1.065	-
Valutakontrakter								
	2017		2016		2017		2016	
	Dagsværdi		Dagsværdi		Dagsværdi		Dagsværdi	
Non-deliverable forward	94	-46	-	-	94	-46	-	-
Valutaterminskontrakter	3.199	-869	390	-4.695	3.198	-857	378	-4.685
Valutaterminskontrakter, koncerninterne	-	-	-	-	29	-353	1.113	-85
Valutakontrakter i alt	3.293	-915	390	-4.695	3.321	-1.256	1.491	-4.770
Afledte finansielle instrumenter i alt	71.412	-57.206	88.549	-67.621	71.435	-57.543	89.611	-67.484

Note 13 Afledte finansielle instrumenter, fortsat

§ Regnskabspraksis

Afledte finansielle instrumenter indregnes første gang på handelsdagen til dagsværdi og måles efterfølgende ligeledes til dagsværdi. For afledte finansielle instrumenter, der handles på en markedsplads, anvendes den offentligt tilgængelige markedskurs. For afledte finansielle instrumenter, der ikke handles på en markedsplads, anvendes forskellige anerkendte værdiansættelsesmetoder afhængig af instrumenttype. For renteinstrumenter baseres værdiansættelsen på markedsrenten udtrykt som nul kuponrentestrukturen på statustidspunktet. Ved måling af finansielle aktiver anvendes købskurser (bid prices) og for finansielle forpligtelser anvendes salgskurser (ask prices).

Ændringer i dagsværdien af afledte finansielle instrumenter indregnes løbende i resultatopgørelsen. Afledte finansielle instrumenter med positiv dagsværdi indregnes i balancen som et aktiv, og afledte finansielle instrumenter med negativ dagsværdi indregnes i balancen som en forpligtelse. Likvider modtaget som led i marginafregning indregnes i balancen, idet ATP har råderet over indeståender på marginkonti. Værdipapirer, der som led i sikkerhedsstillelse og kun formelt er overdraget til ATP's eje, indregnes ikke i balancen, idet ATP ikke bærer risiko og afkast på disse. Tilsvarende indregnes værdipapirer, som ATP kun formelt har overdraget til modparter som led i sikkerhedsstillelse, fortsat i balancen. ATP indgår valutakontrakter med eksterne modparter på vegne af flere af Koncernens dattervirksomheder.

Note 14 Kapitalandele i tilknyttede virksomheder

Mio. kr.	Koncern		ATP	
	2017	2016	2017	2016
Dagsværdi pr. 01.01	-	-	85.957	85.460
Årets tilgang	-	-	15.378	7.731
Årets afgang	-	-	-37.449	-15.104
Årets dagsværdiregulering	-	-	6.072	7.870
Dagsværdi pr. 31.12	-	-	69.958	85.957

§ Regnskabspraksis

Tilknyttede virksomheder omfatter virksomheder, hvor ATP har bestemmende indflydelse. ATP har bestemmende indflydelse på en virksomhed, hvis ATP er eksponeret for eller har ret til et variabelt afkast fra sin involvering i virksomheden og har mulighed for at påvirke disse afkast gennem sin råderet over virksomheden.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder måles til dagsværdi i ATP's regnskab i overensstemmelse med dagsværdioptionen i IAS 39, jf. note 12, idet indtjeningen fra kapitalandelene vurderes på grundlag af dagsværdien i overensstemmelse med ATP's risikostyrings- og investeringstrategi. Rapporteringen til ATP's ledelse baseres ligeledes på dette grundlag.

Minoritetsinteressers andel af egenkapitalen i tilknyttede selskaber udgør samlet 426 mio. kr. (2016: 407 mio. kr.), og andelen af årets resultat udgør 66 mio. kr. (2016: 140 mio. kr.). Det vurderes ikke, at der er minoritetsinteresser, der ejer en væsentlig andel af de tilknyttede virksomheder.

For en oversigt over ATP's tilknyttede virksomheder, inkl. typer af investeringer, henvises til "Oversigt over ATP Koncernen" på side 64, samt regnskabsinformationerne anført nedenfor, som er i henhold til seneste offentliggjorte årsrapport.

Note 14 Kapitalandele i tilknyttede virksomheder, fortsat

2017	Hjemsted	Ejerandel i pct.	Egenkapital i mio. kr.	Nettoresultat i mio. kr.
ATP Ejendomme A/S	Danmark	100,0	14.538	947
Strandgade 7 A/S	Danmark	100,0	248	-67
Galaxy Properties S.A. ²	Belgien	90,0	687	78
ATP European Core Shopping Centre SCSp ²	Luxembourg	100,0	1.686	108
Waterfront Bremen G.m.b.H. & Co. KG ²	Tyskland	94,9	1.589	27
ATP Ejendomme GP I ApS	Danmark	100,0	-	-
Seniorbolig Danmark K/S	Danmark	100,0	49	3
Seniorbolig Komplementar ApS	Danmark	100,0	-	-
SBDK Projekter I P/S	Danmark	100,0	45	5
Komplementarselskabet SBDK Projekter I ApS	Danmark	100,0	-	-
Ejendomsselskabet Hannemanns Allé 30 P/S	Danmark	100,0	15	59
ATP Fondsmæglerselskab A/S - under solvent likvidation	Danmark	100,0	59	3
NOW: Pensions Investment A/S Fondsmæglerselskab	Danmark	100,0	30	3
NOW: Pensions Ltd. ³	England	100,0	127	-139
Kapitalforeningen ATP Invest	Danmark	100,0	19.169	2.951
ATP PensionService A/S	Danmark	100,0	13	2
Private Equity Advisors ApS	Danmark	100,0	14	1
ATP PE GP ApS	Danmark	100,0	1	-
ATP Private Equity K/S	Danmark	99,9	1.992	142
ATP Private Equity Partners I K/S	Danmark	99,9	629	33
ATP Private Equity Partners II K/S	Danmark	99,9	3.401	669
ATP Private Equity Partners III K/S	Danmark	99,9	5.188	581
ATP Private Equity Partners IV K/S	Danmark	99,9	8.982	2.145
ATP Private Equity Partners V K/S	Danmark	99,9	3.635	232
ATP Real Estate Partners I K/S	Danmark	100,0	2.759	131
ATP Real Estate Partners II K/S	Danmark	99,9	466	7
ATP Real Estate GP ApS	Danmark	100,0	1	-
ATP TIM GP ApS	Danmark	100,0	-	-
ATP Timberland Invest K/S	Danmark	100,0	2.450	164
ATP Woodlands GP, LLC ¹	USA	100,0	1.003	-139
Northwoods ATP LP ¹	USA	100,0	-	-
Upper Hudson Woodlands ATP LP ¹	USA	100,0	-	-
Wolf River ATP LP ¹	USA	100,0	-	-
Quachita ATP LP ¹	USA	100,0	-	-
VIA Equity Fond I K/S	Danmark	99,8	215	108
VIA Equity Fond II K/S	Danmark	99,8	301	46
ATP Alternative Investment Trust	Australien	100,0	2.085	387
ATP Alternatives (Aust) PTY Ltd.	Australien	100,0	-	-
AlphaOne SICAV-FIS - under solvent likvidation	Luxembourg	100,0	-	1.089
AQR Offshore Multistrategy Fund XII, L.P.	Cayman Islands	100,0	3.138	150
NB Public Equity K/S	Danmark	99,5	757	81
Apollo Kings Alley Credit Fund, L.P. ²	USA	97,5	392	23
ATP Infrastructure Spain ApS	Danmark	100,0	892	99
ATP Infrastructure II ApS	Danmark	100,0	2.687	3
Broad Street Danish Credit Partners, L.P. ²	Skotland	100,0	1.154	103
ACM Strategic Investment Partners IV, LP ²	Cayman Islands	96,6	320	-7

¹ Indgår i koncernregnskabet på baggrund af seneste rapportering pr. 30/11 2017

² Indgår i koncernregnskabet på baggrund af seneste rapportering pr. 30/9 2017

³ NOW Pensions Ltd. har 5 datterselskaber, hvor der ikke er nogen aktivitet

Note 14 Kapitalandele i tilknyttede virksomheder, fortsat

2016	Hjemsted	Ejerandel i pct.	Egenkapital i mio. kr.	Nettoresultat i mio. kr.
ATP Ejendomme A/S	Danmark	100,0	3.533	250
Strandgade 7 A/S	Danmark	100,0	352	7
Ejendomsselskabet Vangede A/S	Danmark	100,0	2.118	150
Galaxy Properties S.A. ²	Belgien	90,0	608	-5
ATP European Core Shopping Centre SCSp ²	Luxembourg	100,0	1.647	73
Waterfront Bremen G.m.b.H. & Co. KG ²	Tyskland	94,9	1.695	-3
Ejendomsselskabet Borups Alle A/S	Danmark	100,0	515	55
ATP Ejendomme GP I ApS	Danmark	100,0	-	-
Seniorbolig Danmark K/S	Danmark	100,0	43	-3
Seniorbolig Komplementar ApS	Danmark	100,0	-	-
SBDK Projekter I P/S	Danmark	100,0	43	1
Komplementarselskabet SBDK Projekter I ApS	Danmark	100,0	-	-
ATP Fondsmæglerselskab A/S	Danmark	100,0	59	3
NOW: Pensions Investment A/S Fondsmæglerselskab	Danmark	100,0	29	2
NOW: Pensions Ltd. ³	England	100,0	145	-125
Kapitalforeningen ATP Invest	Danmark	100,0	18.846	1.746
ATP PensionService A/S	Danmark	100,0	16	3
Private Equity Advisors ApS	Danmark	100,0	13	2
ATP PE GP ApS	Danmark	100,0	-	-
ATP Private Equity K/S	Danmark	99,9	2.468	134
ATP Private Equity Partners I K/S	Danmark	99,9	827	-85
ATP Private Equity Partners II K/S	Danmark	99,9	4.657	305
ATP Private Equity Partners III K/S	Danmark	99,9	7.114	546
ATP Private Equity Partners IV K/S	Danmark	99,9	8.818	1.485
ATP Private Equity Partners V K/S	Danmark	99,9	2.222	134
ATP Real Estate Partners I K/S	Danmark	100,0	3.580	47
ATP Real Estate Partners II K/S	Danmark	99,9	473	113
ATP Real Estate GP ApS	Danmark	100,0	1	-
ATP TIM GP ApS	Danmark	100,0	1	-
ATP Timberland Invest K/S	Danmark	100,0	2.512	-57
ATP Woodlands GP, LLC ¹	USA	100,0	882	57
Northwoods ATP LP ¹	USA	100,0	-	-
Upper Hudson Woodlands ATP LP ¹	USA	100,0	-	-
Wolf River ATP LP ¹	USA	100,0	-	-
Quachita ATP LP ¹	USA	100,0	-	-
VIA Equity Fond I K/S	Danmark	99,8	290	44
VIA Equity Fond II K/S	Danmark	99,8	655	661
ATP Alternative Investment Trust	Australien	100,0	1.790	266
AlphaOne SICAV-FIS	Luxembourg	100,0	14.643	-309
Secured Multi Asset Repackaging Trust P.L.C.	Irland	100,0	-	-
AQR Offshore Multistrategy Fund XII, L.P.	Cayman Islands	100,0	3.398	-127
NB Public Equity K/S	Danmark	99,5	868	20
Apollo Kings Alley Credit Fund, L.P. ²	USA	97,5	-	-
ATP Infrastructure Spain ApS	Danmark	100,0	-	-
Broad Street Danish Credit Partners, L.P. ²	Skotland	100,0	-	-
ACM Strategic Investment Partners IV, LP ²	Cayman Islands	96,6	-	-

¹ Indgår i koncernregnskabet på baggrund af seneste rapportering pr. 30/11 2016

² Indgår i koncernregnskabet på baggrund af seneste rapportering pr. 30/9 2016

³ NOW Pensions Ltd. har 5 datterselskaber, hvor der ikke er nogen aktivitet

Note 15 Kapitalandele i associerede virksomheder og joint ventures

Mio. kr.	Koncern		ATP	
	2017	2016	2017	2016
Dagsværdi pr. 01.01	17.084	14.330	11.487	9.222
Årets tilgang	23.713	5.992	20.800	2.750
Årets afgang	-3.808	-4.805	-2.827	-1.351
Årets dagsværdiregulering	1.424	1.567	1.203	866
Dagsværdi pr. 31.12	38.413	17.084	30.663	11.487

Ultimo 2017 udgør udlån til associerede virksomheder og joint ventures, som er præsenteret som en integreret del af investeringen i associerede virksomheder og joint ventures, 6,6 mia. kr. (2016: 3,2 mia. kr.). Udlånene er usikrede, og ingen er overforfaldne.

Årets tilgang indeholder 3 investeringsejendomme (655 mio. kr.), som er reklassificeret fra joint operations til joint ventures og derfor indregnes som en del af "Investeringer i associerede virksomheder og joint ventures".

§ Regnskabspraksis

Associerede virksomheder omfatter virksomheder, hvor Koncernen har en betydelig, men ikke bestemmende indflydelse. Betydelig indflydelse opnås typisk ved direkte eller indirekte at eje eller råde over mere end 20 pct. af stemmerettighederne, men mindre end 50 pct. Ved vurdering af, om Koncernen har betydelig indflydelse, tages højde for potentielle stemmerettigheder, der kan udnyttes på balancedagen. Joint ventures omfatter virksomheder, hvor der er fælles bestemmelse over virksomheden, hvilket som udgangspunkt er tilfældet, hvis Koncernen har 50 pct. af stemmerettighederne.

Kapitalandele i associerede virksomheder og joint ventures måles til dagsværdi i Koncernens og ATP's regnskab i overensstemmelse med dagsværdioptionen i IAS 39, jf. note 12, idet kapitalandele i associerede virksomheder og joint ventures styres og vurderes på grundlag af ændringer i dagsværdien i overensstemmelse med ATP's og ATP Koncernens risikostyring- og investeringsstrategi. Rapporteringen til ATP Koncernens ledelse baseres ligeledes på dette grundlag.

Investeringer i associerede virksomheder og joint ventures struktureres ofte som en kombination af aktieinvestering og udlån. I de tilfælde, hvor alle investorer har den samme andel af udlån og aktieinvestering, og hvor der ikke er væsentlig fremmedfinansiering i selskabet, anses risikoen på udlånet at være identisk med risikoen på aktieinvesteringen. I både den interne rapportering til ledelsen og den eksterne rapportering præsenteres disse udlån som en integreret del af investeringen i den associerede virksomhed eller joint venture.

Oversigt over Koncernens associerede virksomheder og joint ventures i 2017 og 2016 er oplyst nedenfor med relevante regnskabsinformationer opdelt i, om virksomhederne anses som væsentlige eller ikke-væsentlige for ATP Koncernen. Væsentlige associerede virksomheder og joint ventures defineres som virksomheder, hvor ATP's andel af dagsværdien udgør mere end 1 mia. kr. De anførte oplysninger er i henhold til seneste offentliggjorte årsrapport.

Note 15 Kapitalandele i associerede virksomheder og joint ventures, fortsat

2017	Ejer	Hjemsted	Ejerandel i pct.	Stemme- andel i pct.	JV/AV*	Aktivitet
ATPFA K/S	ATP	Danmark	49,7	49,7	AV	Ejendom
ATP-IP P/S	ATP	Danmark	50,0	50,0	JV	Ejendom
Ejendomsselskabet Norden VIII K/S	ATP	Danmark	32,8	32,8	AV	Ejendom
ATPPD Lyngby A/S	ATP	Danmark	50,0	50,0	JV	Ejendom
ATPPD Århus A/S	ATP	Danmark	50,0	50,0	JV	Ejendom
ATPPD Odense A/S	ATP	Danmark	50,0	50,0	JV	Ejendom
ATPPD Kgs. Nytorv A/S	ATP	Danmark	50,0	50,0	JV	Ejendom
ATPPD Kalvebod A/S	ATP	Danmark	50,0	50,0	JV	Ejendom
Interessentskabet af 23. december 1991	ATP	Danmark	42,5	42,5	AV	Ejendom
Samejet Lautruphøj I/S	ATP	Danmark	50,0	50,0	JV	Ejendom
Samejet Tegholmegade 41 I/S	ATP	Danmark	50,0	50,0	JV	Ejendom
Harbour P/S	ATP	Danmark	45,8	45,8	AV	Ejendom
Harbour Komplementar ApS	ATP	Danmark	45,8	45,8	AV	Ejendom
Datter Rosetum K/S	ATP	Danmark	25,0	25,0	AV	Ejendom
Ejendomsselskabet Axeltovej 2 P/S	ATP	Danmark	33,3	33,3	JV	Ejendom
Ejendomsselskabet Axeltovej 2 Komplementar ApS	ATP	Danmark	33,3	33,3	JV	Ejendom
Ejendomsselskabet Portland Towers P/S	ATP	Danmark	33,3	33,3	JV	Ejendom
Ejendomsselskabet Portland Towers Komplementar ApS	ATP	Danmark	33,3	33,3	JV	Ejendom
Danske Shoppingcentre P/S	ATP	Danmark	50,0	50,0	JV	Ejendom
Danske Shoppingcentre FC P/S	ATP	Danmark	50,0	50,0	JV	Ejendom
Komplementarselskabet Danske Shoppingcentre P/S	ATP	Danmark	50,0	50,0	JV	Ejendom
Komplementarselskabet Danske Shoppingcentre FC P/S	ATP	Danmark	50,0	50,0	JV	Ejendom
Capital four - Strategic Lending Fund K/S	ATP	Danmark	33,3	33,3	AV	Kredit
Nordic Alpha Partners	ATP	Danmark	45,6	45,6	AV	Private Equity
FIH Holding A/S	ATP	Danmark	48,8	50,0	AV	Finansiel
ATP PEP I GP K/S	ATP	Danmark	29,8	29,8	AV	Private Equity
ATP PEP II GP K/S	ATP	Danmark	25,7	25,7	AV	Private Equity
ATP REP GP II K/S	ATP	Danmark	29,1	29,1	AV	Private Equity
ATP REP II ApS	ATP	Danmark	29,1	29,1	AV	Private Equity
3i Managed Infrastructure Acquisitions LP	ATP	England	45,0	45,0	AV	Infrastruktur
Kastrup Airports Parent ApS	ATP	Danmark	48,0	50,0	JV	Infrastruktur (Lufthavn)
RAI Hotel CV	ATP	Holland	50,0	50,0	JV	Ejendom
HOCH3 EQ	ATP	Tyskland	47,0	47,0	AV	Ejendom
Grace Hotel Investments S.a.r.l.	ATP	Luxembourg	50,0	50,0	JV	Ejendom
First Infrastructure Capital LP	ATP	Cayman Islands	23,0	23,0	AV	Infrastruktur
VIA Equity Fond III K/S	ATP Private Equity K/S	Danmark	49,9	49,9	AV	Private Equity
Polaris Private Equity II K/S	ATP Private Equity Partners I K/S	Danmark	15,0	15,0	AV	Private Equity
Aberdeen Real Estate Fund Finland L.P.	ATP Real Estate Partners I K/S	England	32,8	32,8	AV	Ejendom
AREIM I Fund L.P.	ATP Real Estate Partners I K/S	England	32,8	32,8	AV	Ejendom
CBRE Real Estate Iberian Value Added Fund CV	ATP Real Estate Partners I K/S	Holland	20,2	20,2	AV	Ejendom
Patroffice B.V.	ATP Real Estate Partners I K/S	Holland	46,9	46,9	AV	Ejendom
Ejendomsselskabet Norden IV K/S	ATP Real Estate Partners II K/S	Danmark	32,4	32,4	AV	Ejendom
Souza GP B.V.	ATP Ejendomme GP I ApS	Holland	50,0	50,0	JV	Ejendom
Adform ApS	VIA Equity Fond I K/S	Danmark	28,6	28,6	AV	IT
EnviHold A/S (Envidan A/S)	VIA Equity Fond II K/S	Danmark	33,2	33,2	AV	IT
All NRG Holding A/S	VIA Equity Fond II K/S	Danmark	49,6	49,6	AV	Infrastruktur (Vindmøller)
EMS TopCo A/S (Mansoft A/S)	VIA Equity Fond II K/S	Danmark	48,0	48,0	AV	IT
Cloud Supply Company A/S (Hostnordic A/S)	VIA Equity Fond II K/S	Danmark	49,9	49,9	AV	IT
Profit Holding OY (Profit Software OY)	VIA Equity Fond II K/S	Finland	47,8	47,8	AV	IT
AQR GRPT EL Master Account Ltd.	AQR Offshore Multistrategy Fund XII, L.P.	Cayman Islands	38,0	38,0	AV	Hedge fund
AQR Global Macro Master Account	AQR Offshore Multistrategy Fund XII, L.P.	Cayman Islands	26,7	26,7	AV	Hedge fund
Hancock Queensland Plantations Pty Ltd.	ATP Timberland Invest K/S	Australien	31,1	31,1	AV	Skovdrift
Redexis Gas S.A.	ATP Infrastruktur II ApS	Spanien	19,9	19,9	AV	Infrastruktur (naturgas)
Redexis Gas Finance B.V.	ATP Infrastruktur II ApS	Holland	19,9	19,9	AV	Infrastruktur (naturgas)
Queenspoint S.L.	ATP Infrastruktur Spain ApS	Spanien	50,0	50,0	JV	Infrastruktur (metrostationer)

* Angiver om investeringen er klassificeret som et joint venture (JV) eller en associeret virksomhed (AV).

Note 15 Kapitalandele i associerede virksomheder og joint ventures, fortsat

2017

Finansielle oplysninger for væsentlige associerede virksomheder og joint ventures

Mio. kr.	Omsætnings-aktiver	Anlægs-aktiver	Kortfristet gæld	Langfristet gæld	Omsætning	Resultat efter skat	Øvrig total-indkomst	Samlet total-indkomst
ATPFA K/S	81	5.380	21	17	256	392	-	392
Danske Shoppingcentre P/S	-	-	-	-	-	-	-	-
Harbour P/S	11	2.343	19	-	93	194	-	194
Kastrup Airports Parent ApS	543	6.298	635	5.879	-	-305	-	-305
Redexis Gas S.A.	1.130	14.870	953	9.125	1.468	363	-4	359
Queenspoint S.L.	81	1.344	10	365	-	128	44	172
Hancock Queensland Plantations Pty Ltd.	178	5.170	1.417	3.102	1.416	75	9	84
3i Managed Infrastructure Acquisitions LP	-	-	-	-	-	-	-	-
AQR GRPT EL Master Account Ltd.	-	4.702	-	2.061	58	447	-	447

AQR GRPT EL Master Account Ltd. er en finansiell virksomhed, der ikke opdeler aktiver og forpligtelser i kort- og langfristede aktiver og forpligtelser. Danske Shoppingcentre P/S og 3i Managed Infrastructure Acquisitions LP er nystiftede selskaber, der endnu ikke har offentliggjort deres første årsrapport.

Finansielle oplysninger for ikke-væsentlige associerede virksomheder og joint ventures

	Resultat fra fortsættende aktiviteter	Resultat efter skat fra ophørte aktiviteter	Øvrig total-indkomst	Samlet total-indkomst
Associerede virksomheder	301	-	-	301
Joint ventures	398	45	42	485

Note 15 Kapitalandele i associerede virksomheder og joint ventures, fortsat

2016	Ejer	Hjemsted	Ejerandel i pct.	Stemme- andel i pct.	JV/AV*	Aktivitet
ATPFA K/S	ATP	Danmark	49,7	49,7	AV	Ejendom
ATP-IP P/S	ATP	Danmark	50,0	50,0	JV	Ejendom
Ejendomsselskabet Norden I K/S	ATP	Danmark	22,3	22,3	AV	Ejendom
Ejendomsselskabet Norden VIII K/S	ATP	Danmark	32,8	32,8	AV	Ejendom
ATPPD Lyngby A/S	ATP	Danmark	50,0	50,0	JV	Ejendom
ATPPD Århus A/S	ATP	Danmark	50,0	50,0	JV	Ejendom
ATPPD Odense A/S	ATP	Danmark	50,0	50,0	JV	Ejendom
ATPPD Kgs. Nytorv A/S	ATP	Danmark	50,0	50,0	JV	Ejendom
ATPPD Kalvebod A/S	ATP	Danmark	50,0	50,0	JV	Ejendom
Harbour P/S	ATP	Danmark	45,8	45,8	AV	Ejendom
Harbour Komplementar ApS	ATP	Danmark	45,8	45,8	AV	Ejendom
Datter Rosetum K/S	ATP	Danmark	25,0	25,0	AV	Ejendom
Ejendomsselskabet Axeltovej 2 P/S	ATP	Danmark	33,3	33,3	JV	Ejendom
Ejendomsselskabet Axeltovej 2 Komplementar ApS	ATP	Danmark	33,3	33,3	JV	Ejendom
Ejendomsselskabet Portland Towers P/S	ATP	Danmark	33,3	33,3	JV	Ejendom
Ejendomsselskabet Portland Towers Komplementar ApS	ATP	Danmark	33,3	33,3	JV	Ejendom
Capital four - Strategic Lending Fund K/S	ATP	Danmark	33,3	33,3	AV	Kredit
FIH Holding A/S	ATP	Danmark	48,8	50,0	AV	Finansiell
ATP PEP I GP K/S	ATP	Danmark	29,8	29,8	AV	Private Equity
ATP PEP II GP K/S	ATP	Danmark	25,7	25,7	AV	Private Equity
ATP REP GP II K/S	ATP	Danmark	29,1	29,1	AV	Private Equity
ATP REP II ApS	ATP	Danmark	29,1	29,1	AV	Private Equity
Grace Hotel Investments S.a.r.l.	ATP	Luxembourg	50,0	50,0	JV	Ejendom
VIA Equity Fond III K/S	ATP Private Equity K/S	Danmark	49,9	49,9	AV	Private Equity
Polaris Private Equity II K/S	ATP Private Equity Partners I K/S	Danmark	15,0	15,0	AV	Private Equity
Aberdeen Real Estate Fund Finland L.P.	ATP Real Estate Partners I K/S	England	32,8	32,8	AV	Ejendom
AREIM I Fund L.P.	ATP Real Estate Partners I K/S	England	32,8	32,8	AV	Ejendom
CBRE Real Estate Iberian Value Added Fund CV	ATP Real Estate Partners I K/S	Holland	20,2	20,2	AV	Ejendom
Patroffice B.V.	ATP Real Estate Partners I K/S	Holland	46,9	46,9	AV	Ejendom
Ejendomsselskabet Norden IV K/S	ATP Real Estate Partners II K/S	Danmark	32,4	32,4	AV	Ejendom
Nordic International Holding A/S (Adra Match as)	VIA Equity Fond I K/S	Norge	46,0	46,0	AV	IT
Adform ApS	VIA Equity Fond I K/S	Danmark	28,6	28,6	AV	IT
Frontmatec Holding ApS (Frontmatec A/S)	VIA Equity Fond I K/S	Danmark	44,1	44,1	AV	IT
EnviHold A/S (Envidan A/S)	VIA Equity Fond II K/S	Danmark	33,2	33,2	AV	IT
All NRG Holding A/S	VIA Equity Fond II K/S	Danmark	49,6	49,6	AV	Infrastruktur (vindmøller)
EMS TopCo A/S (Mansoft A/S)	VIA Equity Fond II K/S	Danmark	48,0	48,0	AV	IT
Cloud Supply Company A/S (Hostnordic A/S)	VIA Equity Fond II K/S	Danmark	49,9	49,9	AV	IT
Profit Holding OY (Profit Software OY)	VIA Equity Fond II K/S	Finland	47,8	47,8	AV	IT
AQR GRPT EL Master Account Ltd.	AQR Offshore Multistrategy Fund XII, L.P.	Cayman Islands	46,4	46,4	AV	Hedge fund
AQR Global Macro Master Account	AQR Offshore Multistrategy Fund XII, L.P.	Cayman Islands	27,9	27,9	AV	Hedge fund
AQR Churchill Master Account	AQR Offshore Multistrategy Fund XII, L.P.	Cayman Islands	47,0	47,0	AV	Hedge fund
AQR Absolute Return Credit Master Account	AQR Offshore Multistrategy Fund XII, L.P.	Cayman Islands	42,6	42,6	AV	Hedge fund
Hancock Queensland Plantations Pty Ltd.	ATP Timberland Invest K/S	Australien	31,1	31,1	AV	Skovdrift
Queenspoint S.L.	ATP Infrastructure Spain ApS	Spanien	50,0	50,0	JV	Infrastruktur (metrostationer)

* Angiver om investeringen er klassificeret som et joint venture (JV) eller en associeret virksomhed (AV).

Note 15 Kapitalandele i associerede virksomheder og joint ventures, fortsat

2016

Finansielle oplysninger for væsentlige associerede virksomheder og joint ventures

Mio. kr.	Omsætnings-aktiver	Anlægs-aktiver	Kortfristet gæld	Langfristet gæld	Omsætning	Resultat efter skat	Øvrig total-indkomst	Samlet total-indkomst
ATPFA K/S	76	5.228	16	17	253	448	-	448
Harbour P/S	8	2.208	3	-	92	218	-	218
FIH Holding A/S	-	5.860	-	29	-	45	-	45
Hancock Queensland Plantations Pty Ltd.	194	5.145	1.434	3.120	1.259	20	-10	10
AQR GRPT EL Master Account Ltd.	-	3.830	-	1.461	4	-291	-	-291

FIH Holding A/S og AQR GRPT EL Master Account Ltd. er finansielle virksomheder, der ikke opdeler aktiver og forpligtelser i kort- og langfristede aktiver og forpligtelser.

Finansielle oplysninger for ikke-væsentlige associerede virksomheder og joint ventures

	Resultat fra fortsættende aktiviteter	Resultat efter skat fra ophørte aktiviteter	Øvrig total-indkomst	Samlet total-indkomst
Associerede virksomheder	666	-	-	666
Joint ventures	323	-	314	637

Note 16 Investeringsejendomme

Mio. kr.	Koncern		ATP	
	2017	2016	2017	2016
Dagsværdi pr. 01.01	21.139	20.360	8.028	7.749
Årets tilgang	899	584	134	284
Årets afgang*	-665	-118	-8.162	-263
Årets dagsværdiregulering	244	313	-	258
Dagsværdi pr. 31.12	21.617	21.139	-	8.028

* Årets afgang i ATP består af 39 ejendomme, som er indskudt ved apportindskud i datterselskabet ATP Ejendomme A/S (2016: 1 ejendom), samt 3 ejendomme, som er blevet reklassificeret til associerede virksomheder.

Af ovenstående investeringsejendomme udgør skovinvesteringsejendomme 1,1 mia. kr. (2016: 1,1 mia. kr.).

§ Regnskabspraksis

Skovinvesteringsejendomme

Skovinvesteringsejendomme omfatter landområder beplantet med skov, som besiddes for at opnå indtægter fra salg af træ samt kapitalgevinster ved tilvækst.

Skovinvesteringsejendomme indregnes første gang til kostpris inklusive transaktionsomkostninger og måles efterfølgende til dagsværdi. Ved opgørelse af skovinvesteringernes dagsværdi anvendes et vægtet gennemsnit af dagsværdierne i forskellige modeller. De hyppigst anvendte modeller omfatter nylige salg af sammenlignelige skovinvesteringsejendomme justeret for størrelse, beliggenhed samt typer af træ samt DCF-modeller, hvor forventede fremtidige indtægter fra salg af skov og land tilbagediskonteres.

Dagsværdierne fastsættes af eksterne værdiansættelseseksperter specialiseret i skovinvesteringsejendomme.

Investeringsejendomme

Investeringsejendomme er ejendomme, som ATP Koncernen besidder for at opnå lejeindtægter og/eller kapitalgevinster. Investeringsejendomme er ejendomme, som ATP Koncernen ikke selv benytter til administration m.v., idet sådanne ejendomme klassificeres som domicilejendomme, jf. note 25. Ejendomme, som indeholder elementer af både domicil- og investeringsejendomme, opdeles forholdsmæssigt på de to aktivtyper.

Investeringsejendomme indregnes første gang til kostpris inklusive transaktionsomkostninger og måles efterfølgende til dagsværdi. Ved opgørelse af ejendommenes dagsværdi anvendes en afkastbaseret model på de danske ejendomme. Disse segmenteres både på ejendommenes beliggenhed og kvalitetsniveau. Værdiansættelsen af Koncernens udenlandske ejendomme foretages af eksterne vurderingsmænd, idet lokal indsigt i udlandet i højere grad fordrer eksterne input. Ved opgørelse af afkastet i den afkastbaserede model for de enkelte ejendomme tages udgangspunkt i forventede lejeindtægter ved fuld udlejning af ejendommene. Forventede drifts-, administrations- og vedligeholdelsesomkostninger fratrækkes. Den herefter beregnede værdi korrigeres for indregnet tomgangsleje for en passende periode samt forventede omkostninger til større vedligeholdelsesarbejder, ligesom deposita og forudbetalte huslejer tillægges. Til brug for værdiansættelsen er der indhentet ekstern vurdering af markedsleje, og afkastsatserne er fastsat på baggrund af eksterne mægleres bedømmelse af markedsniveauet.

Afholdte omkostninger i form af nye eller forbedrede egenskaber, og som medfører en forøgelse af dagsværdien opgjort umiddelbart før afholdelse af omkostningerne, tillægges anskaffelsesprisen som forbedringer.

Note 16 Investeringsejendomme, fortsat

! Væsentlige regnskabsmæssige skøn

Dagsværdien af Koncernens skovinvesteringsejendomme påvirkes af flere faktorer, herunder anvendte diskonteringsfaktorer og den vægt, som de forskellige værdiansættelsesmodeller tillægges.

Dagsværdien af Koncernens investeringsejendomme påvirkes af flere faktorer, hvor en af de væsentligste faktorer er det fastsatte afkastkrav til de enkelte ejendomme. ATP Koncernen anvender eksterne mægleres vurdering af markedsniveauet til fastlæggelse af afkastkravet og markedsleje. Fastlæggelse af driftsafkastet er i mindre grad påvirket af skøn, hvoraf fastlæggelse af tomgangsleje er den væsentligste.

Ved fastsættelse af dagsværdien er følgende overordnede afkastprocenter lagt til grund:

Pct.	Koncern		ATP	
	2017	2016	2017	2016
Vægtet gennemsnitlig afkastprocent	4,9%	5,1%	-	5,3%
Højeste afkastprocent	8,5%	8,5%	-	8,5%
Laveste afkastprocent	4,3%	4,3%	-	4,8%

Ændringer i afkastkravet påvirker som det væsentligste dagsværdien på Koncernens investeringsejendomme. Tabellen nedenfor viser detaljerne for de væsentligste grupperinger af ejendomme.

Land	Beliggenhed	Type	Antal ejendomme	Antal '000 kvm.	Markedsværdi (mio. kr.)	Vægtet gns. afkastprocent	Følsomhed ved ændring på 25bp (mio. kr.)	Markedsværdi pr. kvm (kr./kvm)
Danmark	Storkøbenhavn og Århus	Kontor	52	592,5	12,3	4,9	616	20.700
Danmark	Større byer i Danmark	Detailhandels-ejendomme	15	85,7	2,2	4,6	113	25.600
Tyskland	Bremen	Shopping-center	1	84,1	1,7	5,0	75	20.145
Belgien	Bruxelles	Kontor	1	151,0	3,8	5,3	155	25.200
Danmark	Storkøbenhavn	Øvrige ¹	3	-	0,6	-	15	-

¹ Øvrige består hovedsageligt af ejendomme under opførelse eller ombygning.

Samlet for alle typer af ejendomme vil en stigning i afkastkravet på 0,25 pct. (25bp) medføre, at dagsværdien på Koncernens investeringsejendomme pr. 31.12.2017 reduceres med 974 mio. kr. (2016: 927 mio. kr.).

Note 17 Markedsrisici

Markedsrisici styres i investeringsporteføljen ud fra et givet risikobudget og rammer for risikospredning fastsat af bestyrelsen. Markedsrisici forbundet med de garanterede ydelser styres i afdækningsporteføljen, så renterisiko på de garanterede ydelser afdækkes bedst muligt.

Markedsrisici oplyses nedenfor for ATP. Markedsrisici for Koncernen er identiske med ATP's, idet ATP's datterselskaber indgår i opgørelsen nedenfor, og der ikke er nogen væsentlige minoritetsinteresser i disse.

I målingen af ATP's markedsrisici anvendes en række risikomål herunder Expected Shortfall, som er et almindeligt anvendt mål for risikoen i de værst tænkelige scenarier. Expected Shortfall på tre måneders horisont med en 1 pct. fraktile (ES, 3 mdr., 99 pct.) udtrykker gennemsnittet af de 1 pct. værste tab på tre måneders sigt.

Markedsrisici i ATP opgjort ved Expected Shortfall

Mio. kr.	Ultimo 2017	Ultimo 2016
Investering	40.042	34.645
Afdækning	4.156	4.686

Markedsrisici i investeringsporteføljen

ATP's markedsrisici udgøres hovedsageligt af markedsrisici i investeringsporteføljen. I ATP's risikostyring er der fastlagt rammer for allokering af risiko til de fire risikofaktorer i investeringsporteføljen med henblik på at sikre en passende spredning af ATP's investeringer. De fire risikofaktorer er Aktiefaktor, Rentefaktor, Inflationsfaktor og Andre faktorer. Risikoallokeringen er opgjort som den enkelte risikofaktors andel af summen af risiko for de fire risikofaktorer. ATP's bestyrelse har fastsat et langsigtet pejlemærke samt nedre og øvre rammer for de enkelte risikofaktors andel af den samlede risiko i investeringsporteføljen.

Note 17 Markedsrisici, fortsat

Investeringsporteføljens risiko på faktorer

	Expected Shortfall i mio. kr.		Relativ risikoallokering i procent		Langsigtet pejlemærke
	Ultimo 2017	Ultimo 2016	Ultimo 2017	Ultimo 2016	
Aktiefaktor	31.710	26.311	44,3	50,1	35,0
Rentefaktor	22.901	13.114	32,0	25,0	35,0
Inflationsfaktor	10.785	4.957	15,0	9,5	15,0
Andre faktorer	6.209	8.089	8,7	15,4	15,0

Markedsrisici i afdækningsporteføljen

Markedsrisiciene i afdækningsporteføljen og de garanterede ydelser udgøres primært af renterisici. Afdækningsgraden angiver afdækningsporteføljens evne til at afdække de garanterede ydelsers rentefølsomhed. ATP tilstræber, at afdækningsgraden, målt ved kronevarighed efter skat, ligger i et snævert interval omkring 100 pct. Markedsrisici knyttet til afdækningsporteføljen er derfor yderst begrænset.

Kronevarighed og Afdækningsgrad

	Ultimo 2017	Ultimo 2016
Garanterede ydelsers kronevarighed efter skat i mio. kr.	-90.681	-93.815
Afdækningsporteføljens kronevarighed efter skat i mio. kr.	90.121	93.679
Afdækningsgrad i procent	99,4	99,9

Note: Kronevarigheden angiver markedsværdieffekten af en marginal rentændring skaleret til et rentefald på 1 pct.

Valutarisici

ATP's valutarisici afdækkes som hovedregel i danske kroner og euro. Der er dog en ramme for valutaeksponering mod øvrige valutaer, da det kan være u hensigtsmæssigt at afdække nogle valutaer. Valutaeksponering over for "Emerging Markets" afdækkes som hovedregel ikke.

ATP's valutaeksponering pr. 31-12-2017			ATP's valutaeksponering pr. 31-12-2016		
Inkl. valutaafdækning	Valutaeksponering i mia. kr.	Procent af finansielle instrumenter målt til dagsværdi	Inkl. valutaafdækning	Valutaeksponering i mia. kr.	Procent af finansielle instrumenter målt til dagsværdi
<i>Valuta</i>			<i>Valuta</i>		
Euro	185,3	24,1	Euro	204,0	26,6
USD	-0,9	-0,1	USD	-0,5	-0,1
Øvrige totalt	-1,3	-0,2	Øvrige totalt	1,1	0,1
Ekskl. valutaafdækning			Ekskl. valutaafdækning		
Inkl. valutaafdækning	Valutaeksponering i mia. kr.	Procent af finansielle instrumenter målt til dagsværdi	Inkl. valutaafdækning	Valutaeksponering i mia. kr.	Procent af finansielle instrumenter målt til dagsværdi
<i>Valuta</i>			<i>Valuta</i>		
Euro	189,0	24,6	Euro	201,5	26,3
USD	66,7	8,7	USD	68,9	9,0
Øvrige totalt	31,3	4,1	Øvrige totalt	8,2	1,1

Note 18 Kredit- og modpartsrisici

Som en del af ATP's investeringsstrategi påtager ATP sig aktivt kreditrisici i investeringsporteføljen. Koncernens kreditrisici knytter sig primært til disse deciderede kreditinvesteringer. Kreditinvesteringer udgøres af investeringer i virksomhedsobligationer, statsobligationer fra 'Emerging Markets'-lande, udlån, CDS'er, mezzaninkapital mv.

Herudover har Koncernen en række forretningsmæssigt afledte kreditrisici, herunder tilgodehavender, likvide beholdninger og ikke børsnoterede afledte finansielle instrumenter med positiv dagsværdi.

Endelig indebærer ATP's øvrige beholdning af statsobligationer samt realkreditobligationer en kreditrisiko. For statsobligationer ekskl. Emerging Markets-lande vurderes kreditrisikoen at være tæt på nul, da 99 pct. af denne beholdning bestod af tyske og danske statsobligationer ultimo 2017, og for realkreditobligationer vurderes kreditrisikoen at være beskedent.

Markedsværdi pr. 31.12

Mia. kr.

	2017	2016
Kreditinvesteringer*	31	40
Realkreditobligationer	117	116
Statsobligationer ekskl. Emerging Markets-lande	419	432
Ikke børsnoterede afledte finansielle instrumenter, netto (før sikkerhedsstillelse)	13	21
Ikke børsnoterede afledte finansielle instrumenter, netto (efter sikkerhedsstillelse)	0	1
Likvide beholdninger	8	7
Øvrige tilgodehavender	13	5

* I markedsværdien for Kreditinvesteringer indgår CDS'er med markedsværdi ultimo 2017 på 1,8 mia. kr. (2016: 1,1 mia. kr.) og hovedstol ultimo 2017 på 48 mia. kr. (2016: 35 mia. kr.). Herudover har ATP udstedte garantier ultimo 2017 for 1,5 mia. kr. (2016: 1,3 mia. kr.)

I Koncernens udlån og tilgodehavender indgår der pr. 31. december 2017 overforfaldne udlån og tilgodehavender for 6 mio. kr. (2016: 5 mio. kr.).

Nedskrivninger på tilgodehavender udgør ultimo 2017 for ATP Koncernen 54 mio. kr. (2016: 37 mio. kr.).

For ATP udgør nedskrivninger 49 mio. kr. ultimo 2017 (2016: 35 mio. kr.).

Note 19 Likviditetsrisiko

 Likviditetsrisikoen er risikoen for, at ATP Koncernen ikke kan opfylde sine kontraktlige forpligtelser på grund af utilstrækkelig likviditet. Likviditetsrisikoen vedrører særligt aktiviteter i afdækningsforretningen, men er også knyttet til bidragsindbetalingerne, udbetaling af pensionsydelse og betaling af pensionsafkastskat.

Koncernen skal til enhver tid kunne honorere krav om enten at betale likviditet eller stille sikkerhed i form af obligationer. ATP's styring af likviditetsrisiko er baseret på opgørelser over likviditetsbehov og likviditet i forskellige scenarier med tilhørende rammer for hvor meget likviditet, ATP skal kunne mønstre på både kort (fem dage) og lang sigt (et år). Herudover udarbejdes løbende likviditetsbudgetter.

Nettolikviditetspåvirkningen for bidragsindbetalinger og pensionsudbetalinger er henover året stabil.

Koncernens likviditetsreserve består af likvide midler og øvrige finansielle aktiver og uudnyttede kreditfaciliteter.

Forfaldsanalyse

I nedenstående tabel opdeles Koncernens og ATP's finansielle forpligtelser efter kontraktligt forfaldstidspunkt inklusive renter. Opgørelsen af afledte finansielle instrumenter er ændret i 2017, så den kun indeholder afledte finansielle instrumenter, som har en negativ dagsværdi på balancedagen. Sammenligningstal for 2016 er tilpasset.

2017 Koncern	0-1 år	1-5 år	6-15 år	16-20 år	Over 20 år	I alt
Mio. kr.						
<i>Afledte finansielle instrumenter</i>						
Bruttoafregnede afledte finansielle instrumenter, afgivne betalinger	6.462	21.742	57.803	24.416	17.048	127.471
Bruttoafregnede afledte finansielle instrumenter, modtagne betalinger	-2.359	-10.186	-35.198	-15.414	-11.531	-74.688
Afledte finansielle instrumenter, afregnet netto	2.528	3.011	3.464	572	11	9.586
Afledte finansielle forpligtelser i alt	6.631	14.567	26.069	9.574	5.528	62.369
<i>Andre finansielle forpligtelser</i>						
Garanterede ydelser	17.068	86.220	194.599	102.630	456.642	857.159
Gæld til kreditinstitutter	53.755	-	-	-	-	53.755
Skyldig selskabs- og pensionsafkastskat	2.822	-	-	-	-	2.822
Anden gæld	11.200	770	293	-	-	12.263
Andre finansielle forpligtelser i alt	84.845	86.990	194.892	102.630	456.642	925.999
I alt	91.476	101.557	220.961	112.204	462.170	988.368
2016 Koncern	0-1 år	1-5 år	6-15 år	16-20 år	Over 20 år	I alt
Mio. kr.						
<i>Afledte finansielle instrumenter</i>						
Bruttoafregnede afledte finansielle instrumenter, afgivne betalinger	10.128	21.503	48.885	20.848	16.058	117.422
Bruttoafregnede afledte finansielle instrumenter, modtagne betalinger	-4.061	-5.900	-26.149	-11.874	-9.256	-57.240
Afledte finansielle instrumenter, afregnet netto	4.327	1.503	40	-	60	5.930
Afledte finansielle forpligtelser i alt	10.394	17.106	22.776	8.974	6.862	66.112
<i>Andre finansielle forpligtelser</i>						
Garanterede ydelser	16.290	84.661	189.090	100.421	462.983	853.445
Gæld til kreditinstitutter	29.868	-	-	-	-	29.868
Skyldig selskabs- og pensionsafkastskat	10.555	-	-	-	-	10.555
Anden gæld	6.129	89	308	-	-	6.526
Andre finansielle forpligtelser i alt	62.842	84.750	189.398	100.421	462.983	900.394
I alt	73.236	101.856	212.174	109.395	469.845	966.506

Note 19 Likviditetsrisiko, fortsat

2017 ATP	0-1 år	1-5 år	6-15 år	16-20 år	Over 20 år	I alt
Mio. kr.						
<i>Afledte finansielle instrumenter</i>						
Bruttoafregnede afledte finansielle instrumenter, afgivne betalinger	6.462	21.742	57.803	24.416	17.048	127.471
Bruttoafregnede afledte finansielle instrumenter, modtagne betalinger	-2.359	-10.186	-35.198	-15.414	-11.531	-74.688
Afledte finansielle instrumenter, afregnet netto	2.413	3.011	3.464	572	11	9.471
Afledte finansielle forpligtelser i alt	6.516	14.567	26.069	9.574	5.528	62.254
<i>Andre finansielle forpligtelser</i>						
Garanterede ydelser	17.068	86.220	194.599	102.630	456.642	857.159
Gæld til kreditinstitutter	53.747	-	-	-	-	53.747
Skyldig pensionsafkastskat	2.816	-	-	-	-	2.816
Anden gæld	10.107	694	-	-	-	10.801
Andre finansielle forpligtelser i alt	83.738	86.914	194.599	102.630	456.642	924.523
I alt	90.254	101.481	220.668	112.204	462.170	986.777
2016 ATP	0-1 år	1-5 år	6-15 år	16-20 år	Over 20 år	I alt
Mio. kr.						
<i>Afledte finansielle instrumenter</i>						
Bruttoafregnede afledte finansielle instrumenter, afgivne betalinger	6.878	21.503	48.885	20.848	16.058	114.172
Bruttoafregnede afledte finansielle instrumenter, modtagne betalinger	-1.280	-5.600	-26.149	-11.874	-9.256	-54.159
Afledte finansielle instrumenter, afregnet netto	4.171	1.503	40	-	60	5.774
Afledte finansielle forpligtelser i alt	9.769	17.406	22.776	8.974	6.862	65.787
<i>Andre finansielle forpligtelser</i>						
Garanterede ydelser	16.290	84.661	189.090	100.421	462.983	853.445
Gæld til kreditinstitutter	29.792	-	-	-	-	29.792
Skyldig pensionsafkastskat	10.554	-	-	-	-	10.554
Anden gæld	2.503	48	11	-	-	2.562
Gæld til tilknyttede selskaber	169	-	-	-	-	169
Andre finansielle forpligtelser i alt	59.308	84.709	189.101	100.421	462.983	896.522
I alt	69.077	102.115	211.877	109.395	469.845	962.309

Udover ovenstående finansielle forpligtelser har ATP og ATP Koncernen afgivet en række investerings- og lånetilsagn, jf. note 27 "Eventualforpligtelser og sikkerhedsstillelser". Det er ikke muligt at opgøre det forventede kontraktlige forfaldstidspunkt på disse eventualforpligtelser, ligesom det er usikkert, om eventualforpligtelserne vil føre til et træk på ATP og ATP Koncernens likviditet.

Note 20 Oplysning om dagsværdi

 Noter giver oplysning om, hvordan ATP Koncernen fastlægger dagsværdi for forskellige finansielle aktiver og finansielle forpligtelser samt investeringsejendomme. Størstedelen af Koncernens finansielle aktiver og forpligtelser måles til dagsværdi. Nedenstående tabel angiver, hvordan dagsværdien fastsættes for forskellige finansielle aktiver og forpligtelser. Der er ikke angivet oplysninger specifikt for modervirksomheden ATP. Oplysningerne er identiske med Koncernen bortset fra beløbenes størrelse. Alle de oplyste dagsværdimålinger er tilbagevendende.

Note 20 Oplysning om dagsværdi, fortsat

Koncern

	Dagsværdi 31.12.2017	Dagsværdi 31.12.2016	Dagsværdi- hierarki	Anvendt værdiansættelsesmetode	Anvendte observerbare/ ikke-observerbare input/ interval	Dagsværdiernes følsomhed overfor ændringer i ikke- observerbare input
	Mio. kr.	Mio. kr.				
Obligationer, noterede	535.178	535.023	1	Lukkekurser fra relevant fondsbørs.	-	-
Obligationer, observerbare input	9.062	27.043	2	Tilbagediskontering ved anvendelse af relevant rentekurve tillagt et spread.	Rentekurver, spreads	-
Obligationer, uobserverbare input	8.687	5.933	3	Tilbagediskontering af forventede fremtidige cash flows ved anvendelse af relevante rentekurver og investeringsspecifikke kredit-spændstillæg.	Anvendte investerings-specifikke kreditspændstillæg til rentekurve	Ved forøgelse med 1 procentpoint i investeringsspecifikke kredit-spændstillæg ændres dagsværdien med -293 mio. kr.
Kapitalandele, noterede	63.400	34.481	1	Lukkekurser fra relevant fondsbørs.	-	-
Kapitalandele, unoterede	1.580	-	2	Købspris for nyere transaktioner	-	-
Kapitalandele, unoterede	44.632	55.303	3	Rapporteret dagsværdi ¹	-	-
Kapitalandele, unoterede	2.202	3.282	3	Multipel analyse	Anvendte værdiansættelsesmultiple	Ved en ændring på -10 pct. i anvendte værdiansættelsesmultiple ændres dagsværdien med -316 mio. kr.
Afledte finansielle instrumenter, noterede (Netto)	804	-608	1	Lukkekurser fra relevant fondsbørs. ²	-	-
Afledte finansielle instrumenter, unoterede (Netto)	13.402	21.535	2	Lineære finansielle instrumenter (ekskl. renteswaps) værdiansættes med input af relevante kurver, index, spreads til beregning af fremtidige betalinger samt diskontering med relevant rentekurve. For ikke-lineære finansielle instrumenter anvendes tillige volatiliteter og metoder, der afspejler gældende markedspraksis for værdiansættelse af disse. ²	Rentekurver, spreads	-
Udlån	8.662	11.879	3	Tilbagediskontering af forventede fremtidige cash flows ved anvendelse af relevante rentekurver og investeringsspecifikke kredit-spændstillæg	Anvendte investerings-specifikke kreditspændstillæg til rentekurve	Ved forøgelse på 1 procentpoint i investeringsspecifikke kreditspændstillæg ændres markedsværdien med -203 mio. kr.
Kapitalandele i associerede virksomheder	16.700	-	2	Købspris for nyere transaktioner	-	-
Kapitalandele i associerede virksomheder	19.595	12.802	3	Rapporteret dagsværdi ¹	-	-
Kapitalandele i associerede virksomheder	554	2.613	3	"Sum of the parts"-værdiansættelse	Anvendte haircuts på underliggende aktiver	Ved forøgelse af haircut med 5 pct. på underliggende aktiver ændres markedsværdien med -4 mio. kr.
Kapitalandele i associerede virksomheder	1.053	988	3	Tilbagediskontering af forventede fremtidige cash flows	Anvendte tilbagediskonteringsfaktor	Ved ændring af tilbagediskonteringsfaktoren med +/- 0,5 pct. vil markedsværdien ændre sig med ca. 65/-70 mio. kr.
Kapitalandele i associerede virksomheder	511	681	3	Multipel analyse	Anvendte værdiansættelsesmultiple	Ved en reduktion på -10 pct. i anvendte værdiansættelsesmultiple ændres dagsværdien med -72,4 mio. kr.
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder (ATP)	69.958	85.957	3	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder består hovedsageligt af investeringsvirksomheder, der værdiansætter alle væsentlige aktiver og forpligtelser til dagsværdi ved brug af de metoder, som er beskrevet i denne note. Eftersom alle væsentlige aktiver og forpligtelser i de tilknyttede virksomheder er indregnet til dagsværdi, svarer dagsværdien af de tilknyttede virksomheder til ATP's andel af den rapporterede Net Asset Value ¹	-	-
Investeringsejendomme	21.617	21.139	3	Afkastbaseret model. Der henvises til note 16 for yderligere beskrivelse.	Afkastkrav - 4,3 pct. til 8,5 pct. (gns. 4,9 pct.)	Hvis det gennemsnitlige afkastkrav på 4,9 pct. forøges med 0,25 pct. (25 bp) ændres dagsværdien på Koncernens investeringsejendomme med -974 mio. kr.
Tilgodehavende hos kreditinstitutter	62.859	56.185	2	Tilbagediskontering ved anvendelse af relevant rentekurve.	Rentekurver	-
Gæld til kreditinstitutter	-53.775	-29.801	2	Tilbagediskontering ved anvendelse af relevant rentekurve.	Rentekurver	-

¹ Rapporteret dagsværdi baseret på modtagne rapporteringer fra relevante selskaber, hvor underliggende aktiver og forpligtelser værdiansættes til dagsværdi. I de tilfælde rapporteringsdatoen afviger fra Koncernens balancedato korrigeres for betydelige ændringer i markedets observerbare inputs og de underliggende aktivers noterede priser.

² Afledte finansielle instrumenter er præsenteret netto, (Aktiv fratrukket forpligtelse), idet oplysningerne er identiske for aktiver og forpligtelser bortset for beløbene.

Note 20 Oplysning om dagsværdi, fortsat

Finansielle instrumenter indregnes i balancen til enten dagsværdi eller amortiseret kostpris, jf. anvendt regnskabspraksis for finansielle instrumenter i note 12. Ved opgørelse af dagsværdi anvender ATP Koncernen et forud defineret hierarki i IFRS 13 bestående af tre niveauer.

Niveau 1 - noterede priser: Markedsprisen for det finansielle instrument anvendes, når der eksisterer et aktivt marked. Markedsprisen kan være i form af en noteret pris eller priskvotering.

Niveau 2 - observerbare input. Hvis et finansielt instrument er noteret i et marked, der ikke er aktivt, tager værdiansættelsen udgangspunkt i den seneste transaktionspris. Der korrigeres for efterfølgende ændringer i markedsforholdene. For nogle af de finansielle aktiver og forpligtelser findes der ikke et decideret marked. Værdiansættelsen af disse foretages ved en estimeret værdi, hvor nylige transaktioner i lignende instrumenter anvendes. For afledte finansielle instrumenter anvendes i høj grad vurderingsteknikker, som er baseret på markedsbetingelser, eksempelvis rentekurver og valutakurser.

Niveau 3 - Ikke observerbare input. Værdiansættelsen af visse finansielle aktiver og forpligtelser er i høj grad præget af ikke observerbare input. For en væsentlig andel af Koncernens kapitalandele og en mindre andel af Koncernens obligationsbeholdning er værdiansættelsen baseret på ikke-observerbare input. I note 12 er nærmere beskrevet de enkelte værdiansættelsesmetoder, som anvendes ved fastlæggelsen af dagsværdien af disse finansielle aktiver.

Flytninger mellem niveauer vurderes som minimum ved hver kvartalsafslutning. For de enkelte finansielle aktiver og forpligtelser vurderes det, om de væsentligste inputvariable i forbindelse med fastlæggelsen af dagsværdien har ændret sig fra f.eks. uobserverbare til observerbare. Såfremt dette er tilfældet, flyttes aktivet eller forpligtelsen ud af det relevante niveau og ind i det nye niveau fra det tidspunkt, hvor inputvariable er ændret.

Koncern

Mio. kr.

	Noterede priser		Observerbare input		Ikke-observerbare input		I alt	
	Niveau 1		Niveau 2		Niveau 3			
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Aktiver								
Obligationer	535.178	535.023	9.062	27.043	8.687	5.933	552.927	567.999
Kapitalandele	63.400	34.481	1.580	-	46.834	58.585	111.814	93.066
Afledte finansielle instrumenter	1.528	386	69.884	88.163	-	-	71.412	88.549
Udlån	-	-	-	-	8.662	11.879	8.662	11.879
Kapitalandele i associerede virksomheder og joint ventures	-	-	16.700	-	21.713	17.084	38.413	17.084
Investeringsejendomme	-	-	-	-	21.617	21.139	21.617	21.139
Tilgodehavende hos kreditinstitutter	-	-	62.859	56.185	-	-	62.859	56.185
I alt	600.106	569.890	160.085	171.391	107.513	114.620	867.704	855.901
Forpligtelser								
Gæld til kreditinstitutter	-	-	53.775	29.801	-	-	53.775	29.801
Afledte finansielle instrumenter	724	994	56.482	66.627	-	-	57.206	67.621
I alt	724	994	110.257	96.428	-	-	110.981	97.422

Der er ikke sket væsentlige overførsler mellem niveau 1 og 2 i 2017 og 2016.

For aktiver og forpligtelser, der er målt til dagsværdi ved brug af ikke-observerbare inputdata (niveau 3), sammensættes årets bevægelser som følger:

	Obligationer		Kapitalandele		Udlån		Kapitalandele i associerede virksomheder		Investeringsejendomme		I alt	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Balance 01.01	5.933	1.698	58.585	60.938	11.879	8.737	17.084	14.330	21.139	20.360	114.620	106.063
Periodens realiserede/urealiserede gevinst eller tab indregnet i resultatet	-17	76	4.742	5.251	-611	1.533	1.424	1.567	244	313	5.782	8.740
Køb/indsud	3.835	4.190	9.527	9.604	13.237	9.821	7.013	5.992	899	584	34.511	30.191
Salg/udlodning	-1.064	-31	-26.020	-13.397	-15.843	-8.212	-3.808	-4.805	-665	-118	-47.400	-26.563
Flytning til niveau 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Flytning ud af niveau 3	-	-	-	-3.811	-	-	-	-	-	-	-	-3.811
Balance 31.12	8.687	5.933	46.834	58.585	8.662	11.879	21.713	17.084	21.617	21.139	107.513	114.620
Tab/gevinst på aktiver i behold	-120	66	5.783	4.920	-254	605	1.280	1.185	385	291	7.074	7.067

Der har i 2017 ikke været nogen flyt ind eller ud af niveau 3. Flytning i 2016 ud af niveau 3 af 3.831 mio. kr. vedrørende kapitalandele består af noterede kapitalandele, der i regnskabsåret blev børsnoteret.

Tab og gevinster vedrørende niveau 3 er indregnet i resultatopgørelsen i regskabsposterne 'Kursreguleringer vedrørende investering' og 'Kursreguleringer vedrørende afdækning'.

Note 20 Oplysning om dagsværdi, fortsat

ATP

Mio. kr.

	Noterede priser		Observerbare input		Ikke-observerbare input		I alt	
	Niveau 1		Niveau 2		Niveau 3		I alt	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Aktiver								
Obligationer	525.157	509.859	9.062	27.043	8.687	5.933	542.906	542.835
Kapitalandele	60.179	29.879	1.580	-	19.101	21.222	80.860	51.101
Afledte finansielle instrumenter	1.528	386	69.908	89.225	-	-	71.436	89.611
Udlån inkl. udlån til tilknyttede virksomheder	-	-	-	-	9.923	12.806	9.923	12.806
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	-	-	-	-	69.958	85.957	69.958	85.957
Kapitalandele i associerede virksomheder	-	-	16.700	-	13.963	11.487	30.663	11.487
Investeringsejendomme	-	-	-	-	-	8.028	-	8.028
Tilgodehavende hos kreditinstitutter	-	-	62.342	54.762	-	-	62.342	54.762
I alt	586.864	540.124	159.592	171.030	121.632	145.433	868.088	856.587
Forpligtelser								
Gæld til kreditinstitutter	-	-	53.747	29.726	-	-	53.747	29.726
Afledte finansielle instrumenter	724	803	56.819	66.681	-	-	57.543	67.484
I alt	724	803	110.566	96.407	-	-	111.290	97.210

Der er ikke sket væsentlige overførsler mellem niveau 1 og 2 i 2017 og 2016.

For aktiver og forpligtelser, der er målt til dagsværdi ved brug af ikke-observerbare inputdata (niveau 3), sammensættes årets bevægelser som følger:

	Obligationer		Kapitalandele		Udlån inkl. udlån til tilknyttede virksomheder		Kapitalandele i tilknyttede virksomheder		Kapitalandele i associerede virksomheder		Investeringsejendomme		I alt	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Balance 01.01	5.933	1.698	21.222	21.553	12.806	10.818	85.957	85.460	11.487	9.222	8.028	7.749	145.433	136.500
Periodens realiserede/urealiserede gevinst eller tab indregnet i resultatet	-17	76	2.274	1.435	-478	1.569	6.072	7.870	1.203	866	-	258	9.054	12.074
Køb/indskud	3.835	4.190	5.021	4.745	13.272	8.556	15.378	7.731	4.100	2.750	134	284	41.740	28.256
Salg/udlodning	-1.064	-31	-9.416	-3.276	-15.677	-8.137	-37.449	-15.104	-2.827	-1.351	-8.162	-263	-74.595	-28.162
Flytning til niveau 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Flytning ud af niveau 3	-	-	-	-3.235	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Balance 31.12	8.687	5.933	19.101	21.222	9.923	12.806	69.958	85.957	13.963	11.487	-	8.028	121.632	145.433
Tab/gevinst på aktiver i behold	-120	66	1.430	1.212	-174	604	4.258	7.822	1.088	879	-	258	6.482	10.841

Der har i 2017 ikke været nogen flyt ind eller ud af niveau 3. Flytning i 2016 ud af niveau 3 af 3.235 mio. kr. vedrørende kapitalandele består af unoterede kapitalandele, der i regnskabsåret blev børsnoteret.

Tab og gevinster vedrørende niveau 3 er indregnet i resultatopgørelsen i regnskabsposterne 'Kursreguleringer vedrørende Investering' og 'Kursreguleringer vedrørende Afdækning'.

Note 21 Oplysning om modregning

Noten indeholder oplysninger om modregning af finansielle aktiver og forpligtelser for ATP Koncernen. ATP Koncernen anvender ikke modregning i forbindelse med afregning af finansielle aktiver og forpligtelser. Der er således ikke forskel imellem kolonnerne "Indregnede aktiver brutto" og "netteløb for finansielle aktiver præsenteret i balancen". ATP Koncernen anvender i høj grad sikkerhedsstillelser til og fra modparter i forbindelse med indgåelse af finansielle kontrakter. Nettobeløb angiver således eksponeringen efter sikkerhedsstillelser. Der er ikke angivet oplysninger specifikt for modervirksomheden ATP, idet oplysningerne i al væsentlighed er identiske med oplysningerne for Koncernen.

2017 Koncern			Relaterede beløb, som ikke er modregnet i balancen			
Finansielle aktiver			Netteløb for finansielle aktiver præsenteret i balancen	Finansielle instrumenter	Finansielle sikkerhedsstillelser	Netteløb
Mio. kr.	Indregnede aktiver brutto	Forpligtelser modregnet i balancen				
Afledte finansielle instrumenter	71.412	-	71.412	-52.677	-18.735	-
Tilgodehavende hos kreditinstitutter	62.859	-	62.859	-30.439	-32.420	-
I alt	134.271	-	134.271	-83.116	-51.155	-

2017 Koncern			Relaterede beløb, som ikke er modregnet i balancen			
Finansielle forpligtelser			Netteløb for finansielle forpligtelser præsenteret i balancen	Finansielle instrumenter	Finansielle sikkerhedsstillelser	Netteløb
Mio. kr.	Indregnede forpligtelser brutto	Aktiver modregnet i balancen				
Afledte finansielle instrumenter	57.206	-	57.206	-52.677	-4.529	-
Gæld til kreditinstitutter	53.775	-	53.775	-30.439	-23.336	-
I alt	110.981	-	110.981	-83.116	-27.865	-

2016 Koncern			Relaterede beløb, som ikke er modregnet i balancen			
Finansielle aktiver			Netteløb for finansielle aktiver præsenteret i balancen	Finansielle instrumenter	Finansielle sikkerhedsstillelser	Netteløb
Mio. kr.	Indregnede aktiver brutto	Forpligtelser modregnet i balancen				
Afledte finansielle instrumenter	88.549	-	88.549	-62.424	-26.125	-
Tilgodehavende hos kreditinstitutter	56.185	-	56.185	-12.421	-43.764	-
I alt	144.734	-	144.734	-74.845	-69.889	-

2016 Koncern			Relaterede beløb, som ikke er modregnet i balancen			
Finansielle forpligtelser			Netteløb for finansielle forpligtelser præsenteret i balancen	Finansielle instrumenter	Finansielle sikkerhedsstillelser	Netteløb
Mio. kr.	Indregnede forpligtelser brutto	Aktiver modregnet i balancen				
Afledte finansielle instrumenter	67.621	-	67.621	-62.424	-3.952	1.245
Gæld til kreditinstitutter	29.801	-	29.801	-12.421	-17.113	267
I alt	97.422	-	97.422	-74.845	-21.065	1.512

Note 22 Garanterede ydelser

Mio. kr.	Koncern		ATP	
	2017	2016	2017	2016
Dagsværdi pr. 01.01	658.797	603.972	658.797	603.972
Årets ændring af hensættelserne:				
Bidrag	9.703	9.572	9.703	9.572
- heraf overført til bonuspotentiale	-1.941	-1.914	-1.941	-1.914
Pensionsydelse	-16.075	-15.454	-16.075	-15.454
Ændring som følge af opdatering af levetid	1.006	9.901	1.006	9.901
Ændring som følge af ændring i opgørelsesrente	-15.021	45.551	-15.021	45.551
Årets tilskrevne bonus	6.406	-	6.406	-
Ændring som følge af løbetidsforkortelse	7.982	6.329	7.982	6.329
Øvrige ændringer	24	840	24	840
Årets ændring af hensættelserne i alt	-7.916	54.825	-7.916	54.825
Dagsværdi pr. 31.12	650.881	658.797	650.881	658.797
Årets ændring af hensættelserne fordelt på Koncernens og ATP's forretninger:				
Afdækning:				
Ændring som følge af løbetidsforkortelse	7.982	6.329	7.982	6.329
Ændring som følge af ændring i opgørelsesrente	-15.021	45.551	-15.021	45.551
	-7.039	51.880	-7.039	51.880
Pension:				
Bidrag	9.703	9.572	9.703	9.572
- heraf overført til bonuspotentiale	-1.941	-1.914	-1.941	-1.914
Pensionsydelse	-16.075	-15.454	-16.075	-15.454
Øvrige ændringer	24	840	24	840
Ændring i garanterede ydelser som følge af bidrag og pensionsydelse	-8.289	-6.956	-8.289	-6.956
Ændring som følge af opdatering af levetid	1.006	9.901	1.006	9.901
	-7.283	2.945	-7.283	2.945
Resultat i øvrigt:				
Årets tilskrevne bonus	6.406	-	6.406	-
I alt	-7.916	54.825	-7.916	54.825
Følsomhedsoplysninger:				
Ændring af hensættelserne ved følgende ændring:				
Rentestigning på 1 procentpoint	-80.950	-83.720	-80.950	-83.720
Rentefald på 1 procentpoint	99.741	103.551	99.741	103.551
Stigning i dødelighedsintensiteten på 10 pct.	-21.700	-21.883	-21.700	-21.883
Fald i dødelighedsintensiteten på 10 pct.*	23.961	24.151	23.961	24.151

* I 2017 svarede et fald i dødelighedsintensiteten på 10 pct. til en forøgelse af levetiden på 1,0 år (2016: 1,0 år).

Note 22 Garanterede ydelser, fortsat

§ Regnskabspraksis

Regnskabspraksis

Garanterede ydelser opgøres til dagsværdien af Koncernens pensionsforpligtelser, dvs. kapitalværdien af de garanterede ydelser og rettigheder (pensionstilsagnet) opgjort på grundlag af den relevante diskonteringsrente på balancetidspunktet. De garanterede ydelser indeholder desuden ubetalte, forfaldne pensionsydelse, der vedrører begivenheder indtruffet i regnskabsåret eller tidligere (erstatningshensættelser).

Diskonteringsrenten beregnes i overensstemmelse med det til Finanstilsynet anmeldte hensættelsesgrundlag med udgangspunkt i nul kuponrentestrukturen på balancetidspunktet, der afspejler løbetiden på de garanterede ydelser. Den således opgjorte rente er reduceret med skattesatsen i henhold til pensionsafkastbeskatningsloven, som udgør 15,3 pct.

Fra 1. januar 2015 er den garanterede forrentning af nye ATP-indbetalinger ændret således, at den fastsættes for 15 år ad gangen gældende for alle indbetalinger fra 1. januar 2015 og fremad. Indtil 2015 blev forrentningen fastsat på indbetalingstidspunktet og var gældende for resten af livet. Ændringen omfattede kun medlemmer, der var født i 1964 eller senere. De pensionsgarantier, der er givet før 2015, bliver ikke påvirket. Hver gang en 15 års garantiperiode er udløbet, fastlægges en ny rente for den kommende 15-årige periode baseret på den aktuelle markedsrente. Denne praksis fortsættes, indtil det enkelte medlem har mindre end 15 år til pensionsalderen. På dette tidspunkt fastsættes en garanteret forrentning, som er gældende for resten af livet.

Årets ændringer i garanterede ydelser fordeles imellem Afdækning og Pension.

Ændringer, som relaterer sig til ændringer i markedsrenten og ændringer i forkortelsen af løbetiden, indregnes i Afdækning. Ændringer, som relaterer sig til årets indbetalte bidrag og årets udbetalte pensionsydelse, indregnes i Pension. Øvrige mindre ændringer indregnes ligeledes i Pension. Herudover indregnes ændringer som følge af opdatering af levetiden ligeledes i Pension. Opdatering af levetiden indeholder både de konstaterede forbedringer og de forventede fremtidige forbedringer. Bonus allokeres ikke til Koncernens forretningsområder.

! Væsentlige regnskabsmæssige skøn

Ved vurdering af de pensionsmæssige hensættelser er disse opgjort på grundlag af sædvanlige aktuariemæssige forudsætninger, hvoraf de væsentligste vedrører diskonteringsfaktor baseret på den anførte diskonteringsrente samt forventning om fremtidig levealder for ATP's medlemmer, jf. afsnittet "Risici og risikostyring". De forudsætninger, der er lagt til grund, antages at afspejle de nuværende markedsbetingelser.

Diskonteringsrente

Diskonteringsrentekurven består dels af en nul kuponrentestruktur, der estimeres ved en anerkendt metode, dels af et fast langsigtet afkastkrav på 3 pct. De aktiver, som indgår i estimationsgrundlaget, afspejler den relevante valutadenominering, løbetid samt likviditet. Aktiverne, som indgår i grundlaget for estimatet, fordeles sig i følgende procentvise opdeling:

Renteswaps i danske kroner – 15 pct.

Renteswaps i euro – 35 pct.

Danske statsobligationer – 25 pct.

Tyske statsobligationer – 25 pct.

Nul kuponrentestrukturen estimeres på basis af købs- og salgsswaps på aktivsiden i ovennævnte grupperinger og bestemmes på basis af et bestemt sæt af løbetider ud til 30 år. Dette sker ud fra de fire inputkurver, som vægtes i nul kuponrenterne. Øvrige punkter på rentestrukturen fås ved lineær interpolation mellem de estimerede punkter.

For renteswaps i danske kroner anvendes danske CIBOR fixinger samt danske swaprenter. For renteswaps i euro anvendes EURIBOR fixinger, euro forward rate agreements samt euro-swaprenter mod EURIBOR og EONIA. For danske statsobligationer anvendes renter på danske statsobligationer med en restløbetid på mere end 2 måneder. For tyske statsobligationer anvendes renter på tyske statsobligationer med en restløbetid på mere end 2 måneder.

Fra 40 år anvendes afkastkravet på 3 pct.

Nedenstående tabel angiver udvalgte punkter på nul kuponrentestrukturen i 2017 og i 2016.

Rentekurvepunkter	2017	2016
1 år	-0,5%	-0,5%
5 år	0,1%	-0,2%
10 år	0,7%	0,5%
15 år	1,1%	0,9%
20 år	1,3%	1,1%
30 år	1,4%	1,1%
Inflation	0,8%	0,3%

ATP Koncernens pensionsmæssige hensættelser opgjort ultimo 2017 ved anvendelse af henholdsvis ATP's, EIOPA's og Finanstilsynets diskonterings-satser kan findes på ATP's hjemmeside (www.atp.dk/resultater-rapporter/aars-og-kvartalsrapporter/atp-koncernen).

Levetid

ATP garanterer livslange pensioner, hvorfor udviklingen i levetid har stor indvirkning på størrelsen af de garanterede ydelser. ATP anvender levetidsmodellen SAINT. SAINT bygger på sammenlignelige data fra 18 OECD-lande. Ud over at indregne den allerede konstaterede udvikling i levetid, tager SAINT højde for den forventede fremtidige forbedring af levetiden. Fastlæggelse af den fremtidige forbedring af levetiden er behæftet med vis grad af skøn og usikkerhed.

Note 23 Bonuspotentiale, Koncernen

2017 Koncern				
Mio. kr.	Opskrivnings- henlæggelser	Øvrige	Overført overskud	I alt
Bonuspotentiale 01.01	52	12	100.390	100.454
Årets resultat	-	-	17.239	17.239
Anden totalindkomst:				
Opskrivningshenlæggelser vedr. domicilejendomme	2	-	-	2
Anden totalindkomst i alt	2	-	-	2
Årets totalindkomst	2	-	17.239	17.241
Bonuspotentiale 31.12	54	12	117.629	117.695

I henhold til ATP's principper for bonustildeling kan bonuspotentialet opdeles i én del, der vil kunne anvendes til forhøjelse af de garanterede ydelser, og en anden del, der skal tilbageholdes som ufordelt bonus.

Bonuspotentialet, der ville kunne anvendes til forhøjelse af de garanterede ydelser	0
Bonuspotentialet, der skal tilbageholdes som ufordelt bonus	117.695
I alt	117.695

2016 Koncern				
Mio. kr.	Opskrivnings- henlæggelser	Øvrige	Overført overskud	I alt
Bonuspotentiale 01.01	51	12	101.179	101.242
Årets resultat	-	-	-789	-789
Anden totalindkomst:				
Opskrivningshenlæggelser vedr. domicilejendomme	1	-	-	1
Anden totalindkomst i alt	1	-	-	1
Årets totalindkomst	1	-	-789	-788
Bonuspotentiale 31.12	52	12	100.390	100.454

Bonuspotentialet, der ville kunne anvendes til forhøjelse af de garanterede ydelser	3.265
Bonuspotentialet, der skal tilbageholdes som ufordelt bonus	97.189
I alt	100.454

Note 23 Bonuspotentiale, ATP

2017 ATP

Mio. kr.	Opskrivnings- henlæggelser	Overført overskud	I alt
Bonuspotentiale 01.01	38	100.416	100.454
Årets resultat	-	17.239	17.239
Anden totalindkomst:			
Opskrivningshenlæggelser vedr. domicilejendomme	2	-	2
Anden totalindkomst i alt	2	-	2
Årets totalindkomst	2	17.239	17.241
Bonuspotentiale 31.12	40	117.655	117.695

I henhold til ATP's principper for bonustildeling kan bonuspotentialet opdeles i én del, der vil kunne anvendes til forhøjelse af de garanterede ydelser, og en anden del, der skal tilbageholdes som ufordelt bonus.

Bonuspotentialet, der ville kunne anvendes til forhøjelse af de garanterede ydelser	0
Bonuspotentialet, der skal tilbageholdes som ufordelt bonus	117.695
I alt	117.695

2016 ATP

Mio. kr.	Opskrivnings- henlæggelser	Overført overskud	I alt
Bonuspotentiale 01.01	41	101.201	101.242
Årets resultat	-	-785	-785
Anden totalindkomst:			
Opskrivningshenlæggelser vedr. domicilejendomme	-3		-3
Anden totalindkomst i alt	-3	0	-3
Årets totalindkomst	-3	-785	-788
Bonuspotentiale 31.12	38	100.416	100.454

Bonuspotentialet, der ville kunne anvendes til forhøjelse af de garanterede ydelser	3.265
Bonuspotentialet, der skal tilbageholdes som ufordelt bonus	97.189
I alt	100.454

Note 23 Bonuspotentiale, fortsat

§ Regnskabspraksis

ATP og Koncernens bonuspotentiale udgør reserver, som ikke er fordelt til ATP's medlemmer. Bonuspotentialet opgøres til det beløb, som svarer til den regnskabsmæssige værdi af de samlede aktiver tilknyttet ATP med fradrag af de garanterede ydelser og summen af den regnskabsmæssige værdi af ATP's øvrige forpligtelser.

Reserverne kan udloddes som bonus. Tilskrivning af bonus overføres til de garanterede ydelser via resultatet og totalindkomsten. Årets totalindkomst overføres til bonuspotentialet. Opskrivninger og tilbageførsel af opskrivninger på domicilejendomme føres direkte på bonuspotentialet via anden totalindkomst. Bonuspotentialet stiger og falder således i takt med størrelsen af årets resultat og anden totalindkomst.

Bonuspolitik

Rammerne for ATP's bonuspolitik er defineret i "Bekendtgørelse af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension § 18 stk. 3", som definerer, at der skal tilstræbes en langsigtet bonuspolitik, der sikrer pensionernes realværdi.

ATP ændrede i 2017 sin bonuspolitik, således at den årlige bonusbeslutning træffes på baggrund af en samlet vurdering af en række forhold med udgangspunkt i bonusgraden. Bonusgraden defineres som bonuspotentiale i forhold til garanterede ydelser, jf. note 30. Pejlemærket for generel bonus er 20 pct., mens pejlemærket for bonus til alle nuværende pensionister er 10 pct.

Med baggrund i bonusgraden og en samlet vurdering af investeringsresultatet, inflationen og udgifter til forøgelse af levetid har ATP's bestyrelse besluttet at forhøje alle medlemmers pensioner med 1 pct. i 2017.

Note 24 Immaterielle aktiver

Mio. kr.	Koncern		ATP	
	2017	2016	2017	2016
Goodwill:				
Kostpris pr. 01.01	221	221	-	-
Tilgang	-	-	-	-
Kostpris pr. 31.12	221	221	-	-
Nedskrivninger pr. 01.01	-177	-177	-	-
Årets nedskrivninger	-	-	-	-
Nedskrivninger pr. 31.12	-177	-177	-	-
Regnskabsmæssig værdi pr. 31.12	44	44	-	-
Interne udviklingsprojekter:				
Kostpris pr. 01.01	1.748	1.477	1.736	1.465
Årets tilgang	296	271	293	271
Årets afgang	-	-	-	-
Kostpris pr. 31.12	2.044	1.748	2.029	1.736
Afskrivninger pr. 01.01	-1.056	-939	-1.045	-928
Årets af- og nedskrivninger	-147	-117	-146	-117
Afskrivninger pr. 31.12	-1.203	-1.056	-1.191	-1.045
Regnskabsmæssig værdi pr. 31.12	841	692	838	691
Immaterielle aktiver i alt:				
Kostpris pr. 01.01	1.969	1.698	1.736	1.465
Årets tilgang	296	271	293	271
Årets afgang	-	-	-	-
Kostpris pr. 31.12	2.265	1.969	2.029	1.736
Af- og nedskrivninger pr. 01.01	-1.233	-1.116	-1.045	-928
Årets af- og nedskrivninger	-147	-117	-146	-117
Af- og nedskrivninger pr. 31.12	-1.380	-1.233	-1.191	-1.045
Regnskabsmæssig værdi pr. 31.12	885	736	838	691

§ Regnskabspraksis

Goodwill

Goodwill indregnes ved første indregning i balancen til kostpris. Efterfølgende måles goodwill til kostpris med fradrag af akkumulerede nedskrivninger. Der foretages ikke amortisering af goodwill.

Interne udviklingsprojekter

Udviklingsprojekter, der er klart definerede og identificerbare, hvor den tekniske udnyttelsesgrad, tilstrækkelige ressourcer og et potentielt fremtidigt marked eller anvendelsesmulighed i virksomheden kan påvises, og hvor det er hensigten at fremstille, markedsføre eller anvende projektet, indregnes som immaterielle anlægsaktiver, såfremt kostprisen kan opgøres pålideligt, og der er tilstrækkelig sikkerhed for den fremtidige nytteværdi. Øvrige udviklingsomkostninger indregnes i resultatopgørelsen, efterhånden som omkostningerne afholdes. Udviklingsomkostninger omfatter omkostninger, gager og afskrivninger, der kan henføres til Koncernens udviklingsaktiviteter.

Interne udviklingsprojekter måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Afskrivning foretages lineært over aktivernes forventede brugstid, der sædvanligvis er fra 3 til 10 år. Aktivernes brugstid vurderes og reguleres om nødvendigt ved hver balancedag.

Note 24 Immaterielle aktiver, fortsat

! Væsentlige regnskabsmæssige skøn

Nedskrivningstest for goodwill

Ledelsen har pr. 31. december 2017 testet den regnskabsmæssige værdi af goodwill for nedskrivningsbehov, baseret på den foretagne allokering af kostprisen af goodwill på de pengestrømsfrembringende enheder.

	Koncern		ATP	
	2017	2016	2017	2016
Goodwill				
NOW: Pension Ltd.	170	170	-	-
ATP Ejendomme A/S*	44	44	-	-
	214	214	-	-
Genindvindingsværdi				
NOW: Pension Ltd.	-	-	-	-
ATP Ejendomme A/S	44	44	-	-
	44	44	-	-

* Goodwill vedrørende ATP Ejendomme A/S vedrører oprindeligt købet af Ejendomsselskabet Vangede A/S. Ejendomsselskabet Vangede A/S blev pr. 1. januar 2017 fusioneret med ATP Ejendomme A/S med ATP Ejendomme A/S som det fortsættende selskab.

Genindvindingsværdien opgøres som den højeste værdi af nytteværdien og dagsværdi fratrukket salgsomkostninger. Genindvindingsværdien er baseret på nytteværdien, som er fastlagt ved anvendelse af forventede nettopengestrømme på basis af budgetter godkendt af ledelsen.

Nedskrivningstest for udviklingsprojekter og øvrige aktiver

Interne udviklingsprojekter omfatter primært konkurrenceudsættelse af IT-fagsystemer vedrørende Udbetaling Danmark. Den regnskabsmæssige værdi af konkurrenceudsættelse af IT-fagsystemer udgør i alt 679 mio. kr. pr. 31. december 2017 (2016: 499 mio. kr.). Målet med konkurrenceudsættelsen er at reducere IT-omkostningerne ved indkøb af driftssikre og omkostningseffektive forretningsløsninger.

Den resterende regnskabsmæssige værdi pr. 31. december 2017 vedrører projekter, som er færdiggjort til drift og som primært anvendes i Koncernens administrationsforretning. Den årlige gennemgang af genindvindingsværdien har ikke givet anledning til behov for nedskrivninger.

Ledelsen har i 2017 gennemført en nedskrivningstest af den regnskabsmæssige værdi af igangværende udviklingsomkostninger. Det vurderes, at genindvindingsværdien overstiger den regnskabsmæssige værdi bortset fra nedenstående omtale vedrørende nyt pensionssystem i Udbetaling Danmark.

Vurderingen af genindvindingsværdien er baseret på kapitalværdiberegninger, som er fastlagt ved anvendelse af forventede pengestrømme på basis af budgetter for årene 2018-2022 godkendt af ledelsen.

ATP opsagde den 14. marts 2017 kontrakten med KMD vedrørende udvikling af nyt pensionssystem til Udbetaling Danmark og igangsatte et genudbud af IT-løsningen. I den forbindelse har ATP's ledelse foretaget en vurdering af den regnskabsmæssige aktiverede andel af projektomkostningerne. Vurderingen viste et behov for en regnskabsmæssig nedskrivning på 56 mio. kr., og denne er foretaget i 2017.

Note 25 Domicilejendomme

Mio. kr.	Koncern		ATP	
	2017	2016	2017	2016
Kostpris pr. 01.01	846	835	807	797
Årets tilgang	19	11	18	10
Kostpris pr. 31.12	865	846	825	807
Opskrivninger pr. 01.01	52	51	38	41
Årets opskrivninger	2	4	2	0
Tilbageførte opskrivninger som følge af værdiregulering	0	-3	0	-3
Opskrivninger pr. 31.12	54	52	40	38
Af- og nedskrivninger pr. 01.01	-44	-39	-40	-36
Årets afskrivninger	-5	-5	-5	-4
Af- og nedskrivninger pr. 31.12	-49	-44	-45	-40
Dagsværdi pr. 31.12	870	854	820	805

§ Regnskabspraksis

Domicilejendomme er ejendomme som Koncernen selv benytter til administration. Ejendomme, som indeholder elementer af både domicil- og investeringsejendom, opdeles forholdsmæssigt på de to ejendomsstyper efter kvm.

Domicilejendomme indregnes til kostpris og måles efterfølgende til dagsværdi ved hjælp af en omvurderingsmodel. Dagsværdien af domicilejendommene værdiansættes efter samme principper som Koncernens investeringsejendomme, jf. note 16.

Afskrivninger på domicilejendomme foretages lineært over den forventede brugstid. Afskrivningsperioderne er fastsat til 50 år. Der afskrives ikke på grunde.

Opskrivning af et materielt aktiv på balancetidspunktet fra kostpris til dagsværdi indregnes under bonuspotentialiet som en opskrivningshenlæggelse. Stigninger i en ejendoms dagsværdi indregnes direkte i posten 'Opskrivningshenlæggelser' under bonuspotentialie, medmindre stigningen modsvarer en værdinedgang, der tidligere er indregnet i resultatopgørelsen. Fald i en ejendoms dagsværdi indregnes i resultatopgørelsen, medmindre faldet modsvarer en værdistigning, der tidligere er indregnet direkte i posten 'Opskrivningshenlæggelser' under bonuspotentialie. I så fald overføres værdifaldet direkte som en reduktion i opskrivningshenlæggelser.

Note 26 Operational leasing

Koncernen fungerer som leasinggiver inden for ejendomsleasing. Alle aftaler udbydes som operationelle leasingaftaler. Aktiverne er indregnet i Koncernens og ATP's balance under investeringsejendomme.

Mio. kr.	Koncern		ATP	
	2017	2016	2017	2016
Årets lejeindtægter fra ejendomsudlejning	1.350	1.323	69	572
Lejerne er ved kontrakt forpligtet i gennemsnitligt antal år.	8	10	4	3
På balancetidspunktet har Koncernen indgået lejeaftaler, hvor de fremtidige lejeindtægter forventes at fordele sig således:				
Indenfor 1 år	1.058	1.053	31	472
Mellem 1 og 5 år	2.835	2.684	119	812
Efter 5 år	3.168	3.351	40	250
Lejeindtægter i alt	7.061	7.088	190	1.534

Note 27 Eventualforpligtelser og sikkerhedsstillelser

Sikkerhedsstillelser

ATP Koncernen afgiver og modtager aktiver til sikkerhed i forbindelse med repo- og reverseforretninger samt til clearingscentraler og øvrige modparter i forbindelse med indgåelse af finansielle transaktioner. ATP Koncernen har ret til at sælge eller genbelåne de modtagne aktiver. Modparterne har ligeledes adgang til at sælge eller genbelåne de modtagne aktiver, når ATP Koncernen stiller aktiver til sikkerhed. Afgivne obligationer og udlån til sikkerhedsstillelse er fortsat indregnet i Koncernens balance.

Aktiver afgivet og modtaget som sikkerhed fremgår af nedenstående tabel:

Mio. kr.	Koncern		ATP	
	2017	2016	2017	2016
Afgivne aktiver:				
Obligationer	68.177	43.663	67.659	43.587
Udlån	4.104	5.978	4.104	5.978
Likvider	478	2.655	441	455
Afgivne aktiver i alt	72.759	52.296	72.204	50.020
Modtagne aktiver:				
Obligationer	80.939	84.979	80.913	83.554
Modtagne aktiver i alt	80.939	84.979	80.913	83.554
Investerings- og lånetilsagn				
Investerings- og lånetilsagn, kapitalandele	13.644	13.696	430	35
Investerings- og lånetilsagn, ejendomsfonde	795	604	708	390
Investerings- og lånetilsagn, danske ejendomme	279	102	12	47
Investerings- og lånetilsagn, infrastruktur	7.504	6.030	7.504	6.030
Investerings- og lånetilsagn, kreditfonde	2.019	5.383	2.019	5.383
Lånetilsagn, erhvervsvirksomheder	19.147	24.158	19.147	24.158
Lånetilsagn, kreditfonde	9.834	12	9.834	12
Investerings- og lånetilsagn, tilknyttede virksomheder	-	-	24.945	28.081
Lånetilsagn, tilknyttede virksomheder	-	-	1.585	1.780
Øvrige eventualforpligtelser				
Leje/leasing forpligtelser	720	487	702	467
Potentiel udskudt skat vedr. ejendomme ¹	256	167	-	-
Øvrige eventualforpligtelser ²	1.486	1.371	1.434	1.319

¹ Fra og med 2001 er ATP Koncernen - under visse betingelser - ikke selskabsskattepligtig af aktiviteten i datterselskabet ATP Ejendomme A/S. Såfremt betingelserne for skattefritagelse ikke er opfyldt, afsættes såvel aktuelle som udskudte skatter i selskabet. ATP Ejendomme A/S har i 2017 opfyldt betingelsen for skattefritagelse.

² Øvrige eventualforpligtelser omfatter hovedsageligt eventualforpligtelser i forbindelse med, at ATP har udstedt "Letters of credit" til erhvervsvirksomheder.

Note 27 Eventualforpligtelser og sikkerhedsstillelser, fortsat

ATP Koncernens størrelse og forretningsomfang indebærer, at Koncernen til stadighed er part i diverse retssager og tvister. Sagerne vurderes løbende, og de verserende retssager og tvister vurderes ikke at kunne få væsentlig betydning for ATP Koncernens økonomiske stilling.

ATP har den 14. marts 2017, på baggrund af en beslutning i Udbetaling Danmarks bestyrelse, ophævet kontrakten vedrørende udvikling, drift og vedligeholdelse af nyt pensionssystem i Konkurrenceudsættelsesprogrammet. ATP har i den forbindelse rettet et økonomisk krav mod KMD. Tvisten har medført en voldgiftssag. Det er ledelsens vurdering, at ATP og Udbetaling Danmark vil opnå bods- og erstatningsbetaling. Idet ATP's administration af Udbetaling Danmark sker på omkostningsdækket og risikofri basis, er ATP sikret kompensation for et eventuelt tab.

ATP indgår i fælles momsregistrering med en række dattervirksomheder. Disse enheder hæfter solidarisk for moms og lønsumsafgift, der indgår i den fælles momsregistrering.

§ Regnskabspraksis

Den regnskabsmæssige behandling af eventualaktiver og eventualforpligtelser er baseret på en vurdering af det forventede udfald af det pågældende forhold. Hvis det er så godt som sikkert, at ATP Koncernen vil få en økonomisk fordel, indregnes aktivet og de tilknyttede indtægter. Er det sandsynligt, at ATP Koncernen må afgive økonomiske fordele for at indfri forpligtelsen, indregnes denne som en forpligtelse. Hvis det ikke er muligt at estimere et beløb med tilstrækkelig sikkerhed, eller det ikke er muligt at vurdere udfaldet af en given sag, vil der blive givet oplysning om forholdet. Afgørelser i tilknytning til sådanne forhold kan i kommende regnskabsperioder medføre realiserede gevinster eller tab, der overstiger de indregnede beløb.

Note 28 Transaktioner med nærtstående parter

ATP Koncernen

ATP Koncernens nærtstående parter omfatter associerede virksomheder og joint ventures samt selvstændige ordninger, som ATP administrerer. Oversigt over associerede virksomheder og joint ventures findes i note 15.

Medlemmer af ATP's bestyrelse, direktion og disse personers nære familiemedlemmer anses ligeledes som nærtstående parter. Nærtstående parter omfatter desuden virksomheder, hvori denne personkreds har bestemmende eller betydelig indflydelse. Ingen anses for at have bestemmende eller betydelige indflydelse over Koncernen.

Koncernen har haft følgende transaktioner med nærtstående parter:

2017							
Mio. kr.	Salg	Køb	Indskud	Udlodninger	Gæld	Tilgodehavende/ Lån	Eventualforpligtelser
Associerede virksomheder og joint ventures	8	-	760	2.965	-	2	4.612
Selvstændige ordninger som ATP administrerer	2.029	-	-	-	723	284	-
Transaktioner med nærtstående parter i alt	2.037	-	760	2.965	723	286	4.612

2016

Mio. kr.

	Salg	Køb	Indskud	Udlodninger	Gæld	Tilgodehavende/ Lån	Eventualforpligtelser
Associerede virksomheder og joint ventures	5	-	3.481	2.739	-	-	639
Selvstændige ordninger som ATP administrerer	1.533	-	-	-	589	298	-
Transaktioner med nærtstående parter i alt	1.538	-	3.481	2.739	589	298	639

Salg til associerede virksomheder samt ordninger omfatter en række administrative funktioner, herunder regnskabsfunktioner, it-drift og udvikling samt personaleadministration mv.

Indskud indeholder indskud af kapital i associerede virksomheder og joint ventures, mens udlodninger indeholder udlodninger, herunder udbytter. Eventualforpligtelser overfor associerede virksomheder og joint ventures består af investerings- og lånetilsagn.

Endvidere omfatter transaktioner med nærtstående parter den lovpligtige arbejdsmarkedspension for medlemmer af ATP's bestyrelse, direktion og disse personers nære familiemedlemmer samt virksomheder, hvori denne personkreds har væsentlige interesser.

Den samlede indbetaling til ATP i 2017 beløber sig til 0,0 mio. kr. (2016 0,0 mio. kr.).

Transaktioner med nærtstående parter afregnes for ordninger på omkostningsdækkende basis. Handlerne foretages efter kontraktlig aftale med ATP.

Ledelsesafkløning fremgår af note 6.

Note 28 Transaktioner med nærtstående parter, fortsat

ATP

ATP's nærtstående parter omfatter associerede virksomheder, joint ventures, tilknyttede virksomheder og selvstændige ordninger, som ATP administrerer. Oversigt over associerede, joint ventures og tilknyttede virksomheder findes i note 14 og 15.

Medlemmer af ATP's bestyrelse, direktion og disse personers nære familiemedlemmer anses ligeledes som nærtstående parter. Nærtstående parter omfatter desuden virksomheder, hvori denne personkreds har væsentlige interesser.

ATP har haft følgende transaktioner med nærtstående parter:

2017 Mio. kr.	Salg	Køb	Termins- kontrakter, netto og renter af udlån	Indskud	Udlodninger	Gæld ¹	Tilgode- havende/ Lån ¹	Eventual- forpligtelser
Associerede virksomheder og joint ventures	-	-	-	760	2.684	-	-	4.083
Tilknyttede virksomheder	30	31	-434	15.707	37.676	350	2.956	26.530
Selvstændige ordninger som ATP administrerer	2.029	-	-	-	-	723	284	-
Transaktioner med nærtstående parter i alt	2.059	31	-434	16.467	40.360	1.073	3.240	30.613

2016

Mio. kr.

2016 Mio. kr.	Salg	Køb	Termins- kontrakter, netto og renter af udlån	Indskud	Udlodninger	Gæld ¹	Tilgode- havende/ Lån ¹	Eventual- forpligtelser
Associerede virksomheder og joint ventures	-	-	-	1.059	302	-	-	38
Tilknyttede virksomheder	34	70	155	7.163	14.941	254	3.945	29.861
Selvstændige ordninger som ATP administrerer	1.533	-	-	-	-	589	298	-
Transaktioner med nærtstående parter i alt	1.568	70	155	8.222	15.243	843	4.243	29.899

¹ Gæld og tilgodehavender indeholder positive/negative markedsværdier af koncerninterne terminsforretninger.

Salg til associerede virksomheder, joint ventures, tilknyttede virksomheder samt ordninger omfatter en række administrative funktioner, herunder regnskabsfunktioner, it-drift og udvikling samt personaleadministration mv.

Terminskontrakter, netto indeholder nettobetalingen vedrørende interne valutaterminskontrakter foretaget af ATP på vegne af de tilknyttede virksomheder. Endvidere indgår renter af udlån til tilknyttede virksomheder med 78 mio. kr. (2016: 84 mio. kr.).

Indskud indeholder indskud af kapital i associerede virksomheder, joint ventures og tilknyttede virksomheder, mens udlodninger indeholder udlodninger, herunder udbytter. Eventualforpligtelser overfor associerede virksomheder, joint ventures og tilknyttede virksomheder består af investerings- og lånetilsagn.

Endvidere omfatter transaktioner med nærtstående parter den lovpligtige arbejdsmarkedspension for medlemmer af ATP's bestyrelse, direktion og disse personers nære familiemedlemmer samt virksomheder, hvori denne personkreds har bestemmende eller betydelig indflydelse.

Den samlede indbetaling til ATP i 2017 beløber sig til 0,0 mio. kr. (2016 0,0 mio. kr.).

Udlånene til tilknyttede virksomheder er usikrede, og der er ikke foretaget nedskrivninger.

Transaktioner med nærtstående parter afregnes på markedsbaserede vilkår eller for tilknyttede virksomheder og ordninger på omkostningsdækket basis. Handlene foretages efter kontraktlig aftale med ATP.

Ledelsesafkløning fremgår af note 6.

Ingen anses for at have bestemmende indflydelse over modervirksomheden.

§ Regnskabspraksis

Transaktioner med nærtstående parter afregnes på markedsbaserede vilkår eller for tilknyttede virksomheder og ordninger på omkostningsdækket basis. Handlene foretages efter kontraktlig aftale mellem Koncernens virksomheder.

Note 29 Lang- og kortfristede aktiver og forpligtelser

Mio. kr.	Koncern		ATP	
	2017	2016	2017	2016
Langfristede aktiver:				
Obligationer	519.222	520.942	510.673	497.192
Kapitalandele	111.814	92.537	80.860	51.101
Afledte finansielle instrumenter	65.309	86.076	65.308	86.076
Udlån	8.625	11.879	7.003	9.985
Udlån til tilknyttede virksomheder	-	-	2.920	2.821
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	-	-	69.958	85.957
Kapitalandele i associerede virksomheder og joint ventures	38.413	17.084	30.663	11.487
Immaterielle aktiver	885	736	838	691
Investeringsjendomme	21.617	21.139	-	8.028
Domicilejendomme	870	854	820	805
Driftsmidler	24	19	17	13
Langfristede aktiver i alt	766.779	751.266	769.060	754.156
Kortfristede aktiver:				
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender	8.492	6.798	7.228	3.545
Obligationer	33.705	47.057	32.233	45.643
Kapitalandele	-	529	-	-
Afledte finansielle instrumenter	6.103	2.473	6.127	3.535
Udlån	37	-	-	-
Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder	-	-	7	11
Tilgodehavende pensionsafkast- og selskabsskat	-	1	-	-
Udskudt pensionsafkast- og selskabsskat	-	1	-	-
Tilgodehavende hos kreditinstitutter	62.859	56.185	62.342	54.762
Tilgodehavende renter	3.156	3.849	3.006	3.519
Tilgodehavende bidrag	2.594	2.566	2.594	2.566
Andre tilgodehavender	10.606	2.739	9.954	1.168
Andre periodeafgrænsningsposter	938	851	932	841
Kortfristede aktiver i alt	128.490	123.049	124.423	115.590
Aktiver i alt	895.269	874.315	893.483	869.746
Langfristede forpligtelser:				
Afledte finansielle instrumenter	53.925	61.207	53.925	61.207
Udskudt pensionsafkast- og selskabsskat	69	154	-	-
Anden gæld	1.068	965	694	550
Garanterede ydelser	634.003	642.457	634.003	642.457
Bonuspotentiale	117.695	100.454	117.695	100.454
Minoritetsinteresser	426	407	-	-
Langfristede pensionsmæssige hensættelser og forpligtelser i alt	807.186	805.644	806.317	804.668
Kortfristede forpligtelser:				
Garanterede ydelser	16.878	16.340	16.878	16.340
Gæld til tilknyttede virksomheder	-	-	-	169
Afledte finansielle instrumenter	3.281	6.414	3.618	6.277
Udskudt pensionsafkast- og selskabsskat	132	-	-	-
Skyldig pensionsafkast- og selskabsskat	2.822	10.555	2.816	10.554
Gæld til kreditinstitutter	53.775	29.801	53.747	29.726
Anden gæld	11.195	5.561	10.107	2.012
Kortfristede forpligtelser i alt	88.083	68.671	87.166	65.078
Passiver i alt	895.269	874.315	893.483	869.746

§ Regnskabspraksis

Aktiver, som kontraktligt skal afhændes inden for 12 måneder, samt aktiver, som med ret stor sandsynlighed forventes afhændet inden for 12 måneder efter regnskabsårets udløb, klassificeres som kortfristede aktiver. Herudover klassificeres likvider som kortfristede, medmindre de er undergivet restriktioner eller er øremærket til at indfri en bestemt forpligtelse senere end 12 måneder efter regnskabsårets udløb.

Kortfristede forpligtelser omfatter forpligtelser, som forventes indfriet inden for 12 måneder efter regnskabsårets udløb, samt forpligtelser, som ATP ikke har en ubetinget ret til at udskyde indfrielsen af til senere end 12 måneder efter regnskabsårets udløb. Langfristede forpligtelser omfatter alle andre forpligtelser, der ikke klassificeres som kortfristede forpligtelser.

Note 30 Femårsoversigt for ATP

Hovedtal i mio. kr.	2017	2016	2015	2014	2013
Bidrag	9.703	9.572	9.055	9.049	11.587
Pensionsydelse	16.075	15.454	14.566	13.661	12.741
Investeringsafkast	15.879	60.149	6.584	116.752	-30.109
Pensionsmæssige driftsomkostninger i alt	191	239	283	300	310
Pensionsteknisk resultat	17.232	-797	5.385	2.466	9.156
Årets resultat	17.239	-785	5.402	2.481	9.168
Bonuspotential	117.695	100.454	101.242	95.831	93.344
Pensionsmæssige hensættelser i alt	768.576	759.251	705.214	704.423	592.566
Aktiver i alt	893.483	869.746	781.228	812.433	677.497
Medlemmer (antal i 1.000)	5.118	5.044	4.971	4.901	4.839
Pensionister (antal i 1.000)	1.033	1.004	975	944	915
Nøgletal					
Afkastnøgletal¹					
Afkast før pensionsafkastskat (i pct.)	2,5	10,1	1,1	23,3	-5,7
Afkast efter pensionsafkastskat (i pct.)	2,1	8,6	0,9	19,8	-4,8
Omkostningsnøgletal					
Omkostningsprocent af hensættelser	0,03	0,04	0,05	0,05	0,06
Omkostninger pr. medlem (i kr.)	38	48	57	62	65
Øvrige nøgletal					
Bonusgrad (i pct.)	18,1	15,2	16,8	15,8	18,7

Femårsoversigten for ATP er opgjort på baggrund af Finanstilsynets skemakrav i lighed med den øvrige pensionsbranches opgørelsesmetoder. Som følge heraf afviger investeringsafkast og afkastnøgletal mv. fra ATP's regnskabsopstilling, som er udarbejdet i overensstemmelse med IFRS.

Der henvises til beskrivelse af nøgletallene i bilag 3 i ATP's regnskabsbekendtgørelse udstedt af Finanstilsynet (Bekendtgørelse om finansielle rapporter for Arbejdsmarkedets Tillægspension, BEK nr. 570 af 02/06/2016).

¹ ATP styrer ikke efter Finanstilsynets afkastnøgletal. Nøgletallet afspejler ofte i høj grad markedsværdiændringer på ATP's afdækningsportefølje, hvilket ikke vil påvirke de lovede pensioner nævneværdigt. Da nøgletallet ikke tager højde for forskellig værdiskabelse i de garanterede produkter, giver nøgletallet ikke et dækkende billede af værdiskabelsen for ATP's medlemmer det enkelte år. På det meget lange sigt derimod afspejler nøgletallet i højere grad værdiskabelsen.

Note 31 Specifikation af ATP's aktiver og disses afkast

	Regnskabsmæssig værdi		Afkast p.a.
	31.12.2017		før pensionsafkastskat
	mio. kr.		pct.
	Primo	Ultimo	
Grunde og bygninger	31.616	40.115	7,4
Noterede kapitalandele	31.536	60.350	22,2
Unoterede kapitalandele	57.301	68.457	11,0
Kapitalandele i alt	88.837	128.807	15,1
Stats- og realkreditobligationer	539.473	528.335	-0,3
Indeksobligationer	715	8.972	-1,4
Kreditobligationer og emerging markets-obligationer	25.082	19.372	-2,4
Udlån m.v.	14.945	12.426	-3,1
Obligationer og udlån i alt	580.215	569.105	-0,4
Dattervirksomheder	15.286	0	26,7
Øvrige investeringsaktiver	25.300	18.840	36,1
Afledte finansielle instrumenter til sikring af nettoændringen af aktiver og forpligtelser	25.823	10.983	6,6
Investeringsaktiver i alt	767.077	767.850	2,6

Specifikationer

Værdiskabelse i ATP

Regnskabet afspejler det årlige resultat af ATP's virksomhed og beskriver, hvordan årets resultat overføres til bonuspotentialet. Afdækningen af garanti-erne er ligeledes beskrevet i regnskabet, men den forrentning, der ligger i garantiene, belyses ikke direkte. Med sigte på at forbedre beskrivelsen af den samlede værdiskabelse i ATP beregner ATP tre nøgletal.

Værdiskabelse fra garantiene illustrerer den gennemsnitlige forrentning af de løfter, ATP har givet medlemmerne over tid, på tværs af aldersgrupper. Nøgletallet er beregnet ud fra historiske indbetalte bidrag og de tilknyttede garantier.

Værdiskabelse fra bonuspotentialet illustrerer forrentningen af bonuspotentialet. Nøgletallet er hovedsageligt drevet af investeringsafkastet, men er eksempelvis også påvirket af resultatet af Afdækning og administrationsomkostninger.

Samlet værdiskabelse viser ATP's evne til at generere værdiskabelse under ét. Nøgletallet er det vægtede gennemsnit af de to foregående nøgletal.

For yderligere oplysninger om definition af ATP's nøgletal for værdiskabelse henvises til supplerende oplysninger på www.atp.dk/resultater-rapporter/aars-og-kvartalsrapporter/atp-koncernen.

Værdiskabelse i pct.	2017	2016	2015	2014	2013
Værdiskabelse fra garantiene	3,7	3,7	3,8	3,9	3,9
Værdiskabelse fra bonuspotentiale	22,5	7,3	10,9	3,6	14,2
Samlet værdiskabelse	7,3	4,4	5,2	3,8	5,9

Bestyrelse

Formand

Bestyrelsesformand
Jørgen Søndergaard

Arbejdsgiverrepræsentanter

Formand
Torben Dalby Larsen

Viceadm. direktør
Kim Graugaard

Adm. direktør
Jacob Holbraad

Professionelt bestyrelsesmedlem
Anne Broeng

Group Chief Compliance Officer
Anne Jæger

Formand
Bent Hansen

Lønmodtagerrepræsentanter

Formand
Lizette Risgaard

Næstformand
Arne Grevsen

Direktør
Jan Walther Andersen

Forbundsformand
Kim Simonsen

Formand
Bente Sorgenfrey

Formand
Lars Qvistgaard

Repræsentantskab

Formand:

Bestyrelsesformand Jørgen Søndergaard

Arbejdsgiverrepræsentanter

Udpeget af Dansk Arbejdsgiverforening:

Formand Torben Dalby Larsen
Viceadm. direktør Kim Graugaard
Adm. direktør Jacob Holbraad
Chefkonsulent Christina Bjørnbak Hallstein
Underdirektør Charlotte Vester
Direktør Berit Vinther
Underdirektør Steen Müntzberg
Viceadm. direktør Pernille Knudsen
Underdirektør Camilla Khokhar
Professionelt bestyrelsesmedlem Anne Broeng

Udpeget af Finansministeren:

Group Chief Compliance Officer Anne Jæger

Udpeget af Danske Regioner:

Formand Bent Hansen

Udpeget af Kommunernes Landsforening:

1. viceborgmester Søren Kristensen
Borgmester Martin Damm

Udpeget af Finanssektorens Arbejdsgiverforening:

Adm. direktør Mariane Dissing

Lønmodtagerrepræsentanter

Udpeget af Landsorganisationen i Danmark:

Formand Lizette Risgaard
Næstformand Arne Grevsen
Direktør Jan Walther Andersen
Forbundsformand Ole Wehlast
Forbundsformand Claus Jensen
Forbundsformand Per Christensen
Forbundsformand Jørgen Juul Rasmussen
Forbundsformand Kim Simonsen
Forbundsformand Lone Engberg Thomsen
Forbundsformand Benny Andersen

Udpeget af Funktionærernes og Tjenestemændenes

Fællesråd:

Formand Bente Sorgenfrey
Formand Kent Petersen
Direktør Jens Kragh

Udpeget af Ledernes Hovedorganisation:

Formand Svend Askær

Udpeget af Akademikerne:

Formand Lars Qvistgaard

Forretningsudvalg

Jørgen Søndergaard (formand)
Jacob Holbraad
Lizette Risgaard

Revisionsudvalg

Jørgen Søndergaard (formand)
Jacob Holbraad
Lizette Risgaard

ORSA-udvalg

Jørgen Søndergaard (formand)
Anne Broeng
Anne Jæger
Jan Walther Andersen

Daglig ledelse

Direktør Christian Hyldahl

Øvrige medlemmer af koncernledelsen

Lilian Mogensen, koncerndirektør for Administration og IT
Kasper Ahrndt Lorenzen, koncerndirektør for Investering, Chief Investment Officer
Bo Foged, koncerndirektør
Mads Smith Hansen, koncerndirektør for Pension, Risikostyring og Compliance, Chief Risk Officer
Dewi Dylander, juridisk direktør
Bård Grande, HR-direktør
Annemette Moesgaard, kommunikationsdirektør

Ansvarshavende aktuar

Camilla Fredsgaard Larsen

Ankenævn

Ankenævnet for ATP m.m.

Ved Stranden 8, 1061 København K

Bestyrelsens kompetencer, øvrige ledelseshverv mv.

Bestyrelsesformand Jørgen Søndergaard

Født: 18. januar 1949
Anciennitet: indtrådt i 2003 - udnævnelsesperiode udløber i 2018

Kompetencer:

- Ledelseserfaring som direktør for Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, SFI fra 1995 til 2013 og bestyrelseshverv samt formand i en række regeringsnedsatte kommissioner og udvalg
- Erfaring og viden om økonomiske forhold – herunder udvikling og anvendelse af økonomiske modeller
- Erfaring og viden om ATP's strategi, opgaver og rolle herunder tilknyttede samfunds- og pensionsmæssige forhold
- Erfaring og viden om persondataforordningen
- Bredt kendskab til politik og samfund, herunder stakeholderhåndtering
- Erfaringer med design af pensionsordninger, pensionsmodeller og risikostyring
- Mangeårig erfaring med forskning og kommunikation
- Erfaringer fra internationale netværk

Uddannelse:

- Bestyrelsesuddannelse: Rotman ICPM Board Effectiveness Programme
- Stifinderprogrammet for ledelsesudvikling
- Cand.oecon. fra Aarhus Universitet

Andre ledelseshverv:

- Formand for bestyrelsen i Lønmodtagernes Garantifond
- Formand for bestyrelsen i Arbejdsmarkedets Fond for Udstationerede
- Næstformand for bestyrelsen i Psykiatrifonden
- Medlem af bestyrelsen i All-Ears TM A/S
- Medlem af bestyrelsen i Den Danske Forskningsfond
- Medlem af bestyrelsen i ProScion A/S

Arbejdsgiverrepræsentanter

Formand Torben Dalby Larsen

Født: 5. juli 1949
Anciennitet: indtrådt i 2011 - udpegningsperiode udløber i 2020

Kompetencer:

- Ledelseserfaring som administrerende direktør og ansvarshavende chefredaktør for Sjællandske Medier A/S og bestyrelseshverv
- Bredt kendskab til politik og samfund, herunder stakeholderhåndtering
- Erfaring og viden om ATP's strategi, opgaver og samfundsmæssige rolle
- Mangeårig erfaring med pension og forsikring – herunder investeringer og finansielle markeder, pensionsmodeller, risikostyring mv – som bestyrelsesformand for PFA Pension A/S og PFA Holding A/S
- Erfaring med design af pensionsordninger, herunder pensions-, beskatnings- og modregningsudfordringer
- Indgående kendskab til nationale- og internationale arbejdsmarkeds-mæssige forhold
- Mangeårig erfaring med medier og kommunikation

Uddannelse:

- Journalistuddannet ved Danmarks Journalisthøjskole

Andre ledelseshverv:

- Formand for Dansk Arbejdsgiverforening
- Medlem af bestyrelsen i Lønmodtagernes Garantifond
- Medlem af bestyrelsen i Arbejdsmarkedets Fond for Udstationerede
- Adm. direktør for Sjællandske Medier A/S.
- Ansvarshavende chefredaktør for DAGBLADET, Frederiksborg Amts Avis, Nordvestnyt og Sjællandske.
- Bestyrelsesformand for Sjællandske Mediers 100 pct. ejede datterselskaber
- Formand for Dagbladenes Bureau
- Formand for bestyrelserne i PFA Holding A/S, PFA Pension A/S, PFA Fonden og PFA Brug Livet Fonden
- Medlem af bestyrelsen i Danmarks Radio.
- Medlem af bestyrelsen i Danske Mediers Arbejdsgiverforening
- Medlem af bestyrelsen i Deal.dk A/S
- Medlem af bestyrelsen for Business Europe

Viceadm. direktør Kim Graugaard

Født: 22. september 1961
Anciennitet: indtrådt i 2003 - udpegningsperiode udløber i 2018

Kompetencer:

- Ledelseserfaring som viceadministrerende direktør for DI og bestyrelses-hverv
- Bredt kendskab til politik, økonomi og samfund, herunder stakeholder-håndtering
- Erfaring og viden om ATP's strategi, opgaver og samfundsmæssige rolle
- Mangeårig erfaring med pension og forsikring – herunder investeringer og finansielle markeder, pensionsmodeller, risikostyring mv – som næst-formand for Industriens Pensionsforsikring A/S og Industriens Pension Holding A/S
- Erfaring med design af pensionsordninger, herunder pensions-, beskatnings- og modregningsudfordringer
- Indgående kendskab til medarbejder- og overenskomsterforhold, løn og ansættelsesret, arbejdsmarkedsøkonomi, arbejdsmiljø samt internationale arbejdsmarkeds-mæssige forhold
- Erfaring og viden om administration og IT

Uddannelse:

- Cand.scient.pol. fra Århus Universitet

Andre ledelseshverv:

- Viceadm. direktør i Dansk Industri
- Medlem af bestyrelsen i Lønmodtagernes Garantifond
- Medlem af bestyrelsen i Arbejdsmarkedets Fond for Udstationerede Formand for TekSam
- Næstformand for bestyrelsen i Industriens Pensionsforsikring A/S Industriens Pension Holding A/S og Industriens Pension Service A/S
- Medlem af bestyrelsen i Dansk Arbejdsgiverforening
- Dommer i Arbejdsretten

Adm. direktør Jacob Holbraad

Født: 31. juli 1968
Anciennitet: indtrådt i 2015 - udpegningsperiode udløber i 2020

Kompetencer:

- Ledelseserfaring som administrerende direktør for DA samt ledende stillinger i statsadministrationen
- Mangeårig erfaring med politiske forhold – herunder økonomisk politik samt interessent- og stakeholderhåndtering
- Erfaring og viden om økonomiske og samfundsmæssige forhold og analyser samt udarbejdelse og implementering af strategier og planer
- Erfaring og viden om ATP's strategi, opgaver og samfundsmæssige rolle
- Indgående kendskab til nationale- og internationale arbejdsmarkeds-mæssige forhold

Uddannelse:

- Cand.scient.pol. fra Københavns Universitet

Andre ledelseshverv:

- Adm. direktør i Dansk Arbejdsgiverforening
- Medlem af bestyrelsen i Lønmodtagernes Garantifond
- Medlem af bestyrelsen i Arbejdsmarkedets Fond for Udstationerede

Professionelt bestyrelsesmedlem Anne Broeng

Født: 26. september 1961
Anciennitet: indtrådt i 2014 - udpegningsperiode udløber i 2019

Kompetencer:

- Ledelseserfaring som Chief Financial Officer og Chief Investment Officer i PFA Pension A/S (2009-2014) og bestyrelseshverv
- Mangeårig erfaring med pension og forsikringsvirksomhed – herunder investeringer og finansielle markeder, pensionsmodeller, risikostyring mv.
- Indgående kendskab til regnskabs-, budget- samt revisionsforhold bl.a. som formand for revisionskomitèen i NNIT A/S samt VKR Holding og Velux A/S
- Erfaring med design af pensionsordninger, herunder pensions-, beskatning- og modregningsudfordringer
- Viden om og erfaring med risikostyring, compliance og aktuarforhold
- Viden om og erfaring med den teknologiske udvikling, IT samt person-dataforordningen
- Erfaring og viden om ATP's strategi, opgaver og samfundsmæssige rolle
- Underviser derudover på CBS Executive bestyrelsesuddannelser

Uddannelse:

- Bestyrelsesuddannelse fra Stanford Directors College
- CBS Board Masterclass
- Ledelsesuddannelser fra DIEU
- Cand.oecon fra Århus Universitet

Andre ledelseshverv:

- Medlem af bestyrelsen i Lønmodtagernes Garantifond
- Medlem af bestyrelsen i Arbejdsmarkedets Fond for Udstationerede
- Medlem af bestyrelsen og revisionskomitèen i VKR Holding A/S
- Medlem af bestyrelsen og formand for revisionskomitèen i NNIT A/S
- Medlem af bestyrelsen i Købmand Herman Sallings Fond
- Medlem af bestyrelsen i Købmand Ferdinand Sallings Mindefond
- Medlem af bestyrelsen i F. Salling Holding A/S
- Medlem af bestyrelsen i F. Salling Invest A/S
- Medlem af bestyrelsen i Bikubenfonden
- Medlem af bestyrelsen i NASDAQ OMX Nordic Ltd.
- Medlem af bestyrelsen i PensionDanmark A/S
- Medlem af bestyrelsen og formand for audit committee i Velux A/S
- Medlem af bestyrelsen og formand for risikokomite i Danske Commodities A/S
- Næstformand i bestyrelsen i Bruhn Holding ApS

Group Chief Compliance Officer Anne Jæger

Født: 7. december 1966
Anciennitet: indtrådt i 2014 - udpegningsperiode udløber i 2020

Kompetencer:

- Ledelseserfaring bl.a. som Group Chief Compliance Officer i Zurich Insurance Group, Group Chief Auditor Assicurazioni Generali S.p.A. (2015-2017), RSA Insurance Group (2001-2015), KPMG og bestyrelses-hverv
- Mangeårig erfaring med forsikrings- og pensionsvirksomhed
- Erfaring med design af pensionsordninger, herunder pensions-, beskatnings- og modregningsudfordringer
- Indgående kendskab til revisionsforhold, herunder interne revisionsforhold samt regnskaber og budgettering i store internationale finansielle koncerner
- Viden om og erfaring med compliance, risikostyring, regulatoriske forhold, Corporate Governance, interne modeller, Solvens II regelsættet samt hvidvaskområdet
- Erfaring og viden om ATP's strategi, opgaver og samfundsmæssige rolle

Uddannelse:

- Statsautoriseret revisor
- Cand.merc.aud. fra Copenhagen Business School
- Bestyrelsesuddannelse: Rotman ICPM Board Effectiveness Programme
- RSA Executive development programme
- Certificeret Professional Coach fra Henley University

Andre ledelseshverv:

- Group Chief Compliance Officer Zurich Insurance Group, Schweiz
- Medlem af bestyrelsen i Lønmodtagernes Garantifond
- Medlem af bestyrelsen i Arbejdsmarkedets Fond for Udstationerede

Bestyrelsens kompetencer, øvrige ledelseshverv mv., fortsat

Formand Bent Hansen

Født: 6. november 1948

Anciennitet: indtrådt i 2015 – udpegningsperiode udløber i 2020

Kompetencer:

- Ledelseserfaring som regionrådsformand i Region Midtjylland og formand for Danske Regioner samt bestyrelseshverv
- Bredt kendskab til politik og samfund, herunder stakeholderhåndtering
- Erfaring og viden om ATP's strategi, opgaver og samfundsmæssige rolle
- Mangeårig erfaring med pension og forsikring – herunder investeringer og finansielle markeder, pensionsmodeller, risikostyring mv - som bestyrelsesformand PKA A/S
- Erfaring med design af pensionsordninger, herunder pensions-, beskatnings- og modregningsudfordringer
- Indgående kendskab til arbejdsmarkedsretlige forhold

Uddannelse:

- Cand.mag. i samfundsfag og historie fra Århus Universitet

Andre ledelseshverv:

- Formand for Region Midtjylland
- Medlem af bestyrelsen i Lønmodtagernes Garantifond
- Medlem af bestyrelsen i Arbejdsmarkedets Fond for Udstationerede
- Formand for bestyrelsen i Danske Regioner
- Formand for PKA A/S
- Formand for Pensionskassen for sygeplejersker og lægesekretærer
- Formand for bestyrelsen i Sygeplejerskernes og lægesekretærernes ejendomsaktieselskab
- Formand for Vækstforum Region Midtjylland
- Medlem af bestyrelsen i Fonden for Aarhus 2017
- Medlem af bestyrelsen i Fonden bag udstilling af skulpturer ved Aarhusbugten
- Formand for bestyrelsen for Grenaa Havn
- Formand for bestyrelsen i Ejendomsaktieselskabet Dronningegården
- Medlem af bestyrelsen for Ejendomselskabet Moesgård A/S

Lønmodtagerrepræsentanter

Formand Lizette Risgaard

Født: 15. juli 1960

Anciennitet: indtrådt i 2007 - udpegningsperiode udløber i 2018

Kompetencer:

- Ledelseserfaring som formand for LO og formand for LD og bestyrelseshverv
- Bredt politisk- og samfundskendskab, herunder stakeholderhåndtering
- Erfaring og viden om ATP's strategi, opgaver og samfundsmæssige rolle
- Mangeårig erfaring med pension og forsikring – herunder investeringer og finansielle markeder, pensionsmodeller, risikostyring mv - fra bestyrelsesposter i ALKA forsikring A/S og Arbejdernes Landsbank A/S
- Erfaring med design af pensionsordninger, herunder pensions-, beskatnings- og modregningsudfordringer
- Erfaring og viden om budgetter og regnskaber
- Indgående kendskab til nationale- og internationale arbejdsmarkedsretlige forhold

Uddannelse:

- Master of Public Administration
- Bestyrelsesuddannelse: Rotman ICPM Board Effectiveness Programme
- Lederuddannelse fra fagbevægelsens interne uddannelser, FIU og Ledernes Hovedorganisation
- Merkonom i organisation og ledelse
- Kontorassistent

Andre ledelseshverv:

- Formand for Landsorganisationen i Danmark
- Medlem af bestyrelsen i Lønmodtagernes Garantifond
- Medlem af bestyrelsen i Arbejdsmarkedets Fond for Udstationerede
- Formand for bestyrelsen i Lønmodtagernes Dyrtidsfond
- Medlem af bestyrelsen i Højstrupfonden
- Formand for bestyrelsen i Højstrupgård A/S
- Formand for A/S A-pressen
- Formand for Konventum A/S
- Medlem af bestyrelsen i ALKA forsikring A/S
- Medlem af bestyrelsen og repræsentantskabet i AErådet
- Medlem af bestyrelsen og repræsentantskabet i Arbejdernes Landsbank A/S
- Medlem af Det økonomiske råd
- Medlem af bestyrelsen i Fonden for forebyggelse og fastholdelse
- Medlem af bestyrelsen og repræsentantskabet i LO-skolen
- Formand for bestyrelsen i LO/FTF Ulandssekretariatet
- Medlem af bestyrelsen i DUI Læg og Virke Børn hjælper børn fonden
- Vicepræsident i IFS (Den Internationale Faglige Sammenslutning)
- Medlem af eksekutivkomité i EFS (Den Europæiske Faglige Sammenslutning)
- Medlem af styrelsen i NFS (Den Nordiske Faglige Sammenslutning)

Næstformand Arne Grevsen

Født: 19. april 1956

Anciennitet: indtrådt i 2015 – udpegningsperiode udløber i 2018

Kompetencer:

- Ledelseserfaring som 1. næstformand for LO samt bestyrelseshverv
- Bredt kendskab til politik og samfund, herunder stakeholderhåndtering
- Erfaring og viden om ATP's strategi, opgaver og samfundsmæssige rolle
- Mangeårig erfaring med pension og forsikring – herunder investeringer og finansielle markeder, pensionsmodeller, risikostyring, mv - fra bestyrelsesposter i Arbejdernes Landsbank A/S og PensionDanmark A/S
- Erfaring og viden om design af pensionsordninger, herunder pensions-, beskatnings- og modregningsudfordringer
- Indgående kendskab til nationale- og internationale arbejdsmarkedsretlige forhold

Uddannelse:

- Lederuddannelser i regi af fagbevægelsen samt i forbindelse med diverse bestyrelseshverv
- Gartner
- Speditør

Andre ledelseshverv:

- Næstformand for Landsorganisationen i Danmark
- Medlem af bestyrelsen i Lønmodtagernes Garantifond
- Medlem af bestyrelsen i Arbejdsmarkedets Fond for Udstationerede
- Medlem af bestyrelsen i AErådet
- Medlem af bestyrelsen i Højstrupfonden
- Medlem af bestyrelsen i Højstrupgård A/S
- Medlem af bestyrelsen i Lønmodtagernes Dyrtidsfond

Direktør Jan Walther Andersen

Født: 20. september 1958

Anciennitet: indtrådt i 2014 - udpegningsperiode udløber i 2020

Kompetencer:

- Ledelseserfaring som bankdirektør i Arbejdernes Landsbank A/S og bestyrelseshverv
- Mangeårig erfaring fra finansielle virksomheder – herunder investeringer og finansielle markeder, pensionsmodeller, risikostyring, betalingsformidling, likviditetsstyring, mv – som medlem af direktionen i Arbejdernes Landsbank A/S og bestyrelsen BI Holding A/S
- Erfaring med design af pensionsordninger, herunder pensions-, beskatnings- og modregningsudfordringer
- Erfaring og viden om budgetter og regnskaber
- Erfaring og viden om ATP's strategi, opgaver, samfundsmæssige rolle samt internationale aktiviteter
- Bredt politisk-, økonomisk- og samfundskendskab, herunder stakeholderhåndtering

Uddannelse:

- HD Finansiering
- Bankuddannet

Andre ledelseshverv:

- Direktør i Arbejdernes Landsbank A/S
- Medlem af bestyrelsen i Lønmodtagernes Garantifond
- Medlem af bestyrelsen i Arbejdsmarkedets Fond for Udstationerede
- Næstformand for Forvaltningsinstitutionen for Lokale Pengeinstitutter
- Medlem af bestyrelsen i AL Finans A/S
- Medlem af bestyrelsen i BI Holding A/S
- Medlem af bestyrelsen i VP Securities A/S

Forbundsformand Kim Simonsen

Født: 23. april 1961

Anciennitet: indtrådt i 2010 - udpegningsperiode udløber i 2019

Kompetencer:

- Ledelseserfaring som forbundsformand for HK samt fra forskellige ledelsespositioner i bl.a. HK/LO og bestyrelseshverv
- Bredt politisk- og samfundskendskab, herunder stakeholderhåndtering
- Erfaring og viden om design af pensionsordninger, herunder pensions-, beskatnings- og modregningsudfordringer
- Erfaring og viden om ATP's strategi, opgaver og samfundsmæssige rolle
- Mangeårig erfaring med pension og forsikring – herunder investeringer og finansielle markeder, pensionsmodeller, risikostyring mv – som formand i ALKA Forsikring og medlem af revisionsudvalget og som næstformand i Sampension A/S og medlem af revisions- og risiko-udvalget
- Erfaring og viden om teknologisk udvikling og IT, herunder design og implementering af større IT-systemer på ledelsesniveau
- Indgående kendskab til nationale- og internationale arbejdsmarkedsretlige forhold

Uddannelse:

- Lederuddannelser i HK og LO-regi
- Bestyrelsesuddannelser fra Bestyrelsesakademiet
- Executive Program på Singularity University
- Skatteassistent
- 1. del af diplomuddannelsen i Skat på Danmarks forvaltningshøjskole

Andre ledelseshverv:

- Formand for HK/Danmark
- Formand for HK/Danmarks A-Kasse
- Formand for bestyrelsen i AKF-Holding
- Formand for bestyrelsen og medlem af revisionsudvalget for ALKA Forsikring
- Formand for Refshaleøens Ejendomselskab
- Formand for Kommanditselskab Christiansminde
- Formand og direktør for ASX7 ApS, Svendborg
- Næstformand for bestyrelsen i Sampension Administrationselskab A/S
- Næstformand for bestyrelsen og medlem af revisions- og risikoudvalget i Sampension KP Livsforsikring A/S
- Medlem af bestyrelsen i ATP
- Medlem af bestyrelsen i HK/Danmark almennyttige fond
- Medlem af bestyrelsen i HK/Danmark uddannelsesfond
- Medlem af hovedbestyrelse og daglig ledelse i LO Danmark
- Medlem af bestyrelsen i Lønmodtagernes Garantifond
- Medlem af bestyrelsen i Arbejdsmarkedets Fond for Udstationerede
- Medlem af bestyrelsen i Fagbevægelsens Erhvervsinvestering A/S
- Medlem af bestyrelsen for Danske A-Kasser
- Medlem af bestyrelsen i A-Pressen
- Medlem af bestyrelsen i Copenhagen Business Academy
- Medlem af bestyrelsen i Erhvervsskolen Nordsjælland
- Medlem af bestyrelsen i Fonden for Entreprenørskab - Young Enterprise Danmark
- Medlem af bestyrelsen i Nordisk Investeringsdepot
- Medlem af bestyrelsen i Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
- Medlem af bestyrelsen i Erhvervsskolernes Bestyrelsesforening
- Medlem af repræsentantskabet for Arbejdernes Landsbank

Bestyrelsens kompetencer, øvrige ledelseshverv mv., fortsat

Formand Bente Sorgenfrey

Født: 28. april 1956

Anciennitet: indtrådt i 2004 - udpegningsperiode udløber i 2020

Kompetencer:

- Ledelseserfaring som formand for FTF og bestyrelseshverv
- Bredt kendskab til politik og samfund, herunder stakeholder- og interessehåndtering
- Erfaring og viden om ATP's strategi, opgaver og samfundsmæssige rolle
- Mangeårig erfaring med pension og forsikring – herunder investeringer og finansielle markeder, pensionsmodeller, risikostyring mv - fra bestyrelsesposter RUNA forsikring A/S samt Lån og Spar Bank A/S
- Erfaring med design af pensionsordninger, herunder pensions-, beskatnings- og modregningsudfordringer
- Erfaring og viden om budgetter, regnskaber samt revision
- Erfaring og viden om administration og IT, herunder organisationsudvikling
- Indgående kendskab til nationale- og internationale arbejdsmarkedsmæssige forhold

Uddannelse:

- Master of Public Administration, Copenhagen Business School
- Diplom i: Bestyrelsesarbejde i Arbejdsmarkedspensionskasser fra CBS Executive
- Ledelsesuddannelse (i dag Diplom i ledelse) fra Lærerhøjskolen
- En række kortere ledelses- og bestyrelsesuddannelses i tilknytning til ledelseshverv
- Pædagog fra børnehaveseminariet Frøbel Højskolen

Andre ledelseshverv:

- Formand for FTF
- Medlem af bestyrelsen i Lønmodtagernes Garantifond
- Medlem af bestyrelsen i Arbejdsmarkedets Fond for Udstationerede
- Næstformand Absalon - Professionshøjskolen Sjælland
- Medlem af bestyrelsen i Lønmodtagernes Dyrtidsfond
- Medlem af repræsentantskabet og bestyrelsen i Nationalbanken

Formand Lars Qvistgaard

Født: 24. november 1967

Anciennitet: indtrådt i 2016 - udpegningsperiode udløber i 2018

Kompetencer:

- Ledelseserfaring som formand for Akademikerne samt fra forskellige ledelsespositioner i DJØF og bestyrelseshverv
- Mangeårig erfaring med pension og forsikring – herunder investeringer og finansielle markeder, pensionsmodeller, risikostyring mv - fra bestyrelsesposter i Lån og Spar Bank A/S og Juristernes og Økonomernes Pensionskasse, herunder som medlem af revisionsudvalget
- Erfaring med design af pensionsordninger, herunder pensions-, beskatnings- og modregningsudfordringer
- Erfaring og viden om budgetter, regnskaber samt revision
- Bredt kendskab til politik og samfund, herunder stakeholderhåndtering
- Erfaring og viden om ATP's strategi, opgaver og samfundsmæssige rolle
- Erfaring og viden om administration og IT
- Indgående kendskab til arbejdsmarkedsmæssige forhold

Uddannelse:

- Master of Public Governance
- Cand.jur. fra Københavns Universitet
- Bachelor of Arts fra Carroll Collage, USA

Andre ledelseshverv:

- Formand for Akademikerne
- Medlem af bestyrelsen i Lønmodtagernes Garantifond
- Medlem af bestyrelsen i Arbejdsmarkedets Fond for Udstationerede
- Næstformand i Lån & Spar Bank A/S
- Medlem af bestyrelsen i Lønmodtagernes Dyrtidsfond

ATP's overordnede ledelse

ATP er en selvejende institution, der er reguleret ved lov. ATP administrerer pensionsordningen ATP Livslang Pension.

ATP ledes af et repræsentantskab, en bestyrelse og en direktør. Sammensætningen af ATP's repræsentantskab og bestyrelse er bestemt i ATP-loven. ATP's direktør ansættes af bestyrelsen. Repræsentantskabet er sammensat af femten arbejdsgiverrepræsentanter, femten lønmodtagerrepræsentanter og en formand, som repræsentantskabet udnævner. Formanden må ikke have tilknytning til nogen lønmodtager - eller arbejdsgiverorganisation. Repræsentantskabet mødes ordinært én gang årligt. Bestyrelsen er sammensat af medlemmer af repræsentantskabet og består af seks arbejdsgiverrepræsentanter, seks lønmodtagerrepræsentanter og repræsentantskabets formand. Bestyrelsen mødes ordinært seks gange årligt. Repræsentantskabets og bestyrelsens medlemmer udpeges af beskæftigelsesministeren – efter indstilling fra arbejdsmarkedets parter. Formanden og de øvrige medlemmer af bestyrelse og repræsentantskab udpeges for tre år ad gangen, og der skal tilstræbes afbalanceret sammensætning af mænd og kvinder. Genudpegning kan finde sted, og der er ingen aldersgrænse.

Bestyrelsen gennemfører årligt en selvevaluering om alle aspekter af bestyrelsens arbejde, samt om dens medlemmer tilsammen besidder den fornødne viden og erfaring om ATP's risici og virksomhed. Oplysninger om de enkelte bestyrelsesmedlemmers øvrige ledelseshverv, kompetencer og kvalifikationer af relevans for ATP mv. fremgår af afsnittet Bestyrelsens kompetencer, øvrige ledelseshverv mv.

Repræsentantskabets og bestyrelsens arbejde er nærmere reguleret af forretningsordener, og ATP's bestyrelse har nedsat fire bestyrelsesudvalg i form af et forretningsudvalg (og herunder et aflønningsudvalg), et revisionsudvalg samt et ORSA-udvalg.

Forretningsudvalget – bestående af formanden og to bestyrelsesmedlemmer udpeget af henholdsvis arbejdsgiver- og løn-

modtagerrepræsentanterne i bestyrelsen – har til opgave efter bemyndigelse i henhold til en forretningsorden at træffe beslutninger samt forberede og gennemføre bestyrelsens beslutninger. Forretningsudvalget har kompetence til at træffe en række beslutninger navnlig vedrørende investerings- og ansættelsesforhold. ATP's forretningsudvalg mødes ordinært ti gange årligt.

Forretningsudvalget varetager opgaverne som aflønningsudvalg i ATP. Opgaverne integreres løbende i forretningsudvalgets dagsordener og følger de processer, som gælder for forretningsudvalget. Aflønningsudvalgets opgaver består primært i at forberede bestyrelsens beslutninger vedrørende aflønning, herunder lønpolitik og retningslinjer for incitamentsprogrammer.

ATP's revisionsudvalg består af bestyrelsesformanden for ATP og to andre bestyrelsesmedlemmer. Bestyrelsesformanden er formand for revisionsudvalget. Revisionsudvalgets formål er at hjælpe bestyrelsen med kontrollen af regnskabsaflæggelsesprocessen med henblik på at sikre troværdighed, integritet og transparens i de finansielle rapporter. Revisionsudvalget mødes ordinært fem gange om året. Bestyrelsen fastsætter kommissoriet for revisionsudvalget.

ORSA-udvalget er et rådgivende udvalg under revisionsudvalget. ORSA-udvalget består af bestyrelsesformanden og tre bestyrelsesmedlemmer med operationel erfaring og ekspertise indenfor relevante fagområder. Udvalget har ikke beslutningskompetence, men er et teknisk rådgivende udvalg, der har til formål at understøtte opgaven med at foretage en samlet risiko- og solvensvurdering, drøfte centrale emneområder i relation til risikostyringssystemet og bidrage til at skabe det bedst mulige grundlag for revisionsudvalget og bestyrelsen.

== Supplerende oplysninger vedrørende Koncernens ledelsesforhold og incitamentsprogrammer fremgår af www.atp.dk

Regnskabsafslæggelsesprocessen

ATP er en selvejende institution, der er reguleret ved lov. ATP administrerer pensionsordningen ATP Livslang Pension.

ATP-loven indeholder bestemmelser om årsrapport og revision. I tilknytning hertil har Finanstilsynet udstedt en bekendtgørelse om finansielle rapporter for ATP. ATP aflægger regnskab efter de internationale regnskabsstandarder, IFRS.

Den eksterne revision udpeges af repræsentantskabet, efter revisionsopgaven har været i EU-udbud. Bestyrelsen godkender en årlig revisionsplan.

ATP's revisionsudvalg gennemgår og drøfter ATP's årsrapport med fokus på væsentlige forhold vedrørende regnskabsafslæggelsesprocessen og regnskabspraksis. Endvidere modtager revisionsudvalget redegørelse for analyser foretaget af ledelsen, der beskriver væsentlige forhold i den finansielle rapportering og skøn foretaget i forbindelse med udarbejdelsen af årsrapporten og perioderegnskaber med særlig fokus på investeringsmæssige forhold, pensionsmæssige hensættelser samt budgetter og omkostningsfordeling.

Revisionsudvalget er nedsat med det formål at hjælpe bestyrelsen med at kontrollere regnskabsafslæggelsesprocessen med særligt fokus på at sikre troværdighed, integritet og transparens i de finansielle rapporter.

Revisionsudvalget påser, at ATP's regnskabsafslæggelsesproces, interne kontrolsystem, interne revision og risikostyringsystemer fungerer effektivt. Endvidere påses den lovpligtige

revision af årsrapporter og revisors uafhængighed, herunder særlig i forhold til leveringen af yderligere tjenesteydelser til virksomheden. Herudover har udvalget til opgave at stille forslag om valg af revisor. Endelig kan udvalget varetage opgaver efter konkret beslutning i ATP's bestyrelse.

Revisionsudvalget har i løbet af året modtaget redegørelser for analyser foretaget af ledelsen, der beskriver væsentlige forhold i den finansielle rapportering og skøn foretaget i forbindelse med udarbejdelsen af årsrapporten og perioderegnskaber med særlig fokus på investeringsmæssige forhold, pensionsmæssige hensættelser samt budgetter og omkostningsfordeling.

ATP's risikostyring i forbindelse med regnskabsafslæggelse tager udgangspunkt i det interne kontrolsystem og omfatter klart definerede organisatoriske ansvarsområder, krav til forretningsgange, godkendelsesprocedurer og rapporteringskrav i forbindelse med regnskabsafslæggelsesprocessen.

De væsentligste bidrag til regnskabsafslæggelsen er opgørelse af pensionsmæssige hensættelser samt opgørelse af finansielle aktiver og finansielle forpligtelser. Opgørelsen af disse regnskabsposter vurderes at være de væsentligste elementer i regnskabsprocessen. Herudover er væsentlige fokusområder i regnskabsafslæggelsesprocessen overholdelse af regnskabslovgivning, vurdering af skønsmæssige poster, usædvanlige transaktioner og fuldstændighed i oplysninger.

Supplerende oplysninger til årsrapporten for ATP Koncernen - på www.atp.dk

/Rapporter og regnskaber/Års- og kvartalsrapporter/ATP Koncernen/ Supplerende oplysninger 2017

OVERORDNEDE FORHOLD

- Anbefalinger for god selskabsledelse
- Revisionsudvalgets kommissorium
- Forretningsudvalgets forretningsorden
- ORSA-udvalgets kommissorium
- Koncernledelsens øvrige ledelseshverv

AFLØNNING

- Lønpolitik for ledelse, væsentlige risikotagere m.fl. i Arbejdsmarkedets Tillægspension

ANDRE FORHOLD

Finansiel kalender

- Kvartals- og årsrapportering 2017

Investering og Afdækning

- Anbefalinger for aktivt ejerskab
- Specifikation af ATP Koncernens portefølje af statsobligationer fordelt på udstederland ultimo 2017
- Eksponering i aktieindeks i afledte finansielle instrumenter
- Finansielle instrumenter anvendt af ATP

Værdiskabelse

- Definition af nøgletal for værdiskabelse

Supplerende regnskabspecifikationer

- Specifikation af ATP Koncernens børsnoterede danske aktier ultimo 2017
- Specifikation af ATP Koncernens børsnoterede udenlandske aktier ultimo 2017
- Specifikation af unoterede danske aktier, hvor ATP Koncernens andel af aktiekapitalen overstiger 5 pct.
- Specifikation af unoterede udenlandske aktier, hvor ATP Koncernens andel af aktiekapitalen overstiger 5 pct.
- ATP Koncernens pensionsmæssige hensættelser opgjort ved anvendelse af ATP's, EIOPA's og Finanstilsynets diskonteringsratser ultimo 2017
- ATP Koncernens pensionsmæssige hensættelser opgjort ved anvendelse af ATP's og Finanstilsynets diskonteringsratser ved halvåret 2017

Samfundsansvar

- Rapport om samfundsansvar (www.atp.dk/Rapporter og resultater/Rapporter om samfundsansvar/2017)

